

Lakisääteisen metsästäjäorganisaation muutosprosessi

Loppuraportti, Helsinki 2010

Lakisääteisen metsästäjäorganisaation muutosprosessi

Loppuraportti, Helsinki 2010

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖLLE

Maa- ja metsätalousministeriö asetti 29.7.2009 päätöksellään (Dnro 1868/26/2008) lakisääteisen metsästäjäorganisaation uudistamista valmistele- van valmisteluryhmän ja sen työtä ohjaavan ohjausryhmän.

Valmistelu- ja ohjausryhmien yhteisenä tehtävänä oli valmistella 3.4.2009 valmistuneen evaluoinnin pohjalta lakisääteisen metsästäjäorganisaation uu- delleen organisointia. Työn pääpaino oli Metsästäjien Keskusjärjestön ja riis- tanhoitopiirien organisoitumisessa. Ryhmien oli lisäksi selvitettävä mahdollisuuksia tukea riistanhoitoyhdistysten vapaaehtoista yhdistymistä.

Valmisteluryhmän tehtävänä oli uuden organisaatorakenteen ja johtamisjär- jestelmien konkretisointi aiemmin tehdyn arvioinnin suositusten 1. vaiheen pohjalta. Ohjausryhmä teki puolestaan tarvittavat linjaukset ja vahvisti lopulli- set ratkaisut.

Valmisteluryhmä perusti erillisiä alatyöryhmiä valmistelemaan valmisteluryh- mälle erityisiä muutosprojektin osakokonaisuuksia. Ryhmien oli lisäksi huoleh- dittava henkilöstön sekä riistanhoitoyhdistysten riittävästä kuulemisesta.

Asetetun hanketoimiston tehtävänä oli ohjausryhmän, valmisteluryhmän ja sen alaisten alaryhmien kokousten järjestely, osallistavien seminaarien käytännön järjestely sekä viestintäsuunnitelman laadinta ja sen toteuttaminen annettujen ohjeiden mukaan.

Ohjausryhmän puheenjohtajana toimi ylijohtaja Pentti Lähteenoja maa- ja metsätalousministeriön kala- ja riistaosastolta ja varapuheenjohtajana apu- laisosastopäällikkö Christian Krogell maa- ja metsätalousministeriön kala- ja riistaosastolta sekä jäsenenä hallituksen puheenjohtaja Tauno Partanen Met- sästäjien keskusjärjestöstä, hallituksen puheenjohtaja Erkki Huhta Lapin riis- tanhoitopiiristä, toiminnanjohtaja Jari Pigg Metsästäjien keskusjärjestöstä, riistapäällikkö Reijo Orava Uudenmaan riistanhoitopiiristä, riistanhoidonneuvo- ja Juha Heikkilä Pohjanmaan riistanhoitopiiristä ja toimistos sihteeri Sirpa Kuhl- ström Etelä-Hämeen riistanhoitopiiristä. Ohjausryhmän sihteerinä toimi neuvotteleva virkamies Sami Niemi maa- ja metsätalousministeriön kala- ja riistaosastolta. Ohjausryhmän työskentelyyn osallistui asiantuntijana projekti- johtaja Jari Lindqvist Talent Partners Public Consulting Oy:stä. Lisäksi apulais- toiminnanjohtaja Sauli Härkösellä Metsästäjien keskusjärjestöstä oli läsnäolo- oikeus ohjausryhmän kokouksissa.

Valmisteluryhmän puheenjohtajana toimi neuvotteleva virkamies Sami Niemi maa- ja metsätalousministeriön kala- ja riistaosastolta ja varapuheenjohtajana apulaistoiminnanjohtaja Sauli Härkönen Metsästäjien keskusjärjestöstä sekä jäsenenä hallituksen puheenjohtaja Heikki Alakarhu Pohjanmaan riistanhoitopiiristä, riistanhoidonneuvoja Ville Hokkanen Pohjois-Savon riistanhoitopiiristä, riistapäällikkö Jukka Keränen Kainuun riistanhoitopiiristä, riistapäällikkö Jarkko Nurmi Pohjanmaan riistanhoitopiiristä, riistapäällikkö Petri Vartiainen Etelä-Savon riistanhoitopiiristä ja toimistonhoitaja Tuula Ruuskanen Pohjois-Savon riistanhoitopiiristä. Valmisteluryhmän sihteerinä toimi ensi vaiheessa ylitarkastaja Outi Helander maa- ja metsätalousministeriön kala- ja riistaosastolta ja 5.11.2009 alkaen Rami Sampalahti maa- ja metsätalousministeriön kala- ja riistaosastolta. Valmisteluryhmän työskentelyyn osallistuivat asiantuntijoina projektijohtaja Jari Lindqvist Talent Partners Public Consulting Oy:stä ja 22.1.2010 alkaen viestintäsuunnittelija Maria Nikunlaakso Metsästäjien keskusjärjestöstä.

Ohjausryhmä piti 12 kokousta (14.8.2009, 21.9.2009, 21.10.2009, 11.11.2009, 8.12.2009, 21.12.2009, 4.2.2010, 16.2.2010, 9.3.2010, 22.3.2010, 29.3.2010 ja 30.3.2010).

Valmisteluryhmä piti 20 kokousta (13.8.2009, 28.8.2009, 9.9.2009, 23.9.2009, 7.10.2009, 30.10.2009, 5.11.2009, 12.11.2009, 27.11.2009, 10.12.2009, 17.12.2009, 11.1.2010, 22.1.2010, 28.1.2010, 8.2.2010, 17.2.2010, 2.3.2010, 17.3.2010, 24.3.2010 ja 30.3.2010).

Lisäksi järjestettiin kaksi toimihenkilöseminaaria (12.8.2009 ja 5.11.2009), kolme riistanhoitoyhdistysten kuulemistilaisuutta (6.10.2009, 8.10.2009 ja 12.10.2009) sekä kolme riistanhoitopiirien puheenjohtajatapaamista (21.10.2009, 9.12.2009 ja 8.3.2010).

Hallituksen esityksessä olevat metsästyslain mukaisiin toimivaltakysymyksiin ja lupajärjestelmään liittyvät ehdotukset on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä.

Saatuaan työnsä päätökseen ohjausryhmä ja valmisteluryhmä luovuttavat työnsä hallituksen esityksen muotoon laadittuna kunnioittaen maa- ja metsätalousministeriölle.

Helsingissä 30.3.2010

Pentti Lähteenoja

Christian Krogell

Tauno Partanen

Erkki Huhta

Jari Pigg

Reijo Orava

Juha Heikkilä

Sirpa Kuhlström

Sami Niemi

Sauli Härkönen

Heikki Alakarhu

Ville Hokkanen

Jukka Keränen

Jarkko Nurmi

Tuula Ruuska-

Petri Vartiainen

Rami Sampalahti

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi riistanhoitoyhdistyksistä ja Suomen riistakeskuksesta sekä siihen liittyvistä muutoksista metsästyslakiin ja eräisiin muihin lakeihin

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki riistanhoitoyhdistyksistä ja Suomen riistakeskuksesta. Suomen riistakeskus muodostettaisiin yhdistämällä metsästyslaissa säädetyt Metsästäjien keskusjärjestö ja riistanhoitopiirit yhdeksi organisaatioksi hallinnon päällekkäisyyksien purkamiseksi ja toimintojen tehostamiseksi. Lainsäädännön johdonmukaisuuden vuoksi olisi tarkoituksenmukaista säätää erillinen laki riistanhoitoyhdistyksistä ja Suomen riistakeskuksesta. Esityksessä ehdotetaan, että julkiset hallintotehtävät eriytetäisiin viranomaispäällikön alaisuuteen. Ehdotettu laki muuttaisi riistanhoitoyhdistyksien ja Suomen riistakeskuksen tehtävät vastaamaan paremmin toimintaympäristössä tapahtuneisiin muutoksiin ja maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan riistataloutta koskeviin strategisiin päämääriin.

Lakia tarkemmat säännökset annettaisiin valtioneuvoston asetuksella. Teknisluonteisista seikoista säädettäisiin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi metsästyslakia muutettavaksi tarvittavilta osin. Metsästyslain 9 luvun pykälät lukuun ottamatta luvun 56 §:ää ehdotetaan kumottavaksi. Myös metsästyslaissa muualla olevat viittaukset riistanhoitopiiri ja Metsästäjien keskusjärjestö ehdotetaan korvattavaksi Suomen riistakeskuksella.

Metsästyslakiin ehdotetaan myös tehtäväksi perustuslain edellyttämät muutokset. Esityksessä ehdotetaan, että metsästyksen kieltämistä ja rajoittamista koskeva pykälä muutettaisiin. Nykyisin riistanhoitopiirien toimivaltaan kuuluva normiluontoinen päätös siirrettäisiin annettavaksi maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Perustuslain edellyttämänä metsästyslain mukaisten julkisten

hallintotehtävien toimivallasta säädettäisiin lain tasolla. Hallitusohjelman mukaisesti yksityistä kansalaista tai yhteisöä välittömästi koskevat hallintopäätökset säädettäisiin Suomen riistakeskuksen päätettäväksi maa- ja metsätalousministeriön sijasta. Lisäksi metsästyslain lupajärjestelmään tulisi rakenteellisia muutoksia, jotka selkeyttävät lain soveltamista. Perustuslain edellyttämien vaatimusten osalta metsästyslakia muutettaisiin myös niin, että riistaeläinlajin rauhoituksesta poikkeamisesta säädettäisiin metsästysasetuksen sijasta metsästyslaissa. Samalla metsästyslakia ja sen lupajärjestelmää ehdotetaan selkeytettäväksi siten, että nykyisestä pyyntilupajärjestelmästä eriytetäisiin rauhoituksesta poikkeamista koskevat luvat, joita kutsuttaisiin poikkeusluviksi (mukaan lukien vahinkoperusteiset poikkeusluvut).

Edelleen Suomen riistakeskukselle ehdotetaan siirrettäväksi maa- ja metsätalousministeriön toimivaltaan nykyisin kuuluvat kiellettyjä pyyntivälineitä ja -menetelmiä koskevat luvat.

Edellä mainittujen muutosehdotusten lisäksi metsästyslakiin ehdotetaan tehtäväksi tarvittavat muutokset, joita Suomen riistakeskuksen perustaminen tai riistanhoitoyhdistyksiä koskevan sääntelyn muuttaminen edellyttää ja jotka liittyvät Suomen riistakeskuksen tai riistanhoitoyhdistysten toimivaltaan. Samalla on otettu huomioon näihin pykäläihin liittyvät muut täsmennystarpeet.

Riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annettua lakia sekä maaseutuelinkeinojen valituslautakunnasta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siltä osin kuin riistanhoitopiirin sijaan tulee Suomen riistakeskus sekä

siltä osin kuin riistanhoitoyhdistyksen tehtävät siirtyvät Suomen riistakeskukselle.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	6
SISÄLLYSLUETTELO	8
YLEISPERUSTELUT	10
1 JOHDANTO	10
2 NYKYTILA	10
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	10
2.1.1 Riistahallinto	10
Yleistä.....	10
Metsästäjien keskusjärjestö	11
Riistanhoitopiirit.....	11
Riistanhoitoyhdistykset	12
2.1.2 Toimivaltakysymykset ja lupajärjestelmä	12
2.1.3 Muut kysymykset	14
Vierasperäisten lajien maahantuonti.....	14
Koirakokeet ja koiran kouluttaminen	14
Liikenteessä kuolleen tai liikenneonnettomuuden takia lopetetun hirvieläimen omistusoikeus	14
Kuolleen eläimen määrääminen hävitettäväksi	14
2.2 EU:n lainsäädäntö	15
2.3 Nykytilan arviointi	16
2.3.1 Riistahallinnon organisaatio	16
2.3.2 Toimivaltakysymykset ja lupajärjestelmä	17
2.3.3 Muut kysymykset	18
Vierasperäisten lajien maahantuonti.....	18
Koirakokeet ja koiran kouluttaminen	19
Liikenteessä kuolleen tai liikenneonnettomuuden takia lopetetun hirvieläimen omistusoikeus	19
Kuolleen eläimen määrääminen hävitettäväksi	19
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	20
3.1 Keskeiset tavoitteet	20
Riistahallinnon organisaatio	20
Toimivaltakysymykset ja lupajärjestelmä	20
3.2 Keskeiset ehdotukset.....	21
3.2.1 Riistahallinnon organisaatio	21
3.2.2 Toimivaltakysymykset ja lupajärjestelmä	21
3.2.3 Muut kysymykset	22
Vierasperäisten lajien maahantuonti.....	22
Koirakokeet ja koiran kouluttaminen	23
Liikenteessä kuolleen tai liikenneonnettomuuden takia lopetetun hirvieläimen omistusoikeus	23
Kuolleen eläimen määrääminen hävitettäväksi	23
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	23
4.1 Taloudelliset vaikutukset	23
4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	24
4.3 Henkilöstövaikutukset.....	25
4.4 Vaikutukset kansalaisiin	25

5	ASIAN VALMISTELU	26
5.1	Valmisteluvaiheet ja aineisto	26
5.2	Lausunnot.....	27
	YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	28
1	LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	28
1.1	Laki riistanhoitoyhdistyksistä ja Suomen riistakeskuksesta	28
1.2	Laki metsästyslain muuttamisesta.....	46
1.3	Laki riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain muuttamisesta	53
1.4	Laki maaseutuelinkeinojen valituslautakunnasta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	54
2	TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET	54
3	VOIMAANTULO.....	54
4	SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS	55
	LAKIEHDOTUKSET	57
	riistanhoitoyhdistyksistä ja Suomen riistakeskuksesta.....	57
	metsästyslain muuttamisesta	68
	riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain muuttamisesta	75
	maaseutuelinkeinojen valituslautakunnasta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	77
	LIITE	78
	RINNAKKAISTEKSTIT	78
	metsästyslain muuttamisesta	78
	riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain muuttamisesta	98
	maaseutuelinkeinojen valituslautakunnasta annetun lain 1 §:n muuttamisesta ...	100

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Suomessa metsästystä ja riistanhoitoa koskevia asioita hoitavat valtion viranomaisten lisäksi metsästäjien omatoimisuuteen perustuvat Metsästäjien keskusjärjestö, riistanhoitopiirit (15 kpl) ja riistanhoitoyhdistykset (298 kpl). Metsästäjien keskusjärjestö, riistanhoitopiirit ja riistanhoitoyhdistykset muodostavat valtion muihin aluehallinto-toimielimiin nähden poikkeuksellisen organisaation. Kyseessä on lakisääteinen välillisen julkisen hallinnon organisaatio, jolle on annettu useita julkisia hallintotehtäviä hoidettavaksi.

Organisaation toiminta rahoitetaan pääosin valtionavustuksilla, joiden kokonaismäärä vuonna 2008 oli n. 7,4 miljoonaa euroa. Valtionapu perustuu noin 300 000 metsästäjän suorittamaan riistanhoitomaksuun.

Metsästäjien keskusjärjestön, riistanhoitopiirien ja riistanhoitoyhdistysten toiminta on nivottu viime vuosien aikana ns. julkisen riistakonsernin toimintaan. Julkinen riistakonserni muodostuu organisaatioista, jotka ovat maa- ja metsätalousministeriön tulosohjauksessa tai saavat merkittävän osan toimintavaroistaan maa- ja metsätalousministeriön budjetista. Julkisen riistakonsernin muodostavat maa- ja metsätalousministeriö, Metsästäjien keskusjärjestö, riistanhoitopiirit ja riistanhoitoyhdistykset, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Metsähallitus (eräpalvelut) ja erityisesti hirvitutkimuksen osalta Metsäntutkimuslaitos.

Julkisen riistakonsernin toimintaa on ohjattu yhteisesti laaditun strategian avulla. Strategiaprosessin tuloksena maa- ja metsätalousministeriön johtamalla julkisella riistakonsernilla on perustehtävää kuvaava toiminta-ajatus, visio ja siitä johdetut strategiset päämäärät. Julkisen riistakonsernin perustehtävänä on vastata riistakantojen elinvoimaisuudesta, turvata riistavaran monipuolinen ja kestävä käyttö sekä yhteensovittaa riistatalouteen liittyviä erilaisia odotuksia. Strategisena linjauksena nousi esille mm. se, että julkisen riistakonsernin toimintatapoja ja palveluja tehostetaan. Tämä linjaus jalkautuu

lakisääteisen metsästäjäorganisaation muutosprosessissa lakisääteisen metsästäjäorganisaation toimintatapojen ja palvelujen tehostamisena.

Julkisen riistakonsernin strategian olennaisen osan muodostavat riistalajeja ja riistan elinympäristöjä koskevat monitavoitteiset hoitosuunnitelmat. Hoitosuunnitelmien avulla strategia jalkautuu käytännön työhön. Lisäksi strategia luo perustan riistapolitiikan päätöksenteolle ja yhteiselle toiminnan suunnittelulle. Yhteisen strategian avulla tehostetaan konsernin toimijoiden välistä yhteistyötä ja parannetaan riistapolitiikan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista.

Riistanhoitoyhdistyksillä, riistanhoitopiireillä ja Metsästäjien keskusjärjestöllä on suuri merkitys metsästyksen ja riistanhoitoon liittyvän vapaaehtoistyön edistämisessä. Tämän vapaaehtoistyön määrä on Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen tekemän alustavan selvityksen mukaan karkeasti arvioituna 290 henkilötyövuotta. Tämän laskennallisen vapaaehtoistyön arvo on noin 7 miljoonaa euroa vuodessa. Näissä luvuissa ei ole mukana yhteiskunnan kannalta merkittävä suurriistavirka-apu ja riistan tutkimuksen avustamiseksi tehty vapaaehtoistyö. Vapaaehtoistyöhön osallistuvat eivät yleensä saa minkäänlaista korvausta heille talkootyöhön osallistumisesta aiheutuvista kuluista. Suurimmillaan panostus mm. ajoneuvoilla kulkemisesta saattaa olla useita satoja euroja vuodessa vapaaehtoista kohti.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

2.1.1 Riistahallinto

Yleistä

Metsästyslaki (615/1993) sisältää muun ohessa säännökset riistaeläinten ja rauhoittamattomien eläinten pyynnistä ja eräiden riistaeläinten pyynnissä tarvittavista pyyntiluvista, riistanhoidosta, metsästys- ja riistan-

hoitoasioita hoitavista valtion viranomaisista sekä säännökset metsästäjien omatoimisuuteen perustuvista metsästäjäjärjestöistä.

Metsästys- ja riistanhoitotoimen ylin johto kuuluu maa- ja metsätalousministeriölle. Riistatalouden alaan kuuluvia tutkimus- ja tilastotehtäviä hoitaa puolestaan Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos sen mukaan, kuin riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksesta annetussa laissa (1131/1987) ja asetuksessa (1070/1993) säädetään. Metsästäjien omatoimisuuteen perustuvia metsästysalan järjestöjä, joilla on metsästyslaissa ja metsästysasetuksessa (666/1993) säädettyjä tehtäviä, ovat Metsästäjien keskusjärjestö, riistanhoitopiirit ja riistanhoitoyhdistykset. Metsästäjien keskusjärjestön, riistanhoitopiirien ja riistanhoitoyhdistysten hallitusten jäsenet sekä niiden toimihenkilöt rinnastetaan metsästyslain mukaisien tehtävien suorittamisessa virkamiehiin siten kuin metsästyslain 70 §:n 4 momentissa säädetään. Metsästäjien keskusjärjestöä, riistanhoitopiirejä ja riistanhoitoyhdistyksiä varten on laadittu ohjesääntö, johon on otettu lakia tarkemmat määräykset muun muassa niiden toimielimistä, tehtävien hoitamisesta, varojen hoidosta ja toiminnan muusta järjestämisestä.

Metsästäjien keskusjärjestö

Metsästäjien keskusjärjestön tehtävistä säädetään metsästyslain 57 §:ssä. Pykälän mukaan Metsästäjien keskusjärjestön tehtäviin kuuluvat metsästyksen ja riistanhoidon kehittäminen, riistanhoidon kokeilutoiminta, metsästystä ja riistanhoitoa koskevan koulutuksen ja neuvonnan edistäminen, riistanhoitopiirien toiminnan ohjaus ja valvonta sekä muiden metsästyslaissa sille säädettyjen tehtävien suorittaminen. Metsästäjien keskusjärjestö on myös velvollinen suorittamaan maa- ja metsätalousministeriön sille määräämät tehtävät. Metsästäjien keskusjärjestö toimii maa- ja metsätalousministeriön tulosohjauksessa.

Metsästäjien keskusjärjestön päätäntävaltaa käyttää vuosittain pidettävä edustajakokous, johon riistanhoitopiirit voivat lähettää enintään kolme edustajaa kukin. Metsästäjien keskusjärjestön päätösten täytäntöönpanosta ja järjestön edustamisesta viranomaisissa se-

kä tuomioistuimessa huolehtii edustajakokouksen valitsema hallitus, johon kuuluu seitsemän riistanhoitopiirien esittämää jäsentä sekä kaksi muuta jäsentä, joista toinen edustaa järjestäytyntä metsästyksen ja riistanhoidon kannalta merkittävää alaa ja toinen on maa- ja metsätalousministeriön määräämä. Kullekin hallituksen jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Metsästäjien keskusjärjestölle kuuluvien muiden käytännön asioiden hoitaminen kuuluu keskusjärjestön toiminnanjohtajalle, jonka ottaa ja erottaa keskusjärjestön hallitus.

Metsästäjien keskusjärjestön toiminta rahoitetaan valtaosin metsästäjiltä kerätyillä maksuilla valtion talousarvion kautta ja pienemmältä osalta järjestön omilla tuloilla.

Riistanhoitopiirit

Riistanhoitopiirien tehtävistä säädetään metsästyslain 60 §:ssä. Riistanhoitopiirien tehtävänä on suorittaa metsästystä ja riistanhoitoa koskevaa koulutusta ja neuvontaa, edistää ja avustaa riistanhoitoa, ohjata ja valvoa riistanhoitoyhdistysten toimintaa sekä suorittaa muut niille säädettyt tai maa- ja metsätalousministeriön taikka Metsästäjien keskusjärjestön määräämät tehtävät. Riistanhoitopiirit toimivat maa- ja metsätalousministeriön tulosohjauksessa ja Metsästäjien keskusjärjestön valvonnan ja ohjauksen alaisina. Riistanhoitopiirien toiminnan kustannukset maksetaan käytännöllisesti katsoen kokonaan riistanhoitomaksuvaroista.

Riistanhoitopiirin korkein päättävä toimielin on kokous, johon kukin sen alueella toimiva riistanhoitoyhdistys saa lähettää yhden edustajan. Riistanhoitopiirin päätösten täytäntöönpano sekä riistanhoitopiirin asioiden käytännön hoitaminen kuuluvat riistanhoitopiirin hallitukselle. Hallitus käyttää myös riistanhoitopiirin puhevaltaa tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa sekä edustaa muutoinkin riistanhoitopiiriä. Riistanhoitopiirin hallitukseen kuuluu vähintään neljä ja enintään seitsemän jäsentä, jotka on valittu riistanhoitoyhdistysten asettamista ehdokkaista. Lisäksi hallitukseen kuuluu yksi jäsen, joka on valittu alueellisesti merkityksellisten maanomistajajärjestöjen asetta-

mista ehdokkaista. Riistanhoitopiirillä on riistapäällikkö, jonka ottaa ja erottaa hallitus.

Riistanhoitoyhdistykset

Riistanhoitoyhdistysten tehtävänä on metsästyslain 63 §:n mukaan suorittaa metsästystä ja riistanhoitoa koskevaa koulutusta ja neuvontaa, edistää riistanhoitoa ja suorittaa metsästyksen valvontaa sekä suorittaa muut niille säädettyt tai maa- ja metsätalousministeriön tai riistanhoitopiirin määräämät tehtävät. Riistanhoitoyhdistykset ovat riistanhoitopiirien valvonnan ja ohjauksen alaisia.

Riistanhoitoyhdistysten toimintaan myönnetään varoja riistanhoitomaksuvaroista, mutta talkootyön merkitys on myös suuri. Riistanhoitoyhdistyksen toimialueena on yleensä yhden kunnan alue. Riistanhoitoyhdistyksen jäseniä ovat pääsääntöisesti asianomaisen kunnan alueella asuvat riistanhoitomaksun maksaneet henkilöt. Henkilö voi kuitenkin ilmoittautua sellaisen riistanhoitoyhdistyksen jäseneksi, jonka alueella hän harjoittaa metsästystä. Jäsenenä voi olla vain yhdessä riistanhoitoyhdistyksessä. Henkilö voi olla myös kuulumatta riistanhoitoyhdistyksen jäseneksi.

Riistanhoitoyhdistyksen päätökset tehdään riistanhoitoyhdistyksen kokouksessa, jossa kullakin jäsenellä on yksi ääni. Riistanhoitoyhdistyksellä on riistanhoitoyhdistyksen kokouksen valitsema hallitus, jonka tehtävänä on riistanhoitoyhdistyksen kokouksen päätösten täytäntöönpano sekä riistanhoitoyhdistyksen käytännön asioiden muu hoitaminen. Hallitus käyttää myös riistanhoitoyhdistyksen puhevaltaa tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa sekä edustaa muutoinkin riistanhoitoyhdistystä. Hallitukseen kuuluu vähintään viisi ja enintään kahdeksan jäsentä, jotka on valittu riistanhoitoyhdistyksen jäsenistä. Metsähallituksella on oikeus määrätä hallitukseen lisäksi yksi jäsen, jos riistanhoitoyhdistys toimii metsästyslain 8 §:ssä tarkoitetuilla niin sanotun vapaan metsästyksen alueella Lapin läänissä ja eräissä Oulun läänin kunnissa.

2.1.2 Toimivaltakysymykset ja lupajärjestelmä

Nykyinen metsästyslaki tuli voimaan vuonna 1993, eikä lakiin ole sen voimaantulon jälkeen tehty merkittäviä muutoksia. Metsästyslain järjestelmässä riistaeläinlajien metsästämistä voidaan rajoittaa yhtäältä asettamalla vuosittainen rauhoitusaika ja toisaalta säätämällä riistaeläinlaji pyyntiluvanvaraiseksi. Rauhoittamisesta säädetään metsästyslain 37 §:ssä ja metsästysasetuksen 24 §:ssä, jossa jokaiselle riistaeläinlajille on määritelty yleinen rauhoitusaika. Pyyntiluvanvaraisuus puolestaan tarkoittaa, että metsästyslain järjestelmässä tiettyjen riistaeläinlajien metsästäminen edellyttää lupaa riistanhoitopiiriltä tai maa- ja metsätalousministeriöltä. Lupajärjestelmä rakentuu metsästyslain 10 §:ssä säädetyn pyyntilupamekanismin varaan. Periaatteessa kaikki metsästyslain mukaiset luvat ovat ns. pyyntilupia ja ne myönnetään metsästyslain 10 §:n perusteella.

Metsästyslain 10 §:n 1 momentissa säädetään hirvieläimen pyyntiluvasta. Toisin kuin muiden riistaeläinlajien kohdalla, joista säädetään 10 §:n 2 momentissa, hirvieläinten kohdalla pyyntiluvan tarvitsevat riistaeläinlajit on säädetty lain tasolla. Pyyntilupa edellytetään kaikkien muiden hirvieläinten paitsi metsäkauriin metsästyksessä. Taustalla on erityisesti hirvenmetsästyksen yhteiskunnallinen ja taloudellinen merkitys, sekä jo lain säätämisvaiheessa ollut tarve säätää hirvieläinten metsästys luvanvaraiseksi kannan säatelemiseksi ja kannan yliverotuksen estämiseksi. Metsästyslain 26 ja 27 §:ssä säädetään yksityiskohtaisemmin hirvieläinten pyyntilupien myöntämisestä ja myöntämisen edellytyksistä. Metsästyslain 26 §:n mukaan hirvieläinten pyyntiluvan myöntää riistanhoitopiiri. Myös metsästysasetuksessa on omat, muista pyyntiluvista erilliset säännökset hirvieläinten pyyntiluvista.

Metsästyslain 10 §:n 2 momentin mukaisia muita pyyntiluvanvaraisia riistaeläinlajeja ovat nykyisten metsästyslain ja -asetuksen voimassaolon ajan vuodesta 1993 olleet muun muassa euroopannorppa, itämeren norppa, ilves ja karhu. Pyyntiluvanvaraiset riistaeläinlajit on lueteltu metsästysasetuksen 1 §:ssä. Metsästyslain 10 §:n mukaan asetuk-

sella voidaan säätää, että pyyntiluvan myöntää riistanhoitopiiri. Riistanhoitopiirin toimivallasta säädetäänkin metsästysasetuksen 1 §:n 2 momentissa, jonka mukaan pyyntiluvan myöntää riistanhoitopiiri. Metsästyslain 10 §:n 2 momentissa on lisäksi säädetty pyyntiluvulle vaihtoehtoinen järjestelmä, jossa maa- ja metsätalousministeriöllä on mahdollisuus asettaa alueellinen kiintiö. Alueellisen kiintiön mukaisen lukumäärän rajoissa riistaeläinlajeja saa tietynä aikana metsästä ilman pyyntilupaa. Kun kiintiö on täynnä, loppuu myös kyseisen riistaeläinlajin metsästys. Kiintiömetsästys on käytössä karhun pyynnissä poronhoitoalueella ja siitä säädetään metsästysasetuksen 5 §:ssä.

Vaikka metsästyssääntelyyn ei olekaan tehty merkittäviä laintasoisia muutoksia, on metsästysasetukseen tehtyjen muutosten johdosta metsästyslainsäädännön soveltaminen muuttunut lain voimaantulon jälkeen. EU:n luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annetun neuvoston direktiivin (luontodirektiivi, 92/43/ETY) takia tietyt riistaeläinlajit on rauhoitettu kokonaan. Euroopan komission Suomea vastaan käynnistämän valvontamenettelyn seurauksena metsästysasetusta muutettiin vuonna 1998 niin, että susi poronhoitoalueen ulkopuolella sekä karhu, ilves ja saukko tulivat rauhoitetuiksi ympäri vuoden. Tästä johtuen oli tarpeellista säätää metsästyslainsäädäntöön myös luontodirektiivin sallima rauhoitusajoista poikkeaminen ja poikkeamista koskeva lupajärjestelmä. Metsästysasetuksen 27–29 §:ssä säädetään luonnonsuojeludirektiivien mukaiset poikkeukset metsästyslain 37 §:n mukaisista rauhoituksista. Kysymys ei ole metsästyksessä siinä merkityksessä kuin muiden luvanvaraisten riistaeläinlajien kohdalla. Metsästysasetukseen säädettiin täysin rauhoitetun eläimen rauhoituksesta poikkeaminen tietyn ehdoin. Metsästyslain järjestelmässä myös rauhoitusajoista poikkeamista koskevat luvat ovat metsästyslain 10 §:n mukaisia pyyntilupia, mikä on todettu metsästysasetuksen 1 §:ssä.

Metsästyslain 10 §:ssä säädetyn pyyntilupajärjestelmän lisäksi on myös toinen oikeusperusta myöntää lupa eli metsästyslain 41 §:n 2 momentissa maa- ja metsätalousministeriölle säädetty mahdollisuus luvan myön-

tämiseen muun muassa kielletyin pyyntimenetelmin ja rauhoitusaikana. Tätä pykälää on sovellettu kaikkiin maa- ja metsätalousministeriön myöntämiin lupiin, niin pyyntiaikaisiin kuin rauhoitusaikaisiin lupiin. Käytännössä maa- ja metsätalousministeriöllä on myönnettävinaan sellaiset rauhoitusaikaiset luvat, joita ei metsästysasetuksessa ole siirretty riistanhoitopiireille. Tämä tarkoittaa nykyään luvanvaraisten hirvieläinten sekä hallin, kirjohylkeen, itämeren norpan ja euroopanmajavan rauhoitusaikaisia lupia. Metsästyslain 41 §:n 2 momentin nojalla maa- ja metsätalousministeriö myöntää myös kiellettyjä pyyntivälineitä ja -menetelmiä koskevat luvat.

Joidenkin riistaeläinlajien osalta maa- ja metsätalousministeriö antaa ennen metsästysvuoden alkua metsästystä rajoittavia määräyksiä, joilla asetetaan suurin sallittu saalismäärä tietyn riistaeläinlajin osalta. Määräyksiä on mahdollista täydentää metsästysvuoden aikana, mikäli riistaeläinlajien kantoja koskevat tiedot sitä edellyttävät. Metsästyslain 4 §:n mukaan metsästysvuosi alkaa 1 päivänä elokuuta ja päättyy 31 päivänä heinäkuuta. Määräyksessä asetetaan toisin sanoin yläraja, minkä verran pyyntilupien nojalla voidaan tietyn riistaeläinlajin yksilöitä enintään metsästä. Käytännössä nämä määräykset koskevat luontodirektiivin mukaisia lajeja, joiden osalta Suomessa tulee säilyttää ns. suotuisan suojelun taso. Kyseessä on siis rauhoituksesta poikkeamista koskevat luvat. Määräyksenantovaltuus on säädetty metsästysasetuksen 2 §:n 3 momentissa.

Metsästyslain 41 §:ssä säädetään poikkeuksia riistaeläinten rauhoituksiin. Pykälän 1 momentissa on pakkotilasäännös, jonka mukaan kotieläintä uhkaavan vahingon torjumiseksi taikka rakennuksen, laitteen tai muun omaisuuden suojelemiseksi, hoitamiseksi tai käyttämiseksi saadaan poiketa 38 §:n mukaisesta metsästyskiellosta ja 39 §:n 2 momentissa tarkoitettua suojamääräyksestä. Metsästyslain 41 §:n 1 momenttia ei tiettävästi ole ikinä sovellettu.

Metsästyslaissa on säädetty myös mahdollisuus metsästyksen rajoittamiseen tai sen kieltämiseen tietyn riistanhoitoyhdistyksen alueella. Metsästyslain 38 §:ssä säädetään, että jos riistaeläimen kannan säilyminen vaa-

rantuu, riistanhoitopiirin on kyseisen yhdistyksen alueella kiellettävä tällaisen eläimen metsästäminen tai rajoitettava sitä. Kyseinen kieltäminen tai rajoitus annetaan enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan, ja päätös siitä on tehtävä viimeistään kuukautta ennen metsästysvuoden alkamista.

2.1.3 Muut kysymykset

Vierasperäisten lajien maahantuonti

Metsästyslain 42 §:n 1 momentin mukaan vierasperäisten lintu- tai nisäkäslajien samoin kuin vierasperäisten riistaeläinkantojen maahantuonti tai luontoon laskeminen ilman maa- ja metsätalousministeriön lupaa on kielletty. Lupahakemuksista on pyydetty ympäristöministeriön lausunto. Lupa on evättävä, jos toimenpiteestä aiheutuu merkittävä haittaa luonnolle tai luonnonvaraiselle eläimistöille. Luvassa voidaan antaa määräyksiä siitä, miten maahantuonti ja luontoon laskeminen on suoritettava.

Koirakokeet ja koiran kouluttaminen

Metsästyslain 51 §:ssä säädetään koiran kiinnipitämisen pääsääntö, jonka mukaan kevään ja kesän aikana, eli maaliskuun 1 päivästä elokuun 19 päivään, ulkona oleva koira on pidettävä kytkettynä tai välittömästi kytkettävissä olevana. Metsästyslain 52 §:ssä säädetään edelleen koirakokeista ja koiran kouluttamisesta. Pykälän 1 momentin mukaan riistanhoitopiiri voi antaa luvan poiketa koiran kiinnipitämisajasta koirakokeen pitämiseksi tai koiran kouluttamiseksi, mutta kuitenkin niin, ettei rauhoitettuja riistaeläimiä niiden lisääntymisaikana häiritä. Pykälän 2 momentissa sen sijaan säädetään erityiset ajat, jolloin koirakokeen pitäminen ja koiran kouluttaminen on myös rauhoituksen estämättä sallittu. Momentin mukaan saadaan muuhun kuin hirvieläinten metsästyksen käytettävän koiran metsästyskokeita järjestää ja tällaista koiraa kouluttaa elokuun 20 päivästä joulukuun loppuun. Tämä koskee näin ollen myös esimerkiksi karhun metsästämiseen käytettävän koiran kouluttamisesta tuona aikana. Karhu on metsästysasetuksen 24 §:n 2 momentin mukaan aina rauhoitettu.

EU:n luontodirektiivissä säädetään direktiivin liitteen IV lajien (susi poronhoitoalueen ulkopuolella, karhu, sauvo ja ilves) osalta, että niiden tahallisen pyydystämisen ja tappamisen ohella on myös niiden tahallinen häiritseminen kielletty erityisesti lisääntymis-, jälkeläistenhoito-, talvehtimis- ja muuttoaikana. Tästä häiritsemiskiellosta saadaan poiketa vain direktiivin 16 artiklassa säädettyjen poikkeusperusteiden nojalla.

Liikenteessä kuolleen tai liikenneonnettomuuden takia lopetettujen hirvieläinten omistusoikeus

Metsästyslain 83 §:ssä säädetään kuolleena löydetyn riistaeläimen omistusoikeudesta. Pykälän 1 momentin mukaan kuolleena löydetty riistaeläin kuuluu alueen metsästysoikeuden haltijalle, jos tällä on oikeus metsästää samanlainen riistaeläin alueella. Muussa tapauksessa eläin kuuluu valtiolle. Omistusoikeus määräytyy samalla tavalla metsästyslain 84 §:n mukaan myös, jos vahingoittunut eläin lopetetaan esimerkiksi liikenneonnettomuuden jälkeen. Näin ollen esimerkiksi kolarihirvi kuuluu alueen maanomistajalle, jos tällä on hirvellen pyyntilupa ja luvassa jäljellä kiintiötä taikka metsästysoikeuden vuokraanneelle, jos tällä on vastaava lupa. Tällainen metsästysoikeuden vuokraaja voi olla esimerkiksi metsästysseura, jolla on alueelle hirvieläinten pyyntilupa. Mikäli kennelläkään ei ole alueelle hirvieläinten pyyntilupaa, kuuluu kolarissa vahingoittunut hirvieläin näin ollen valtiolle.

Kuolleen eläimen määrääminen hävitettäväksi

Korkein hallinto-oikeus on todennut 2.10.2006 antamassaan päätöksessä dnro 3698/1/05 taltionumero 2511, että kuolleen hirven hävittämisestä aiheutuvista kustannuksista vastaa Suomen valtio. Missään ei kuitenkaan säädetä tällaista korvausvastuuta suoraan, vaan korvausvastuu on tulkittu muusta lainsäädännöstä. Näin ei ole selvää, mikä valtionhallinnon organisaatio vastaa kyseisistä kuluista. Ongelmana on myös se, ettei valtion talousarviossa ole muiden metsästyslain 5 §:ssä mainittujen eläinlajien

osalta määrärahaa, jota voitaisiin käyttää kuolleiden yksilöiden hävittämisestä aiheutuviin kuluihin.

Lisäksi korkein hallinto-oikeus on 10.11.2009 antamissaan päätöksissä dnro 2926/1/09 taltionumero 3174 ja 3672/2/07 taltionumero 3173 kumonnut maa- ja metsätalousministeriön asioissa tekemien päätösten valitusosoituksen ja todennut päätösten olevan lähetetyn laskun maksamatta jättämisen tahdonilmaisu, josta voi nostaa hallintoriitaasian hallinto-oikeudessa. Esitetyissä laskuissa on vaadittu hylkeiden raatojen hautauskustannusten korvaamista.

2.2 EU:n lainsäädäntö

EU:n lainsäädännössä on kaksi keskeistä luonnonsuojeludirektiiviä, joissa on myös luonnonvaraisten eläinten metsästystä koskevia velvoitteita: luontodirektiivi ja EU:n luonnonvaraisten lintujen suojelusta annettu neuvoston direktiivi (lintudirektiivi, 79/409/ETY). Luontodirektiivi, jossa säädetään nisäkkäistä, sekä lintudirektiivi, jossa säädetään linnuista, ovat aiheuttaneet merkittäviä muutoksia Suomen metsästyslainsäädäntöön. Luonnonsuojeludirektiiveistä johtuvat riistaeläinlajeja ja ns. rauhoittamattomia lintulajeja koskevat velvoitteet on saatettu kansallisesti voimaan metsästysasetuksen muutoksilla.

Luontodirektiivissä lajien suojelusta säädetään 12–16 artikloissa, ja lisäksi lajit on eritelty direktiivin liitteisiin niiden suojelustatuksen mukaan. Luontodirektiivin 12 artiklan mukaan liitteessä IV olevia eläinlajeja koskee tiukka suojelujärjestelmä niiden luontaisella levinneisyysalueella. Lisäksi jäsenvaltioiden on kiellettävä muun muassa näitä lajeja koskeva tahallinen pyydystäminen tai tappaminen luonnossa sekä näiden lajien tahallinen häiritseminen erityisesti niiden lisääntymis-, jälkeläistenhoito-, talvehtimis- ja muuttoaikana. Liitteen IV tiukasti suojeltuja riistaeläinlajeja ovat Suomessa susi poronhoitoalueen ulkopuolella sekä karhu, ilves ja saukko. Kyseiset lajit on säädetty metsästysasetuksen 24 §:n 2 momentissa aina rauhoitetuiksi.

Luontodirektiivin 16 artiklassa säädetään poikkeuksesta 12 artiklan mukaiseen tiuk-

kaan suojeluun. Poikkeaminen on mahdollista, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole ja jollei poikkeus haittaa kyseisten lajien kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä niiden luontaisella levinneisyysalueella. Tämän lisäksi edellytetään esimerkiksi tarvetta erityisen merkittävien vahinkojen ehkäisemiseen tai turvallisuusperustetta. Toisaalta poiketa voidaan myös ilman vahinkojen ehkäisemistarvetta tai muuta yksilöityä perustetta, mutta vain tarkoin valvotuissa oloissa valikoiden ja rajoitetusti tiettyjen yksilöiden ottamiseksi. Luontodirektiivin 16 artiklan poikkeusperusteet on saatettu kansallisesti voimaan metsästysasetuksen 28 §:ssä.

Luontodirektiivin 14 artiklassa säädetään liitteessä V olevista lajeista, jotka eivät ole yhtä tiukasti suojeltuja kuin liitteen IV lajit. Luontodirektiivi lähtökohtaisesti sallii liitteen V lajien metsästyksen. Direktiivin 14 artikla edellyttää kuitenkin, että liitteen V lajien suojelutason tilaa on aktiivisesti seurattava. Jos seuranta osoittaa sen tarpeelliseksi, on jäsenvaltion toteutettava tarpeellisia toimenpiteitä suojelutason turvaamiseksi. Tällaisia toimenpiteitä voivat olla muun muassa lupajärjestelmä, rauhoitus aika sekä paikallinen tai väliaikainen rauhoittaminen. Liitteen V riistaeläinlajeja ovat Suomessa susi poronhoitoalueella sekä euroopanmajava, halli, kirjohylje, itämeren norppa, hilleri, näättä ja metsäjänis. Näistä susi poronhoitoalueella, euroopanmajava, itämeren norppa ja harmaahylje on säädetty metsästysasetuksen 1 §:ssä pyyntiluvanvaraisiksi ja niille on säädetty rauhoitus aika metsästysasetuksen 24 §:n 1 momentissa. Kirjohylje on säädetty metsästysasetuksen 24 §:n 2 momentissa aina rauhoitetuksi, ja hillerille, nädälle ja metsäjänikselle on säädetty asetuksessa rauhoitusajat. Myös direktiivin 14 artiklan mukaisesta suojelusta voidaan poiketa 16 artiklan mukaisilla poikkeusperusteilla. Euroopanmajavan, itämeren norpan, hallin ja kirjohylkeen osalta poikkeamisesta päättää maa- ja metsätalousministeriö metsästyslain 41 §:n 2 momentin nojalla ja suden osalta poronhoitoalueella poikkeamisesta päättää riistanhoitopiiri metsästysasetuksen 28 §:n perusteella. Metsäjäniksen ja nädän osalta poikkeamisesta päättää riistanhoitopiiri metsästysasetuksen 27 §:n nojalla.

Lintudirektiivin mukaan kaikki linnut ovat pääsääntöisesti rauhoitettuja. Direktiivin lajisuojelun perusta on 5 artiklassa, jossa jäsenvaltiolle asetetaan velvoite huolehtia kaikista luonnonvaraisista lintulajeista luomalla yleinen suojelujärjestelmä kieltämällä erityisesti muun muassa kaikkien lintujen tahallinen tappaminen ja pyydystäminen. Direktiivi sisältää kuitenkin myös säännökset lintujen hyödyntämisestä. Direktiivin 7 artiklassa säädetään, että liitteessä II lueteltujen lajien kantojen koon, maantieteellisen levinneisyyden ja lisääntymisnopeuden takia koko niitä voidaan metsästä kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Direktiivi asettaa kuitenkin metsästyksen sallimiselle velvoitteita, jotka on otettava osaksi kansallista metsästyslainsäädäntöä. Tällainen velvoite on esimerkiksi se, ettei lajeja metsästä pesimisaikana. Liitteen II lajeja ovat kaikki Suomen riistalinnut, jotka on lueteltu metsästyslain 5 §:ssä. Riistalintulajeille on säädetty rauhoitusajat metsästysasetuksen 24 §:n 1 momentissa.

Lintudirektiivin 9 artiklassa säädetään jäsenvaltiolle mahdollisuus poiketa 7 artiklassa säädetystä lajisuojelua koskevista velvoitteista. Artiklan 9 mukaan poikkeamisen edellytyksenä on ensinnäkin se, ettei muuta tyydyttävää ratkaisua ole. Tämän lisäksi edellytetään esimerkiksi tarvetta kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi taikka tutkimus- tai opetustarkoitusta.

Toisaalta, kuten luontodirektiivin järjestelmässä, poiketa voidaan myös ilman yksilöityä perustetta, mutta vain tiukasti valvotuissa oloissa ja valikoivasti tiettyjen lintujen pienien määrien pyydystämisen, hallussa pitämisen tai muuten asiallisen hyötykäytön mahdollistamiseksi. Lintudirektiivin 9 artiklan poikkeusperusteet on saatettu kansallisesti voimaan metsästysasetuksen 29 §:ssä.

Sekä luonto- että lintudirektiivissä on myös säännöksiä kielletyistä pyyntikeinoista. Myös ne on saatettu kansallisesti voimaan metsästysasetuksen muutoksella.

2.3 Nykytilan arviointi

2.3.1 Riistahallinnon organisaatio

Riistahallinnon organisaatioiden toimintaympäristössä on tapahtumassa suuria muu-

toksia. Keskeisimmät muutostekijät ovat valtion aluehallinnon uudistuminen, sidosryhmäkentän laajentuminen ja kansainvälistyminen. Suomen riistavaran hoito ja käyttö ovat tulevaisuudessa yhä enenevässä määrin osa uudistuvaa EU:n luonnonvarapolitiikkaa. Suomen väestön vanhetessa metsästäjäkunta ikääntyy ja yhä suurempi osa asuu kaupungeissa kaukana riistanhoito- ja metsästysalueiltaan.

Nämä hallinnolliset ja yhteiskunnalliset muutokset haastavat nykyisen riistahallinnon, jota vaivaa monimutkaisuus ja päällekkäisyys sekä toimihenkilö- että luottamushenkilötoiminnassa. Tämä heikentää suoraan toiminnan vaikuttavuutta. Organisaation sisänpäin lämpiävyys, roolin epäselvyys ja epäselvä luottamushenkilöelinten asema viranomaispäätöksenteossa näkyvät sidosryhmien arvioissa toiminnan tuloksellisuudesta ja tunnettuudesta.

Metsästäjien keskusjärjestön vahvuuksina voidaan pitää riista-alan hyvää ammattiosaamista ja tiedotusta. Metsästäjien keskusjärjestön toiminnassa on kuitenkin puutteita ja heikkouksia. Metsästäjien ja muiden sidosryhmien käsitys organisaation toiminnasta ja roolista on epäselvä. Metsästäjien keskusjärjestöä vaivaa tietty eristäytyneisyys ja jämähtäneisyys, joka heijastuu myös toimintaan. Toiminta ei anna kaikilta osin kustannustehokasta kuvaa ja asiakkaat kokevat Metsästäjien keskusjärjestön palvelut etäisiksi. Osana Metsästäjien keskusjärjestöä toimii Laitialan toimintakeskus, joka on metsästyksen ja riistanhoidon kokeilu-, koulutus- ja mallialue. Organisaatiolla on kohtuullinen taloudellinen tilanne, mutta se ei heijastu asiakkaille riittäviksi koettujen palveluiden muodossa.

Riistanhoitopiirien toiminnan vahvuutena on riista-alan hyvä ammattiosaaminen, alue-tuntemus ja verkostoituminen alueen riistanhoitoyhdistysten ja metsästysseurojen kanssa. Tämä yhteistyö vahvistaa paikallistason vapaaehtoistyötä, joka on erittäin tärkeä toimintaresurssi koko riistakonsernia ajatellen. Riistanhoitopiirien toiminnan ongelmina ovat jo pitkään olleet lisääntyneisiin ja monimutkaistuviin tehtäviin nähden vähäiset henkilö- ja taloudelliset resurssit. Ristiriitoja on aiheuttanut myös metsästäjien edunvalvontaroo-

lin epäselvyys sekä viranomaistehtävien ja muun toiminnan eriytymättömyys.

Riistanhoitoyhdistysten toiminnan tärkeimpänä vahvuutena on laaja ja tehokas vapaaehtoistyö, jonka motivaationa on oman metsästysharrastuksen turvaaminen ja metsästyksen ja riistanhoitotyöhön liittyvä vahva yhteisöllisyys. Työn tehokkuutta lisää erinomainen paikallistuntemus. Käytävissä oleviin määrärahoihin nähden riistanhoitoyhdistysten vapaaehtoistyön tulokset ovat erinomaiset. Heikkoutena on se, että tulokset ovat täysin riippuvaisia avainhenkilöistä. Eri riistanhoitoyhdistyksissä tilanne vaihtelee erittäin paljon.

Metsästyslain nojalla Metsästäjien keskusjärjestölle, riistanhoitopiireille ja riistanhoitoyhdistyksille säädetyissä tehtävissä ei ole mitenkään eroteltu niiden jakaantumista julkisiin hallintotehtäviin ja muihin tehtäviin. Siten myöskään julkisten hallintotehtävien jakaantumista julkisen vallan käyttöä sisältämiin, julkisen vallan käyttöä sisältäviin tai merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviin tehtäviin ei ole tehty sen enempää säädöksissä kuin niiden esitöissä. Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle. Metsästäjien keskusjärjestö, riistanhoitopiirit ja riistanhoitoyhdistykset ovat hoitaneet julkiset hallintotehtävänsä hyvin, eikä tehtävien hoidossa ole vaarannettu perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Tehtävistä on kuitenkin tarpeen säätää aikaisempaa täsmällisemmin.

2.3.2 Toimivaltakysymykset ja lupajärjestelmä

Metsästyslaki on säädetty ennen nykyisen perustuslain voimaantuloa ja vuoden 1995 perusoikeusuudistusta. Tästä johtuen metsästyslaki ei kaikilta osiltaan täytä perustuslain edellyttämiä vaatimuksia.

Metsästyslaissa ei ensinnäkään ole säännöstä siitä, että metsästyslain 37 §:ssä säädetystä rauhoituksesta voitaisiin poiketa. Poikkeamisesta säädetään metsästysasetuksen 25 a §:n 2 momentissa, 26 §:n 2 momentissa sekä 27–29 §:ssä, mutta näihin säännöksiin puuttuu nimenomainen valtuutus metsästyslaista. Metsästyslain 91 §:n säännöstä, jonka mukaan tarkempia säännöksiä lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella, ei enää nykyisen perustuslain mukaan pidetä riittävän täsmällisenä valtuutussäännöksenä. Erityisen ongelmallista valtuutussäännöksen puuttuminen on siksi, että rauhoituksesta poikkeamiseen kuuluu lupapäätösten tekemiseen liittyvän toimivallan antaminen riistanhoitopiireille eli julkisen vallan käyttöä. Perustuslain 2 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin.

Perustuslain 2 §:n 3 momentissa säädetty lailla säätämisen vaatimus julkisen vallan käytöstä ei nykyään täyty myöskään kaikkien metsästysaikaisten pyyntilupien osalta. Metsästyslain 10 §:ssä siirretään valtuutus toimivallan säätämisestä asetuksen tasolle, ja riistanhoitopiirien toimivalta säädetäänkin metsästysasetuksen 1 §:n 2 momentissa, jonka mukaan pyyntiluvan myöntää riistanhoitopiiri. Perustuslain mukaan siitä tulisi kuitenkin säätää suoraan lain tasolla, kuten hirvieläinten pyyntilupien osalta on säädetty metsästyslain 26 §:ssä. Edellä mainituista syistä johtuen metsästyslakiin on tarpeen tehdä tarvittavat valtuutussäännökset.

Ongelmallisena voidaan pitää myös metsästyslain 41 §:n 2 momentin säännöstä, jonka perusteella maa- ja metsätalousministeriö myöntää lupansa. Säännös on hyvin laaja, ja sitä on tulkittu niin, että sen perusteella voidaan myöntää lupia kaikkiin metsästyslaissa säädettyihin tarkoituksiin. Tulkinnallisten epäselvyyksien ja kansalaisten oikeusvarmuuden vuoksi tämän säännöksen tarkistaminen ja täsmentäminen on tarpeen. Samalla olisi tarpeen säätää, ettei maa- ja metsätalousministeriö myöntäisi enää ollenkaan lupia rauhoitusajoista poikkeamiseksi, vaan ne siirrettäisiin Suomen riistakeskuksen tehtäväksi. Tämä koskee myös kiellettyjen pyyntivälineiden ja -menetelmien käyttöä koskevia lupia, jotka nykyisin kuuluvat maa- ja metsätalousministeriön toimivaltaan. Näiden

hallintopäätösten siirtäminen Suomen riista-keskukselle on tarkoituksenmukaista, sillä niihin ei liity merkittävää julkisen vallan käyttämistä.

Maa- ja metsätalousministeriön antamien hallinnollisten määräysten, joilla säädetään suurimmista sallituista saalismääristä, oikeusperusta on metsästysasetuksen 2 §:n 3 momentissa, eikä säännökseen ole nimenomaista valtuutusta laissa. Määräysten antamisessa on kyse norminantovallasta, mistä perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan pitää säätää lailla. Nykyisen perustuslain mukaan maa- ja metsätalousministeriön määräykset ovat tosiasiaassa maa- ja metsätalousministeriön asetuksia, joten metsästyslainsäädäntöä on myös kyseisen käsitteen osalta tarpeen muuttaa. Näistä syistä johtuen metsästyslakiin on tarpeen tehdä tarvittava valtuutus-säännös.

Perustuslain näkökulmasta on ongelmallinen myös metsästyslain 38 §:ssä riistanhoitopiirille säädetty mahdollisuus asettaa metsästyskielto tai -rajoitus. Kyse ei ole toimeenpanovallan käytöstä vaan norminantovallasta. Norminantovaltaa voidaan perustuslain 80 §:n mukaan antaa vain viranomaiselle. Riistanhoitopiirit ovat välillistä julkista hallintoa, joilla on viranomaistehtäviä, mutta ne eivät ole perustuslaissa tarkoitettuja viranomaisia. Myöskään perustettava Suomen riistakeskus ei olisi viranomainen. Näin ollen metsästyslain 38 §:ssä säädetty metsästyskiellon ja -rajoituksen antaminen tulisi siirtää viranomaisen tehtäväksi eli maa- ja metsätalousministeriölle.

Perustuslainmukaisuuteen liittyvien ongelmien lisäksi puutteita on myös metsästyslain selkeydessä ja johdonmukaisuudessa. Sekä metsästysaikaiset pyyntiluvat, hirvieläinten pyyntiluvat että riistanhoitopiirien myöntämät rauhoituksesta poikkeamista koskevat luvat myönnetään kaikki saman lainkohdan eli metsästyslain 10 §:n perusteella. Metsästyslain 10 §:n otsikko on Pyyntilupa, ja kyseinen pykälä on säädetty alun perin metsästysaikaisia pyyntilupia varten. Järjestelmä on epäselvä, koska rauhoituksesta poikkeamiselle on eri edellytykset ja sitä koskee lisäksi osittain omat pykälänsä metsästysasetuksessa. Osittain taas sovelletaan samoja lainkohtia kuin metsästysaikaisten

pyyntilupien osalta. Toisaalta maa- ja metsätalousministeriö myöntää kaikki lupansa metsästyslain 41 §:n 2 momentin perusteella, mikä lisää eri lupatyyppeiden epä johdonmukaisuutta metsästyslaissa. Lupatyyppejä koskevaa sääntelyä olisi tarpeen selkeyttää.

Metsästyslain 41 §:n 1 momentin säännös on poikkeuksellinen sikäli, että sitä ei ole lain voimassaoloaikana sovellettu, mikä ei sinänsä tee säännöksestä tarpeetonta. Säännöksellä on kuitenkin niin suppea ja sattumanvarainen soveltamisala, että sitä voitaneen käytännössä pitää tarpeettomana. Metsästyslain 41 §:n 1 momentissa säädetään pakkotilatoimenpiteiden sallimisesta vain erittäin poikkeuksellisissa metsästyslain 38 tai 39 §:n mukaisissa tilanteissa eli silloin kun alueella on riistanhoitopiirin asettama metsästyskielto tai kun kyseessä on riistansuoja-alue. Pakkotilasta vastuuvapausperusteena säädetään rikoslain (39/1889) 4 luvun 5 §:ssä. Lainkohdan mukaan: ”*Muun kuin edellä 4 §:ssä tarkoitettun (hätävarjelu), oikeudellisesti suojattua etua uhkaavan välittömän ja pakottavan vaaran torjumiseksi tarpeellinen teko on pakkotilatekona sallittu, jos teko on kokonaisuutena arvioiden puolustettava, kun otetaan huomioon pelastettavan edun ja teolla aiheutetun vahingon ja haitan laatu ja suuruus, vaaran alkuperä sekä muut olosuhteet*”. Rikoslain säännös koskee myös metsästyslain mukaisia tilanteita, joten pakkotilasta ei ole tarpeen säätää erikseen metsästyslaissa, varsinkaan kun metsästyslain mukainen säännös ei laajenna vaan supistaa rikoslaissa tarkoitettua pakkotilan soveltamisalaa, mikä ei ole tarkoituksenmukaista.

2.3.3 Muut kysymykset

Vierasperäisten lajien maahantuonti

Metsästyslain 42 §:n 1 momentin mukaan vierasperäisten lintu- tai nisäkäslajien samoin kuin vierasperäisten riistaeläinkantojen maahantuonti tai luontoon laskeminen ilman maa- ja metsätalousministeriön lupaa on kielletty. Säännöksen sanamuodon mukaan lupa tarvitaan myös muiden kuin vierasperäisten riistaeläinlajien tai riistaeläinkantojen maahantuontiin. Vierasperäisiä riistaeläinlajeja tai riistaeläinkantoja koskevia lupahakemuk-

sia on ollut hyvin vähän. Sen sijaan muita lajeja koskevia lupahakemuksia on ollut enemmän. Tarkoituksenmukaisempaa olisi, että säännöksen mukaiset lupahakemukset käsiteltäisiin Suomen ympäristökeskuksessa, johon on keskitetty luonnonvaraisten eläinten ja kasvien suojelusta niiden kauppaa säätelemällä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 338/97 täytäntöönpano.

Koirakokeet ja koiran kouluttaminen

Metsästyslain 52 §:n 2 momentti sallii esimerkiksi karhun haukuttamisen vapaasti elokuun 20 päivästä joulukuun loppuun ilman lupamenettelyä tai muuta rajoituskeinoa ja rauhoituksen estämättä. Sen sijaan luontodirektiivin 12 artikla kieltää direktiivin liitteen IV lajien, kuten karhun, tahallisen häiritsemisen muun muassa lisääntymisaikana. Kiellosa voidaan poiketa vain direktiivin 16 artiklan perusteiden nojalla. Näin ollen metsästyslaki on ristiriidassa EU:n luontodirektiivin kanssa. Euroopan unionin jäsenvaltiolla on velvollisuus saattaa EU-oikeuden direktiivit kansallisesti täytäntöön. Tämän johdosta on tarpeen muuttaa metsästyslain 52 § vastamaan yhteisöoikeuden sääntelyä.

Liikenteessä kuolleen tai liikenneonnettomuuden takia lopetettun hirvieläimen omistusoikeus

Liikenteessä kuollut tai liikenneonnettomuuden takia lopetettu hirvieläin päättyy yleensä valtion omistukseen metsästyslain 83 §:n nojalla. Vuosittain tapahtuu noin 5000 hirvieläinkolaria. Käytännössä valtiolle tulevat eläimet poliisi on myynyt valtion lukuun. Etenkin liikenneonnettomuuksissa vammautuneiden hirvieläinten määrän kasvun sekä toisaalta poliisin rajallisten resurssien johdosta poliisilaitokset ovat sisäasiainministeriön ohjeen mukaisesti pyrkineet paikallisten riistanhoitoyhdistysten kanssa laadituilla sopimuksilla siirtämään tällaisten eläinten jäljittämistä, lopettamista ja myymistä koskevat tehtävät riistanhoitoyhdistysten suoritettavaksi. Eläimistä saadut tulot riistanhoitoyhdistykset ovat tilittäneet valtiolle. Valtaosa poliisin valtion lukuun myymistä riistaeläimistä on ollut liikenneonnettomuuksissa

kuolleita tai vahingoittuneita hirvieläimiä. Poliisin tehtävien muututtua maksullisiksi ja kuolleita riistaeläimiä koskevien tehtävien siirryttyä sopimusteitse riistanhoitoyhdistyksille ovat valtion tulotilille (12.30.35 Hirvieläinten metsästysmaksut) valtion lukuun myydyistä eläimistä kertyneet tulot merkittävästi pienentyneet.

Kun hirvieläinonnettomuus tapahtuu, tulee paikalle auttamaan eläimen jäljittämiseksi ja lopettamisessa paikallisen riistanhoitoyhdistyksen metsästäjiä, jotka työskentelevät vapaaehtoisesti ilman palkkaa. Olisi tarkoituksenmukaista, että tällainen valtiolle kuuluva hirvieläin kuuluisi kolaripaikan riistanhoitoyhdistykselle, koska tämä kannustaisi tämän tärkeän eläinsuojelutehtävän hoitamiseen edelleen vapaaehtoisvoimin.

Kuolleen eläimen määrääminen hävitettäväksi

Korkeimman hallinto-oikeuden 2.10.2006 antamassa päätöksessä dnro 3698/1/05 taltionumero 2511 on todettu, että kuolleen hirven hävittämisestä aiheutuvista kuluista vastaa Suomen valtio. Kuntien terveysviranomaiset ovat määränneet eräissä tapauksissa hirvenraatojen hävittämisiä terveysriskien nojalla. Hävittämisestä aiheutuneet kulut on osoitettu edellä mainitun korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun perusteella laskuna maa- ja metsätalousministeriölle, joka vastaa riistaeläimiin liittyvistä asioista. Missään säädöksessä ei kuitenkaan nykyisellään perusteta tällaista korvausvastuuta, eikä siten ole selvää, minkä valtionhallinnon organisaation tulisi vastata kyseisistä kuluista. Ongelmana on myös se, ettei valtion talousarviossa ole muiden metsästyslain 5 §:ssä mainittujen eläinlajien osalta määrärahaa, jota voitaisiin käyttää kuolleiden yksilöiden hävittämisestä aiheutuviin kuluihin. Maa- ja metsätalousministeriö on korvannut korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun perusteella yksittäisiä hirvenraatojen hävittämisiä kaadetuista hirvieläimistä maksetuilla pyyntilupamaksuvaroilla. Pyyntilupamaksuvarojen käytön ensisijaisia kohteita ovat kuitenkin hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen ehkäisemisestä ja korvaamisesta aiheutuvat menot. Lisäksi varoja on ollut tarve käyttää hirvieläinkanto-

jen seurannasta ja hirvieläintutkimuksesta aiheutuviin menoihin. Käytännössä jo nykyiset varainkäyttötarpeet ovat olleet sellaisia, että varoja ei ole voitu käyttää kaikkiin suunniteltuihin tarpeisiin. Lisäksi näitä kuolleiden eläinten hävittämistapauksia voi tulla kaikkien metsästyslain 5 §:n mukaisten eläinlajien osalta, jolloin olisi kyseenalaista käyttää niihin hirvieläinten metsästäjiltä kerättyjä pyyntilupamaksuvaroja. Tämän vuoksi kuolleena löydettyjen eläinten hävittämiskustannuksista on tarpeen säätää yksityiskohtaisesti metsästyslaissa niitä tilanteita varten, joissa kuolleen eläimen raato aiheuttaa vaaraa terveydelle tai turvallisuudelle eli todellisen hävittämistarpeen.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Keskeiset tavoitteet

Riistahallinnon organisaatio

Esityksellä on tarkoitus säätää laki riistanhoitoyhdistyksistä ja Suomen riistakeskuksesta. Tavoitteena on, että nykyiset riistanhoitoyhdistykset jatkaisivat toimintaansa toiminta-alueillaan. Sen sijaan Metsästäjäin keskusjärjestö ja riistanhoitopiirit lakkautettaisiin ja niiden tilalle perustettaisiin Suomen riistakeskus valtakunnalliseksi riistatalouden kehittämisen ja asiantuntijakeskukseksi. Tavoitteena on purkaa hallinnon päällekkäisyyksiä, tehostaa toimintaa, vahvistaa asiakaslähtöisyyttä ja asiakkuuksien hallintaa sekä toiminnan strategialähtöisyyttä. Lisäksi esityksen tarkoituksena on eriyttää julkiset hallintotehtävät viranomaispäällikön alaisuuteen. Tavoitteena on myös täsmentää riistanhoitoyhdistysten ja Suomen riistakeskuksen tehtävät vastaamaan paremmin toimintaympäristössä tapahtuneisiin muutoksiin ja maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan riistataloutta koskeviin strategisiin päämääriin.

Toimivaltakysymykset ja lupajärjestelmä

Esityksellä on tarkoitus muuttaa metsästyslakia perustuslain edellyttämällä tavalla. Eri-

tyisesti tarkoituksena on siirtää rauhoituksesta poikkeamista koskeva sääntely asetuksen tasolta lain tasolle, koska kyse on julkisen vallan käytöstä. Tämä liittyy myös kesällä 2008 tehtyyn metsästysasetuksen 28 §:n muutokseen (489/2008), jonka osalta oikeusministeriö piti tärkeänä riistanhoitopiirien toimivallan ilmenemistä nykyistä selvemmin suoraan metsästyslaista. Tavoitteena onkin, että näiltä osin toimivalta säädetään metsästyslaissa ja että toimivalta siirtyy lakkautettavilta riistanhoitopiireiltä perustettavaan Suomen riistakeskukseen. Muutoksen jälkeen metsästyslaki vastaa perustuslain edellytyksiä. Perustuslainmukaisuuteen liittyvä tavoite on myös se, että metsästyksen kieltämiseen ja rajoittamiseen liittyvä normantovalta siirretään riistanhoitopiireiltä maa- ja metsätalousministeriölle, koska lakkautettavat riistanhoitopiirit taikka perustettava Suomen riistakeskus eivät ole perustuslain 80 §:ssä tarkoitettuja viranomaisia.

Tavoitteena on myös selkeyttää metsästyslain lupajärjestelmää ja parantaa metsästyslain johdonmukaisuutta. Eryityisesti esityksessä pyritään eriyttämään toisistaan erilaiset metsästyslain lupatyypit, minkä myötä kansalaisten on helpompi hahmottaa metsästyksen liittyvä lupajärjestelmä ja luvan myöntämiseen liittyvät periaatteet.

Lisäksi esityksen tarkoituksena on toteuttaa pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen ohjelmaan kirjattua tavoitetta uudistaa keskushallintoa muun muassa siirtämällä ministeriöistä siirrettävissä olevia toimeenpanotehtäviä ja muita kuin valtakunnallisia kehittämistehtäviä alue- ja paikallishallinnolle. Esityksessä tätä toteutettaisiin hallintopäätösten delegoimisella maa- ja metsätalousministeriöstä Suomen riistakeskukseen. Tällaisia päätöksiä olisivat kiellettyjä pyyntivälineitä ja -menetelmiä koskevat päätökset sekä ne rauhoitusajoista poikkeamista koskevat luvat, jotka vielä kuuluvat maa- ja metsätalousministeriön toimivaltaan. Maa- ja metsätalousministeriöstä siirrettäisiin Suomen riistakeskukseen myös tutkimusta koskevat poikkeusluvut sekä pysyvän toimintakyvyn heikentymisen perusteella myönnettävät luvat poiketa moottorikäyttöistä kulkuneuvoa ja metsästysaseen kuljettamista

koskevista säännöksistä. Näiden hallintopäätösten siirtäminen Suomen riistakeskukselle on tarkoituksenmukaista, sillä niihin ei liity merkittävää julkisen vallan käyttämistä.

Esityksellä pyritään myös parantamaan mahdollisuuksia estää riistaeläinkannan taantuminen. Tarkoituksena on turvata Suomeen elinvoimaiset riistakannat mahdollistamalla metsästyskiellon tai -rajoituksen riittävän nopea asettaminen tarvittaessa myös metsästysvuoden aikana.

3.2 Keskeiset ehdotukset

3.2.1 Riistahallinnon organisaatio

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki riistanhoitoyhdistyksistä ja Suomen riistakeskuksesta. Samalla metsästyslakiin sisältyvä 9 luku ehdotetaan kumottavaksi lukuun ottamatta luvun 56 §:ää. Ehdotuksen mukaan nykyiset riistanhoitoyhdistykset jatkaisivat toimintaansa toiminta-alueillaan. Sen sijaan Metsästäjien keskusjärjestö ja riistanhoitopiirit lakkautettaisiin ja niiden tilalle perustettaisiin Suomen riistakeskus valtakunnalliseksi riistatalouden kehittämis- ja asiantuntijakeskukseksi. Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että julkiset hallintotehtävät eriytetäisiin viranomaispäällikön alaisuuteen. Ehdotettu laki muuttaisi myös riistanhoitoyhdistysten ja Suomen riistakeskuksen tehtävät vastaamaan paremmin toimintaympäristössä tapahtuneisiin muutoksiin ja maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan riistataloutta koskeviin strategiaan päämääriin.

Lisäksi metsästyslaissa, laissa maaseutuelinkeinojen valituslautakunnasta sekä riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetussa laissa olevat viittaukset riistanhoitopiiri ja Metsästäjien keskusjärjestö ehdotetaan korvattavaksi Suomen riistakeskuksella.

3.2.2 Toimivaltakysymykset ja lupajärjestelmä

Metsästyslakia esitetään muutettavaksi siten, että maa- ja metsätalousministeriön norminantovaltaan ja riistanhoitopiirin toimivaltaan liittyvä sääntely nostettaisiin perustuslain vaatimusten mukaisesti asetuksesta lain tasolle. Toisaalta samalla ehdotetaan

muutettavaksi metsästyslain lupajärjestelmää niin, että pyyntiluvista eriytettäisiin rauhoituksesta poikkeamista koskevat luvat sekä vahinkoperusteiset poikkeusluvut. Metsästyslakiin esitetään lisättäväksi kolme uutta pykälää (41 a – 41 c §), mikä johtuu lähinnä rauhoituksesta poikkeamista koskevan sääntelyn nostamisesta metsästysasetuksesta metsästyslakiin. Lisäksi nykyisiin metsästyslain pykäliin säädettäisiin useita uusia momentteja, ja selkeyden vuoksi joistakin asioista säädettäisiin eri pykälässä kuin aikaisemmin.

Metsästyslain lupajärjestelmää muutettaisiin niin, että nykyisen metsästyslain 10 §:n varaan rakentuvaa pyyntilupamekanismia täydennettäisiin käsitteellisesti uudella lupatyypillä. Ensinnäkin säädettäisiin rauhoituksesta poikkeamista koskeva ns. poikkeuslupa. Poikkeuslupa olisi mahdollista myöntää myös vahinkojen perusteella, jolloin se voitaisiin myöntää muulloinkin kuin rauhoitusajana. Tällaista poikkeuslupaa voitaisiin kutsua myös ns. vahinkoperusteiseksi poikkeusluvaksi. Lisäksi jo nykyisin metsästyslaissa säädetty hirvieläimen pyyntilupa irrotettaisiin 10 §:n pyyntiluvasta, ja hirvieläimen pyyntilupa myönnettäisiin suoraan metsästyslain 26 §:n nojalla. Luvat myöntäisi Suomen riistakeskus. Tosiasiallisesti lupakäytäntö ja muun muassa lupien myöntämisperusteet säilyisivät kuitenkin ennallaan. Näiden hallintopäätösten siirtäminen Suomen riistakeskukselle on tarkoituksenmukaista, sillä niihin ei liity merkittävää julkisen vallan käyttämistä.

Lupajärjestelmää ehdotetaan muutettavaksi myös siltä osin, että Suomen riistakeskuksella olisi vahinkoperusteisen poikkeusluvun yhteydessä mahdollisuus myöntää poikkeuspyyntivälineitä, pyyntimenetelmiä ja metsästysaseen kuljettamista koskevista säännöksistä. Nykyisin mahdollisuus myöntää poikkeuskielleyistä pyyntikeinoista on maa- ja metsätalousministeriöllä. Tällä muutoksella pyritään nopeuttamaan ja tehostamaan entisestään esimerkiksi vahinkoa aiheuttavien yksilöiden poistamista ihmistoimintojen läheisyydestä. Myöskään näihin päätöksiin ei liity merkittävää julkisen vallan käyttämistä.

Riistaeläinlajin rauhoittamisesta säädetään metsästyslain 37 §:ssä, ja tarkemmat säännökset, kuten eri lajien rauhoitusajat, ovat

metsästysasetuksen 24 §:ssä. Metsästyslakia ehdotetaan muutettavaksi niin, että näistä säännöksistä poikkeamisesta säädettäisiin metsästysasetuksen sijasta metsästyslaissa. Näin saatettaisiin sääntely perustuslain edellyttämälle lain tasolle. Rauhoituksesta poikkeamisesta eli poikkeusluvasta ehdotetaan säädettäväksi metsästyslain 41 §:ssä.

Luonto- ja lintudirektiivin mukaiset rauhoituksesta poikkeamisen edellytykset ehdotetaan nostettavaksi metsästysasetuksesta lain tasolle. Käytännössä tämä tarkoittaa, että poikkeusluvan myöntämisen edellytyksistä ehdotetaan säädettäväksi omissa metsästyslain pykälissään. Edellytykset ovat samat kuin voimassa olevassa metsästysasetuksessa, ja edellytykset ovat myös luonnonsuojeludirektiivien sanamuodon mukaiset.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan siirrettäväksi vuotuisen saalismäärän rajoittamista koskeva sääntely metsästysasetuksen 2 §:n 3 momentista metsästyslakiin. Koska kyse on norminantovallasta, on siitä perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan säädettävä lailla. Samalla esitetään muutettavaksi kyseiset maa- ja metsätalousministeriön määräykset maa- ja metsätalousministeriön asetuksiksi. Tämä koskee paitsi vuotuisen saalismäärän rajoittamista (ehdotetut metsästyslain 10 ja 41 a §) myös kiintiömetsästyksen liittyvää alueellisen kiintiön määrittämistä (ehdotetut metsästyslain 10 ja 41 a §). Esityksessä ehdotetaan myös siirrettäväksi normiantovallan alaan kuuluva metsästyskiellon tai -rajoituksen asettaminen riistanhoitopiireiltä maa- ja metsätalousministeriölle. Lisäksi kielto tai rajoitus voitaisiin ehdotuksen mukaan asettaa joustavasti ympäri vuoden kuitenkin niin, että maa- ja metsätalousministeriön asetus, jossa kielto tai rajoitus säädetään, olisi annettava viimeistään kahta viikkoa ennen kiellon tai rajoituksen alkamista.

Kiintiömetsästyksen liittyvän alueellisen kiintiön osalta ehdotuksessa muutettaisiin kiintiön käyttöalaa niin, että se voitaisiin ottaa käyttöön metsästyslain 10 §:n mukaisten pyyntilupien sijasta sekä poikkeuslupien sijasta karhun, ilveksen, ahman ja saukon osalta sekä suden osalta poronhoitoalueen ulkopuolella. Kiintiömetsästys on hallinnolle lupajärjestelmää kevyempi menettely rajoit-

taa metsästystä. Kuten voimassa olevan lain säädännön mukaan, myös esityksessä valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin, onko tietyn riistaeläinlajin osalta käytössä lupajärjestelmä tai alueellinen kiintiö. Voimassa olevan metsästyslain mukaan kiintiömetsästys voidaan valtioneuvoston asetuksella säätää kaikkiin nykyisen metsästyslain 10 §:n mukaisiin lupatyyppeihin.

Esityksessä ehdotetaan myös, että nykyinen metsästyslain 41 §:n 1 momentti kumouttaisiin tarpeettomana, koska sen soveltamisala on käytännössä äärimmäisen kapea ja sattumanvarainen. Kyseessä on pakotilasäännös, jonka käyttöala on kuitenkin rajattu koskemaan vain sellaisia tilanteita, kun alueella on riistanhoitopiirin asettama metsästyskielto tai kun kyseessä on riistan-suoja-alue. Metsästyslain mukaisiin tilanteisiin voidaan soveltaa rikoslain 4 luvun 5 §:ssä säädettyä yleistä pakkotilasta säädettyä vastuuvapausperustetta.

Metsästyslain pyyntilupajärjestelmässä on puutteita myös pyyntilupaharkinnassa ja pyyntiluvan peruuttamisessa. Pyynti- tai poikkeuslupaa ei voida peruuttaa ennen kuin sen voimassaoloaika on kulunut. Tässä esityksessä ehdotetaan säädettäväksi edellytykset ja menettely lupien peruuttamiselle. Tämän vuoksi on tärkeää, että muun muassa poliisille säädettäisiin oikeus peruuttaa pyyntilupa esimerkiksi metsästyksen liittyvän esitutinnan yhteydessä.

3.2.3 Muut kysymykset

Vierasperäisten lajien maahantuonti

Metsästyslain 42 §:n 1 momenttia esitetään muutettavaksi niin, että vierasperäisten lintu- tai nisäkäslajien samoin kuin vierasperäisten riistaeläinkantojen maahantuonti tai luontoon laskeminen ilman Suomen ympäristökeskuksen lupaa olisi kielletty. Lupahakemuksesta olisi pyydettävä ympäristöministeriön ja Suomen riistakeskuksen lausunto. Lupa olisi evättävä, jos toimenpiteestä aiheutuu haittaa luonnolle tai luonnonvaraiselle eläimistölle. Luvassa voitaisiin antaa määräyksiä siitä, miten maahantuonti ja luontoon laskeminen on suoritettava.

Koirakokeet ja koiran kouluttaminen

Metsästyslain 52 §:ää ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan EU:n luontodirektiivin sääntelyä. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin, että suden, karhun, ilveksen ja saukon metsästyseen käytettävän koiran metsästyskokeiden ja koiran kouluttamisen järjestäminen edellyttäisi poikkeuslupaa Suomen riistakeskukselta.

Liikenteessä kuolleen tai liikenneonnettomuuden takia lopetetun hirvieläimen omistusoikeus

Metsästyslain 83 §:ää ehdotetaan muutettavaksi niin, että liikenteessä kuolleen tai liikenneonnettomuuden takia lopetetun hirvieläimen omistusoikeus kuuluisi kolaripaikan riistanhoitoyhdistykselle eikä valtiolle.

Kuolleen eläimen määrääminen hävitettäväksi

Mikäli metsästyslain 5 §:ssä tarkoitetun eläinlajin yksilö löydetään kuolleen ja se jostakin syystä joudutaan hävittämään, ehdotetaan että, hävittämiskustannuksista vastaisi hävittämispäätöksen tekevä viranomainen. Korkein hallinto-oikeus on 2.10.2006 antamassa päätöksessä dnro 3698/1/05 taltionumero 2511 linjannut, että valtio vastaa hirvenraatojen hävittämiskustannuksista, koska hirvet kuuluvat valtiolle ja niistä peritään pyyntilupamaksua. Ongelmaksi on noussut, ettei valtion talousarviossa ole näitä kustannuksia vastaavaa määrärahaa, jonka puiteissa kustannuksia voitaisiin korvata. Maa- ja metsätalousministeriö on korvannut ratkaisun perusteella eräitä hirvenraatojen hävittämisiä, koska hivistä kertyy valtiolle vastaavaa pyyntilupamaksutuloa.

Hävittämisen korvauskustannuksissa on ollut havaittavissa huomattavaa kasvua eräissä tapauksissa, jonka vuoksi ehdotetaan, että hävittämispäätöksen tekevä viranomainen olisi velvollinen korvaamaan kustannukset. Tällöin voitaisiin varmistaa, että kustannukset ovat kaikilta osin aiheellisia. Lisäksi on otettava huomioon, että luonto on luonnollinen paikka eläimen elämän päättymiselle ja

luonnon kiertokulku pitää yleensä huolen kuolleista eläimistä.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Esitys on valtiontalouden kannalta kustannusneutraali. Suomen riistakeskuksen toiminta rahoitettaisiin valtion talousarvion momentilta 30.40.50. Kyseessä on kahden vuoden siirtomääräraha, jonka suuruus perustuu valtion talousarvion tulomomenttiin 12.40.50. Tulomomentin suuruus perustuu riistanhoitomaksun suuruuteen sekä edellisen kolmen vuoden keskimääräiseen riistanhoitomaksun suorittaneiden metsästäjien määrään. Momentin suuruus on ollut viime vuosina noin 8 miljoonaa euroa. Valtion verotuloja ei organisaatioon yleisavustukseen osoiteta.

Mikäli riistanhoitopiirien nykyiset hallinto-tehtävät siirrettäisiin Suomen riistakeskuksen sijasta valtion viranomaisten hoidettavaksi, aiheuttaisi se huomattavia kustannuksia uusin virkojen perustamisena. On otettava huomioon, että riistanhoitoyhdistysten ja Suomen riistakeskuksen kautta saadaan kannavoitua metsästäjien vapaaehtoistyö yhteiskunnan hyödyksi. Tämän vapaaehtoistyön määrä on Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen tekemän alustavan selvityksen mukaan karkeasti arvioituna 290 henkilötyövuotta. Tämän laskennallisen vapaaehtoistyön arvo on noin 7 miljoonaa euroa vuodessa. Näissä luvuissa ei ole mukana yhteiskunnan kannalta merkittävä suurriistavirka-apu (noin 2000 henkilötyövuotta) ja riistantutkimuksen avustamiseksi tehty vapaaehtoistyö. Nykyinen järjestelmä, joka pyrittäisiin säilyttämään, motivoi metsästäjiä huolehtimaan yhteiskunnan kannalta merkittävistä vapaaehtoistyöstä, joka yksin valtion hoitamana johtaisi valtion menojen kasvuun.

Tämän kaltainen järjestelmä, jossa valtion yksityistä kansalaista tai yhteisöä välittömästi koskevien julkisten hallintotehtävien hoitaminen on siirretty muualle kuin valtion viranomaisten hoidettavaksi on nähtävä nykyaikaisena ratkaisuna, joka sopii erityisen hyvin tähän valtion talouden haasteelliseen

tilanteeseen. Ratkaisu ei lisää valtion toiminta- ja henkilöstömenoja lainkaan.

Suomen riistakeskuksen perustamiseen liittyvät kustannukset muodostuvat henkilöstökustannuksista sekä laite-, tietoliikenne- ja ohjelmistoinvestoinneista. Kustannukset ajoittuvat pääosin vuosille 2011 ja 2012. Perustamisvaiheen jälkeen hankintojen kilpailu- tuksilla ja henkilöstöressurssien käytön tehostumisella saavutetaan reaalisia kustannussäästöjä nykytilanteeseen verrattuna.

Metsästyslain 41 a §:n 3 momentissa säädetäisiin, että ns. vahinkoperusteisella poikkeusluvalla saaliiksi saatu suurpeto ja saukko kuuluvat valtiolle eikä luvanhaltijalle. Tästä seuraa valtiolle tuloja, kun kyseinen saalis huutokaupataan. Kyseinen tulo on samalla pois vahinkoa tai turvallisuusuhkaa aiheuttavan eläimen metsästäneeltä yksityiseltä henkilöltä. Tämä on perusteltua johtuen vahinkoa aiheuttavan eläimen poistamisen tarkoituksesta ja tavoitteesta. Vahinkoa aiheuttavan yksilön poistaminen ei ole ns. tavallista metsästystä, johon puolestaan voi liittyä myös saaliista saatava taloudellinen hyöty. Vahinkoperusteisen poikkeusluvan hakemisen tarkoituksena ei näin ollen voi olla taloudellisen hyödyn tavoittelu.

Metsästyslain 83 §:n muutos tulisi arviolta vähentämään kolarissa kuolleista hirvieläimistä saatavia valtion tuloja arviolta 30 000–40 000€ Toisaalta poliisilaitosten ja riistanhoitoyhdistysten välillä käytyjen kolarihirvieläimiä koskevien sopimusneuvottelujen yhteydessä on käynyt ilmi, että vapaaehtoisuustyö on vähentymässä merkittävästi etenkin riistasektorilla. Tämä kehityssuunta voi johdattaa kolarissa loukkaantuneiden hirvieläinten jäljittämiseen ja lopettamiseen sekä eläinten hävittämiseen syntyvien kustannuksien laskuttamiseen valtiolta tai vaihtoehtoisesti näiden vapaaehtoisesti tehtävien tekemättä jättämiseen. Tästä saattaa seurata yhteiskunnalle merkittäviä kustannuksia, jos nykyisestä talkootyöstä joudutaan maksamaan tai työ joudutaan siirtämään jäteyhtiöiden hoidettavaksi ja edelleen valtion maksettavaksi. Lisäksi usean tuhannen hirvieläinkolarin laskutuksen hoitaminen tulisi aiheuttamaan myös huomattavia kustannuksia. Talkootyön arvon arvioidaan olevan keskimäärin noin 170 euroa jäljestyskertaa kohden. Riistanhoi-

toyhdistyksien nykyään suorittaman talkoopanostuksen arvo on siten vähintään 500 000€, jos eläimen siirtämisestä, hautaamisesta tai hävittämisestä aiheutuvia kuluja ei huomioida. Niistä johtuvat kulut puolestaan ovat todennäköisesti useita satoja tuhansia euroja, jos mittarina käytetään jäteyhtiöiden vastaavasta toiminnasta tekemiä veloituksia. Siten on ilmeistä, etteivät valtion lukuun myydyistä eläimistä kertyneet tulot tulisi mitenkään riittämään niistä aiheutuviin kuluihin. Esitys siitä, että liikenteessä kuolleen tai liikenneonnettomuuden takia lopetetun hirvieläimen omistusoikeus kuuluisi kolaripaikan riistanhoitoyhdistykselle eikä valtiolle, tulee tosiasiasa merkittäväällä tavalla vähentämään valtion kustannuksia sekä asiaan liittyvää byrokratiaa.

Kuolleiden metsästyslain 5 §:ssä tarkoitettujen eläinlajien yksilöiden hävittämisestä viranomaisille aiheutuvien kustannusten määrää on vaikeaa arvioida. Kyseessä ei kuitenkaan ole sellainen huomattava kustannuserä, jota varten tulisi varata määräraha valtion talousarvioon. Ehdotettujen muutosten seurauksena voidaan olettaa, että tarpeettomia hävittämisistä ei enää tapahdu.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Esitys ei aiheuta merkittäviä muutoksia valtion viranomaisten toimintaan. Suomen riistakeskuksen alueellisten riistaneuvostojen sekä valtakunnallisen riistaneuvoston työhön osallistuminen parantaa valtion viranomaisten vaikutusmahdollisuutta mm. hirvi- ja suurpetokantojen hoidossa.

Mikäli metsästyslain mukaiset julkiset hallintotehtävät siirrettäisiin Suomen riistakeskuksen sijasta valtion viranomaisten hoidettavaksi, lisäksi se näiden viranomaisten tehtäviä nykytilaan nähden. Koska tähän mennessä kaikki metsästyslain mukaiset julkiset hallintotehtävät on hoidettu riistanhoitopiirien toimesta, joutuisivat valtion viranomaiset huolehtimaan heille kokonaan uudeltaisista tehtävistä, joihin heillä ei ole osaavaa henkilökuntaa. Samalla uusien virkamiesten rekrytointi esimerkiksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin vaikuttaisi

kielteisesti valtion tuottavuusohjelman toteuttamiseen.

Valtion aluehallinnon viranomaisten vaikutusmahdollisuus esimerkiksi hirvi- ja suurpetovahinkojen hallintaan kuitenkin kasvaisi, sillä esitys loisi uudenlaiset vuorovaikutteiset alueelliset riistaneuvostot. Alueelliseen riistaneuvostoon ehdotetaan valittavaksi myös aiempaa laajempi sidosryhmäedustus alueellisten riistaneuvostojen vaikuttavuuden ja riistapolitiikan avoimuuden sekä laajemman vuorovaikutuksen lisäämiseksi. Riistatalouden asiantuntijaorganisaationa Suomen riistakeskus aluetoimistojensa kautta olisi läheinen kumppani valtion aluehallintoviranomaisten kanssa alueellisessa luonnonvarojen hallinnassa. Suomen riistakeskuksen aluetoimistot toimisivat läheisessä yhteistyössä erityisesti elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kanssa. Lisäksi Suomen riistakeskuksen alueellisilla riistaneuvostoilla sekä Suomen riistakeskuksen aluetoimistoilla voisi olla merkittävä rooli maakuntien liittojen kumppanina maakunnallisten luonnonvarastrategioiden valmistelussa.

Yhtenä toimijana toimiva Suomen riistakeskus voisi aikaisempaa paremmin vastata muuttuvan toimintaympäristön, asiakkaiden tarpeiden sekä toimintaprosessien kehittymisen asettamiin haasteisiin. Suomen riistakeskuksen tehtäviä voitaisiin myös järjestää nykyistä joustavammin ja riistakantojen hoidon kannalta tarkoituksenmukaisemmin hallinnollisten organisaatorajojen estämättä.

4.3 Henkilöstövaikutukset

Esityksellä ei lisätä henkilöstön määrää valtion viranomaisissa. Esitykseen ei myöskään sisälly uusien virkojen perustamista valtion viranomaisiin.

Metsästäjien Keskusjärjestön ja riistanhoitopiirien yhteenlaskettu vakinaisen henkilöstön määrä vuoden 2008 lopussa oli 61 henkilöä. Keskusjärjestössä heistä työskenteli 17 henkilöä ja riistanhoitopiireissä 44 henkilöä siten, että jokaisessa riistanhoitopiirissä oli riistapäällikkö ja toimistonhoitaja tai toimistosihiteeri ja yhtä lukuun ottamatta kaikissa riistanhoitopiireissä myös riistanhoidon-neuvoja.

Siirtyvä henkilöstö säilyttäisi entiset työsuhteen ehdot, kuten siirtymähetkellä palvelussuhteeseen liittyvät oikeudet ja velvollisuudet sekä euromääräisen palkkansa. Muutoshanke ei edellytä myöskään henkilöstön irtisanomisia. Henkilökunnan asemasta lain voimaantulon yhteydessä säädettäisiin tarkemmin siirtymäsäännöksellä.

Henkilöstön asemaan uudistus vaikuttaisi myös siten, että se mahdollistaisi toimihenkilöiden asiantuntemuksen aikaisempaa laajemman hyväksikäytön organisaatiossa ja antaisi tätä kautta henkilöstölle mahdollisuuksia kehittää osaamistaan, laajentaa toimikuviaan ja siirtyä uran aikana erityyppisiin tehtäviin.

4.4 Vaikutukset kansalaisiin

Suomen riistakeskuksen perustamisen tavoitteena on toiminnan laadun parantaminen, mikä ilmeni myös asiakasvaikuttavuudessa ja toiminnan tuloksissa. Toimiminen Suomen riistakeskuksena varmistaisi nykyistä paremmin hallintopäätösten tekemisen ja menettelytapojen yhdenmukaisuuden, mikä parantaisi asiakkaiden oikeusturvaa ja lisäisi heidän yhdenvertaisuuttaan.

Lisäksi uudistus vahvistaa kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia yhteiskuntaa koskeviin alueellisiin ja valtakunnallisiin riistaasioihin, kuten muun muassa elinympäristöjen parantamiseen ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen. Tämä tapahtuisi erityisesti perustettavien Suomen riistakeskuksen alueellisten riistaneuvostojen ja valtakunnallisen riistaneuvoston työhön osallistumisen kautta. Lisäksi riistaneuvostot lisäisivät muun muassa hirvieläinpolitiikkaan ja suurpetopolitiikkaan liittyvää avointa ja vuorovaikutteista sidosryhmäyhteistyötä ja erilaisten intressien yhteensovittamista. Suomen riistakeskuksen tuleva prosessimainen organisaatio purkaa myös hallinnon päällekkäisyyksiä, tehostaa toimintaa, vahvistaa asiakaslähtöisyyttä ja asiakkuuksien hallintaa sekä toiminnan strategialähtöisyyttä.

Maa- ja metsätalousministeriöstä siirtyisi Suomen riistakeskukselle myös kiellettyjä pyyntikeinoja koskevat luvat. Näitä Suomen riistakeskus voisi myöntää kahdessa eri tilanteessa. Ensinnäkin lupa voitaisiin myöntää

metsästyslain 49 §:n mukaisessa tilanteessa rauhoittamattomien eläinten pyydystämisen yhteydessä. Toisekseen metsästyslain 41 §:ssä säädettäisiin, että Suomen riistakeskus voisi myöntää luvan käyttää kiellettyjä pyyntikeinoja poikkeuslupan yhteydessä. Uusi menettely olisi yksinkertaisempi ja nopeampi luvanhakijalle, koska hänen ei enää tarvitsisi hakea lupia erikseen kahdelta taholta. Tällä hetkellä metsästäystä koskeva pyyntilupa taikka poikkeuslupa haetaan riistanhoitopiiriltä ja kiellettyjen pyyntivälineiden käyttöä koskeva lupa maa- ja metsätalousministeriöltä.

Muutoksella pyritään näin ollen myös nopeuttamaan ja tehostamaan vahinkoa aiheuttavien eläinten poistamista ihmistoimintojen, kuten esimerkiksi kotieläintalouden läheisyydestä. Kiellettyjä pyyntikeinoja koskevien lupien siirtäminen maa- ja metsätalousministeriöstä Suomen riistakeskukselle lisää todennäköisesti myös kansalaisten luottamusta suurpetopoliittikkaan, kun kaikki hallintopäätökset tehdään lähempänä kansalaista. Samalla kansalaisten kokemaan turvatomuuden tunteeseen voitaisiin paremmin puuttua. Näihin yksittäistapauksellisiin hallintopäätöksiin ei liity myöskään merkittävää julkisen vallan käyttämistä.

Vaikutukset yhteiskuntaan olisivat välillisiä ja ne toteutuisivat toiminnan vaikuttavuuden lisääntymisen kautta.

5 Asian valmistelu

5.1 Valmisteluvaiheet ja aineisto

Maa- ja metsätalousministeriön kala- ja riistaosasto tilasi syksyllä 2008 ulkopuolisen ja riippumattoman arvioinnin lakisääteisestä metsästäjäorganisaatiosta. Arvioinnin tavoitteena oli saada kokonaisvaltainen kuva Metsästäjien keskusjärjestön, riistanhoitopiirien ja riistanhoitoyhdistysten toiminnasta, organisaatorakenteen toimivuudesta ja resurssien kohdentumisesta sekä mahdollisuudesta lisätä tuottavuutta. Keskeistä oli, miten toimintaa kehitetään niin, että myös tulevaisuudessa organisaation kautta voidaan taata riistaan liittyviä palveluita kansalaisille. Tehtävänä oli myös esittää konkreettisia kehittämiseh-

dotuksia uudesta toimintamallista ja resurssien suuntaamisesta. Arvioinnin aineistona käytettiin lakisääteisen metsästäjäorganisaation asiantuntijoiden sekä maa- ja metsätalousministeriön virkamiesten haastatteluja, sidosryhmäkyselyä, riistanhoitoyhdistyksille ja asiantuntijaryhmille järjestettyjä työpajoja sekä dokumenttiaineistoa.

Evaluoijat ehdottivat uutta toimintamallia, jonka keskeinen perusta olisi nykyinen, hyvin toimiva vapaaehtoistyö ja luottamushenkilöorganisaatio. Mallin tavoitteena oli eriyttää entistä selkeämmin lakisääteiset viranomaistehtävät muusta toiminnasta. Tavoitteena oli myös toimintojen keskittäminen, päällekkäisyyksien vähentäminen ja alueellinen erikoistuminen. Sidosryhmäyhteistyön lisääminen ja asiakaslähtöisyys olivat myös keskeisiä elementtejä ehdotetussa toimintamallissa.

Maa- ja metsätalousministeriö pyysi evaluointiraportin julkistamisen jälkeen Metsästäjien keskusjärjestöltä ja riistanhoitopiireiltä kannanottoa siitä, aletaanko konkreettiseen lakisääteisen metsästäjäorganisaation kehittämistyöhön. Metsästäjien keskusjärjestö ja riistanhoitopiirit vastasivat kysymykseen myönteisesti.

Tämän jälkeen maa- ja metsätalousministeriö pyysi 8.6.2009 päivätyllä kirjeellään Metsästäjien keskusjärjestöä ehdottamaan edustajia lakisääteisen metsästäjäorganisaation uudistamista valmisteleviin työryhmiin (ohjausryhmä ja valmisteluryhmä) sekä nimeämään hanketoimiston jäsenet. Metsästäjien keskusjärjestö koordinoi edustajien nimeämisprosessia riistanhoitopiirien kanssa, jonka jälkeen Metsästäjien keskusjärjestön hallitus kokouksessaan 16.6.2009 nimesi ehdokkaat ao. työryhmiin ja nimesi hanketoimiston jäsenet.

Maa- ja metsätalousministeriö asetti päätöksellään (Dnro 1868/26/2008, 29.7.2009) lakisääteisen metsästäjäorganisaation uudistamista valmistelevan valmisteluryhmän ja sen työtä ohjaavan ohjausryhmän. Ohjausryhmän ja valmisteluryhmän jäsenistä valtaosa oli lakisääteisen metsästäjäorganisaation toimi- ja luottamushenkilöitä. Tällä varmistettiin muutosprosessin omaehtoinen eteneminen.

Valmistelu- ja ohjausryhmien yhteisenä tehtävänä oli valmistella 3.4.2009 valmistuneen evaluoinnin pohjalta lakisääteisen metsästäjäorganisaation uudelleen organisointia. Työn pääpaino oli Metsästäjien keskusjärjestön ja riistanhoitopiirien organisoitumisessa. Ryhmien oli lisäksi selvitettävä mahdollisuuksia tukea riistanhoitoyhdistysten vapaaehtoista yhdistymistä.

Valmisteluryhmä perusti erillisiä alatyöryhmiä valmistelemaan valmisteluryhmälle erityisiä muutosprojektin osakokonaisuuksia. Lisäksi työryhmät huolehtivat henkilöstön sekä riistanhoitoyhdistysten riittävästä kuulemisesta. Käytännössä valmisteluryhmän tehtävänä oli uuden organisaatorakenteen ja johtamisjärjestelmien konkretisointi. Ohjausryhmä teki tarvittavat linjaukset ja vahvisti lopulliset ratkaisut.

Osallistavassa muutosprojektissa tulevan Suomen riistakeskuksen organisaatorakenteeksi katsottiin sopivimmaksi organisaatio, jossa aluetoimistojen työ nivottaisiin vahvoihin prosesseihin. Ydinprosesseiksi tulisivat riistatalouden hoito, palvelut ja julkiset hallintotehtävät sekä näitä tukeva sisäisten palvelujen prosessi. Prosessimaisen organisaatorakenteen eduksi katsottiin asiakaslähtöisyys, resurssien ja asiantuntijuuden optimaalinen käyttö. Organisaatorakenteen avulla varmistettaisiin muunlaista rakennetta paremmin läheinen suhde riistanhoitoyhdistyksiin. Lisäksi prosessimainen organisaatio mahdollistaisi julkisten hallintotehtävien hoidossa järkevän rakenteen, jossa hyvän hallinnon periaatteet voidaan turvata ja samalla huolehtia alueellisen asiantuntemuksen käyttämisestä. Suomen riistakeskukseen tulevalle prosessimaiselle organisaatiolle saatiin sekä luottamushenkilöiden, jotka edustavat riistanhoitoyhdistysten vapaaehtoistyötä että

lakkautettavien Metsästäjien keskusjärjestön ja riistanhoitopiirien toimihenkilöiden tuki osallistavan valmistelun avulla. Riistanhoitoyhdistysten ja Suomen riistakeskuksen muodostaman kokonaisuuden tuottamat hyödyt valtiontaloudelle kasvaisivat.

Valmistelu- ja ohjausryhmä luovutti hallituksen esityksen muotoon laaditun loppuraportin maa- ja metsätalousministerille 30.3.2010.

Metsästyslain mukaisiin toimivaltakysymyksiin ja lupajärjestelmään liittyvät ehdotukset on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä.

5.2 Lausunnot

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki riistanhoitoyhdistyksistä ja Suomen riistakeskuksesta

1 §. *Organisaatioiden tarkoitus.* Tarkoituksena olisi muodostaa maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla toimiva riistahallinto, joka muodostuisi riistanhoitoyhdistyksistä ja Suomen riistakeskuksesta. Riistanhoitoyhdistykset ja Suomen riistakeskus olisivat osa välillistä julkista hallintoa. Suomen riistakeskus yhdessä riistanhoitoyhdistysten kanssa muodostaisivat maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla ns. julkisen riistakonsernin perustan.

Metsästyslain mukaiset riistanhoitoyhdistykset jatkaisivat tämän lain mukaisina oikeushenkilöinä. Metsästyslaissa säädetyt Metsästäjien keskusjärjestö ja riistanhoitopiirit yhdistettäisiin Suomen riistakeskukseksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, että riistanhoitoyhdistykset olisivat riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annettussa laissa (616/1993) tarkoitetun riistanhoitomaksun maksaneiden metsästäjien omatoimisuuteen perustuvia itsenäisiä toimijoita. Jokaisella riistanhoitoyhdistyksellä olisi edelleen oma maantieteellinen toiminta-alue.

Riistanhoitoyhdistykset vastaisivat kestävän riistatalouden edistämisestä toiminta-alueellaan ja huolehtisivat tähän liittyen metsästäjien vapaaehtoistoiminnan edistämisestä ja organisoinnista sekä hoitaisivat niille säädetyt tehtävät. Riistanhoitoyhdistys vastaisi lisäksi sille säädetyistä julkisista hallintotehtävistä.

Kestävällä riistataloudella tarkoitettaisiin toimintaa, jolla ylläpidetään tai palautetaan kestävästi metsästettävät riistaeläinkannat. Tähän liittyen seurattaisiin riistaeläinkantojen tilaa ja kantojen kokoa, ohjattaisiin metsästystä ja huolehdittaisiin monipuolisesti luonnon- ja riistanhoidosta ja näiden toimintojen kannalta tärkeästä luonnonsuojelusta. Kestävään riistatalouteen kuuluisi myös riis-

taeläinten sairauksien ehkäisy. Edelleen tällä tarkoitettaisiin riistaeläinkantojen pitämistä elinvoimaisina. Kestävään riistatalouteen kuuluisi myös vahinkoa aiheuttavien riistaeläinkantojen pitäminen sellaisella tasolla, että kansalaisten sosiaalinen elämänlaatu ei huonone ja että yhteiskunta, kuten maa- ja metsätalouden harjoittajat ja tieliikenneviranomaiset voivat ne hyväksyä.

Kestävään riistatalouteen liittyy lisäksi järjestäytyneiden metsästysolojen edistäminen. Metsästysolot saattavat muuttua epätarkoituksenmukaiseen suuntaan metsästysalueiden pirstoutumisen vuoksi. Pirstoutumista aiheuttavat muun muassa maaomistusolojen muutokset, asutus, luonnonsuojelualueiden perustamiset ja muut maankäytön muutokset. Nämä muutokset saattavat johtaa siihen, että alueet eivät täytä esimerkiksi hirvieläinten metsästyksessä tarvittavaa pinta-alaa tai alue ei muutoin täytä hirvieläinten metsästysluvan myöntämiselle asetettuja ehtoja. Alueiden säilyminen järjestäytyneen metsästyksen piirissä turvaa myös riistan- ja luonnonhoitomahdollisuuksia ja edistää siten luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä.

Järjestäytyneille metsästysoloille on keskeistä tarkoituksenmukaisten metsästysalueiden muodostaminen ja näiden välinen säännönmukainen yhteistoiminta, jotta metsästystä ja riistanhoitoa voitaisiin hoitaa mahdollisimman järkevällä tavalla. Näin tapahtuu esimerkiksi metsästyssuurtoiminnassa, erityisesti hirvieläinten ja suurpetojen metsästyksessä. Myös Pohjois-Suomen valtion mailla metsästyksen järjestelyt ja metsästäjien yhteistoiminta luovat perustan sille, että metsästys voidaan järjestää tasapuolisesti, turvallisesti ja kestävästi. Järjestäytyneissä oloissa metsästys voi muovautua tarkoituksenmukaiseksi myös suosituksin, ohjein, vapaaehtoisin sopimuksin ja omavalvonnalla, mikä vähentää osaltaan viranomaissäätelyn ja -valvonnan tarvetta. Järjestäytyneiden metsästysolojen luominen ja säilyttäminen on siten keskeinen osa riistanhoitoyhdistysten ja

Suomen riistakeskuksen toimintaa kestävästi riistatalouden edistämiseksi.

Vapaaehtoistoiminnan organisoinnilla tarkoitettaisiin kaikkia niitä toimia, joilla metsästäjät vastikkeetta edistävät kestävästi riistataloutta tai tekevät yhteiskunnalle hyödyllisiä, metsästäjien osaamisperustalle sopivia tehtäviä. Suurpetoyhdyshenkilöverkosto sekä suurriistavirka-aputoiminta (SRVA) ovat hyviä esimerkkejä tämänkaltaisesta toiminnasta. Suurriistavirka-apu on riistanhoitoyhdistysten ylläpitämä organisaatio, joka välittää poliisille metsästäjien virka-apua suurriistakonflikteissa, kuten hirvieläin- ja suurpetokolarien yhteydessä sekä suurpetojen karkottamisessa taajamista ja vahinkokohteista. Vapaaehtoistoiminnan edistämiseksi tarkoitettaisiin esimerkiksi metsästäjien suorittamien riistalaskentojen ja muun riistanhoidon edistämistä ja koordinoitua toimintaa-alueellaan.

Pykälän 3 momentin mukaan Suomen riistakeskus olisi riistatalouden kehittämis- ja asiantuntijakeskus, joka edistäisi kestävästi riistataloutta sekä riistanhoitoyhdistysten toimintaa ja huolehtisi riistapolitiikan toimeenpanosta. Lisäksi Suomen riistakeskus vastaisi sille säädettyistä julkisista hallintotehtävistä.

Suomen riistakeskuksen merkittävänä tehtävänä olisi vapaaehtoistoiminnan edistäminen ja lisäksi Suomen riistakeskus toimisi riistanhoitoyhdistysten tukena niiden vapaaehtoistoiminnan edistämiseksi. Riistanhoitoyhdistysten toiminta perustuu suurelta osin vapaaehtoiseen työhön, jota riistanhoitoyhdistysten toimi- ja luottamushenkilöt sekä yksittäiset metsästäjät tekevät. Vain yhdellä riistanhoitoyhdistyksellä on päätoiminen toimihenkilö. Riistanhoitoyhdistysten toiminnan kannalta Suomen riistakeskuksen tarjoama hallinnollinen ja tekninen tuki sekä koulutus- ja neuvontamateriaalien tuottaminen on olennaista.

Riistapolitiikalla tarkoitettaisiin maa- ja metsätalousministeriön vastuulle säädettyä yhteiskuntapolitiikan osa-aluetta, joka koskisi muun muassa metsästäystä ja riistanhoitoa, riistaeläinkantojen turvaamista, riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta estämistä ja niiden korvaamista. Riistapolitiikan toteuttamisen keskeisiä välineitä ovat riistalajeja ja

niiden elinympäristöjä koskevat hoitosuunnitelmat. Hoitosuunnitelmien avulla julkisen riistakonsernin strategia jalkautuu käytännön työhön. Hoitosuunnitelmissa voidaan ottaa kattavasti huomioon riistaeläinkantojen alueelliset erot ja vaikutukset alueella asuville ihmisille sekä paikallisten ihmisten näkemykset riistaeläinlajeja koskevista erityiskysymyksistä. Lisäksi hoitosuunnitelmissa voidaan linjata sekä alueittain että valtakunnallisesti tarvittavia ja toteutettavia toimenpiteitä. Hoitosuunnitelmien käytännön toteuttaminen edellyttää useiden toimijoiden koordinoitua yhteistyötä.

Suomen riistakeskuksen julkisista hallintotehtävistä säädettäisiin lain 10 §:ssä. Suomen riistakeskuksen merkittävimmät hallintopäätökset koskisivat metsästyslaissa säädettyjä lupia.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi siitä, että maa- ja metsätalousministeriö tulostulohjaisi, ohjaisi ja valvoisi Suomen riistakeskuksen tehtävien hoitoa. Maa- ja metsätalousministeriön ohjaus ja valvonta tarkoittaisivat lähinnä Suomen riistakeskuksen tulostavoitteista sopimista, tavoitteiden tarkistamistarpeen arviointia ja tavoitteiden saavuttamisen valvontaa. Erityisesti valvonnassa korostuisi Suomen riistakeskukselle osoitettujen valtionapujen valvonta.

Suomen riistakeskus ohjaisi ja valvoisi puolestaan riistanhoitoyhdistysten toimintaa. Suomen riistakeskuksen suorittamasta ohjauksesta ja valvonnasta säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella, jonka antamiseen olisi valtuutus 10 §:n 4 momentissa. Ohjaukseen ja valvontaan kuuluisi muun muassa se, että Suomen riistakeskus seuraisi riistanhoitoyhdistysten taloudellisten toimintaedellytysten riittävyttä ja huolehtisi riistanhoitoyhdistysten tasapuolisten toimintaedellytysten turvaamisesta niiden tehtäviä vastaavalla tavalla.

2 §. Riistanhoitoyhdistyksen toiminta-alue. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi siitä, että riistanhoitoyhdistyksen toiminta-alue olisi kunnan tai useamman kunnan alue. Viime vuosina tapahtuneiden monien kuntaliitosten vuoksi riistanhoitoyhdistysten rajat poikkeavat useissa tapauksissa kuntajaotuksesta. Viranomais- ja sidosryhmäyhteistyön kannalta olisikin tarpeen, että

hallinnolliset rajat olisivat mahdollisimman yhtenäisiä. Riistanhoitoyhdistystoiminnan erityisluonteen vuoksi on kuitenkin tarkoituksenmukaista, että riistanhoitoyhdistysten rajat voisivat joissain erityisissä tapauksissa myös poiketa kunnan rajoista. Tämän vuoksi ehdotetaan, että riistanhoitoyhdistyksen toiminta-alue voisi poiketa erityisestä syystä kunnan rajoista, mikäli se maantieteellisesti tai paikkakunnan olojen vuoksi olisi tarkoituksenmukaista. Tässä tapauksessa riistanhoitoyhdistyksen rajojen olisi kuitenkin perustuttava kiinteistörekisterilain (392/1985) 3 §:n mukaiseen kyläjaotukseen. Kyläjaotukseen perustuva rajankäynti ei kuitenkaan voisi synnyttää ns. satelliittialueita toisen riistanhoitoyhdistyksen toiminta-alueen sisään. Tästä syystä laissa olisi erityinen maininta siitä, että toiminta-alueen on oltava yhtenäinen. Riistanhoitoyhdistyksen rajat voisivat poiketa kuntarajoista esimerkiksi silloin, kun kuntaliitosten seurauksena on syntynyt riistaeläinkantojen hallinnoinnin ja vapaaehtoistoiminnan organisoiminnan kanalta liian suuria aluekokonaisuuksia.

Pykälän 2 momentin mukaan riistanhoitoyhdistysten rajat vahvistaisi Suomen riistakeskus asianomaisen riistanhoitoyhdistyksen tai asianomaisten riistanhoitoyhdistysten esityksestä.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi siitä, että riistanhoitoyhdistysten perustamisesta, yhdistymisestä sekä lakkauttamisesta säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin muun muassa siitä, että riistanhoitoyhdistysten lakkauttamisesta ja niiden yhdistymisestä tulisi päättää asianomaisten riistanhoitoyhdistysten kokouksissa, jonka jälkeen asianomaiset riistanhoitoyhdistykset tekisivät yhteisen esityksen yhdistymisestä sekä perustettavan riistanhoitoyhdistyksen rajoista ja nimestä Suomen riistakeskukselle. Vastaavasti jos riistanhoitoyhdistys jakautuisi kahteen tai useampaan riistanhoitoyhdistykseen, asiasta tulisi päättää asianomaisen riistanhoitoyhdistyksen kokouksessa, jonka jälkeen riistanhoitoyhdistys tekisi esityksen jakautumisesta sekä perustettavien riistanhoitoyhdistysten rajoista ja nimestä Suomen riistakeskukselle. Uusi riistanhoitoyhdistys voisi aloittaa toimintansa

Suomen riistakeskuksen tekemän päätöksen jälkeen esimerkiksi seuraavan kalenterivuoden alusta. Uuden riistanhoitoyhdistyksen tulisi kuitenkin pitää riistanhoitoyhdistyksen kokous hallituksen valitsemiseksi viimeistään kahden kuukauden kuluessa Suomen riistakeskuksen tekemästä päätöksestä.

3 §. Riistanhoitoyhdistyksen tehtävät. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi riistanhoitoyhdistyksen tehtävistä. Tarkoituksena ei ole säätää riistanhoitoyhdistykselle uusia tehtäviä, vaan tehtävistä on tarkoitus säätää nykyinsäädäntöä kattavammin, jotta tehtävät vastaisivat riistanhoitoyhdistysten todellisudessa tekemiä tehtäviä.

Pykälän 1 momentin mukaan riistanhoitoyhdistysten julkisia hallintotehtäviä olisivat metsästyslaissa tarkoitettujen ampumakokeiden sekä riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetussa laissa tarkoitettujen metsästäjäatutkintojen järjestäminen, riistavahinkolaissa tarkoitettuihin riistavahinkokatselmuksiin osallistuminen sekä metsästyslaissa säädettyjen metsästyslain valvonnasta vastaavien viranomaisten avustaminen metsästyksen valvonnassa.

Pykälän 2 momentin mukaan riistanhoitoyhdistyksen muita tehtäviä olisi ensinnäkin kestävän riistatalouden edistäminen sekä toiseksi kestävän, turvallisen ja eettisesti hyväksyttävän metsästyksen edistäminen. Kestävä käyttö on ollut johtava periaate suomalaista metsästäystä koskevassa sääntelyssä. Olennaista on, että riistaeläinkannat ja niiden elinympäristöt säilyttävät tuottokykynsä. Turvallisuuden osalta on tärkeää huomioida, että metsästysaseiden käyttö edellyttää järjestäytyneisyyttä ja huolellisuutta siten, ettei metsästyksessä aiheuteta vaaraa ihmisille ja omaisuudelle. Tämä mahdollistaa metsästyksen myös sellaisilla alueilla, joilla metsästyttä on rajoitettu ja muut luonnossa liikkujat ovat samanaikaisesti läsnä, kuten niillä luonnonsuojelualueilla, joilla metsästyksen sallittu. Riistanhoitoyhdistyksillä on tässä metsästyksen turvallisuuden edistämässä tärkeä tehtävä erityisesti koulutuksen ja neuvonnan avulla.

Lisäksi tehtävänä olisi riistanhoidon, riistaeläinkantojen kestävyuden ja elinvoimaisuuden sekä riistan elinympäristöjen hoidon ja riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen ehkäi-

semisen edistäminen. Riistanhoidolla tarkoitetaan metsästyslain 3 §:n mukaista toimintaa.

Riistaeläinkantojen kestävyuden ja elinvoimaisuuden edistämisessä keskeistä on olla selvillä riistanhoitoyhdistyksen toiminta-alueen riistaeläinkantojen tilasta ja kantojen koosta. Elinpopulaation säilyminen jollakin maantieteellisellä alueella edellyttää, että lisääntymistuloksen ja tulomuuton summa on suurempaa tai vähintään yhtä suurta kuin kuolleisuuden ja poismuuton summa pitämällä aikavälillä. Elinvoimaisen minimikannan arvioinnissa on kysymys sukupuuttoriskin arvioinnista jollekin ajanjaksolle tulevaisuudessa. Tärkeitä lähtökohtia ovat populaation säilymisen edellyttämä vähimmäisyksilömäärä ja vähimmäisalue. Myös kannan kehityksen suunnalla on tärkeä merkitys. Näiden selvittämisessä on olennaista metsästäjien suorittama vapaaehtoinen kannanarviointityö, jota edistetään riistanhoitoyhdistysten ja Suomen riistakeskuksen koordinoimilla ja jolla tuotetaan havaintoja Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitokselle ja sen analysoimina tuloksina päätöksenteon pohjaksi maa- ja metsätalousministeriölle, Suomen riistakeskukselle ja riistanhoitoyhdistyksille. Tähän kannanarviointityöhön kuuluvat muun muassa riistakolmio- ja vesilintulaskennat, suurpetoyhdyshenkilötoiminta, erilaiset hirvieläinkantojen arviointimenetelmät sekä erillisinventoinnit.

Riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen ehkäisemisen edistämisellä tarkoitettaisiin toimintaa, jonka tavoitteena on riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen saattaminen tiettyjen lajien kannansäätelyn sekä ennaltaehkäisevien toimien avulla yhteiskunnallisesti hyväksyttävälle tasolle. Tavoitteeseen pyritäisiin pitämällä riistavahinkojen määrä suhteessa riistakantoihin mahdollisimman vähäisenä muun muassa aktiivisin vahinkojen estämistoimenpitein sekä kohdentamalla vahinkoa aiheuttavien riistaeläinten metsästystä vahinkoaltille alueille ja erityistä vahinkoa aiheuttaviin yksilöihin. Tässä yhteydessä jatkettaisiin esimerkiksi vahinkonäkökohtien huomioonottamiseksi hirvieläinten pyyntilupapäätösprosessissa yhteistyötä alueellisten sidosryhmien kanssa. Toiminta sisältäisi siten riistaeläinkantojen

liiallisen kasvun estämistä ja toisaalta esimerkiksi eläinten liikkeiden ohjailua ruokinnalla tai karkotuksilla. Myös vaarallisten riistaeläintautien ja zoonoosien torjunnan edistäminen olisi osa toimintaa.

Riistanhoitoyhdistykset tuottaisivat myös metsästyksen, riistataloutteen ja riistaeläimiin liittyviä asiantuntija-, koulutus- ja neuvontapalveluita sekä suorittaisivat näihin liittyvää tiedotusta ja viestintää. Toiminnallisia riistaeläimiin liittyviä asiantuntijapalveluja ovat esimerkiksi suurriistavirka-aputoiminta ja riistavahinkojen arviointi. Suurriistavirka-aputoiminnassa metsästäjät tekevät yhteiskunnallisesti erittäin merkittävää vapaaehtoista eläinsuojelutyötä antaessaan käytännön asiantuntijoina virka-apua poliisiviranomaisille loukkaantuneiden hirvieläinten ja suurpetojen jäljestyksessä, lopeutuksessa ja talteenotossa sekä hoitaessaan tilanteen vaatimia jälkitoimenpiteitä. Myös taajamaan eksyneiden tai vahinkoa aiheuttavien suurpetojen karkottamistehtäviä hoidetaan suurriistavirka-apuorganisaation avulla. Riistanhoitoyhdistysten edustajat osallistuvat asiantuntijoina myös riistavahinkolain mukaisiin vahinkokatselmuksiin muun muassa hirvieläinvahingoissa ja suurpetovahingoissa.

Riistanhoitoyhdistykset huolehtisivat myös koulutus- ja neuvontapalveluista sekä metsästäjille että muulle yhteiskunnalle paikallistasolla. Eräänä tyypillisenä koulutuspalveluna voidaan mainita kouruissa ja oppilaitoksissa järjestettävät tilaisuudet. Lisäksi riistanhoitoyhdistykset vastaisivat osaltaan omalla alueellaan metsästyksen ja riistanhoitoon liittyvästä käytännön neuvonnasta.

Metsästyksen liittyvät asiantuntijapalvelut liittyisivät muun muassa järjestäytyneiden metsästysolojen edistämiseen, joka käytännössä tarkoittaisi esimerkiksi tarkoituksenmukaisten metsästysalueiden muodostamisen ohjaamista hirvieläinten ja suurpetojen pyynnissä. Riistanhoitoyhdistysten tehtävänä olisi toimia asiantuntijoina metsästyksen ja riistanhoidon järjestelyissä sekä metsästyksen mitoittamisessa ja kohdentamisessa. Tämä koskee erityisesti metsästyslain 8 §:n mukaisia valtion alueita

Edellä olevan lisäksi riistanhoitoyhdistysten tulisi suorittaa muut niille säädetyt tai

maa- ja metsätalousministeriön tai Suomen riistakeskuksen määräämät tehtävät.

Pykälän 3 momentin mukaan edellä 1 momentissa mainittujen tehtävien hoitamisesta voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Lisäksi edellä 2 momentin 1–4 kohdissa mainittujen tehtävien hoitamisesta voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

4 §. Riistanhoitoyhdistyksen jäsenyys. Pykälässä säädettäisiin riistanhoitoyhdistyksen jäsenyydestä. Pykälän 1 momentin mukaan riistanhoitomaksun maksanut henkilö voisi kuulua jäsenenä siihen riistanhoitoyhdistykseen, jonka toiminta-alueella hän pääsääntöisesti metsästää tai siihen riistanhoitoyhdistykseen, jonka toiminta-alueella olevassa kunnassa hänellä on kotipaikka. Ehdotuksella muutettaisiin jonkin verran nykykäytäntöä, sillä voimassa olevan säännöksen mukaan jäsenyys määräytyy pääsääntönä kotikunnan mukaan. Tämä on johtanut jäsenmäärältään isojen kaupunkiriistanhoitoyhdistysten syntymiseen, sillä jäsenet eivät ole useinkaan käyttäneet mahdollisuuttaan ja siirtäneet jäsenyyttään kotikunnastaan sinne, missä he tosiasiassa metsästävät. Jäsenyysasiassa on ollut nykyjärjestelmässä riistanhoitoyhdistysten toiminnan kannalta suuri merkitys, sillä jäsenmäärä on ollut kriteerinä riistanhoitoyhdistyksille myönnetyn valtionavun suuruudessa.

Metsästäjäutukinnon suorittamisen yhteydessä olisi tärkeää selvittää uudelle metsästäjälle riistanhoitoyhdistyksen jäsenyyden määräytymisen perusteet, jotta uusi metsästäjä tulisi kirjatuksi jäseneksi siihen riistanhoitoyhdistykseen, joka hänen kannaltaan olisi soveliaim joko sillä perusteella, missä hän pääsääntöisesti aikoo metsästää tai mikä on hänen kotikuntansa. Myös jo riistanhoitoyhdistyksen jäsenenä olevien metsästäjien ohjaaminen heidän kannaltaan oikean riistanhoitoyhdistyksen jäsenyyteen on tarpeen.

Henkilö voisi samanaikaisesti olla vain yhden riistanhoitoyhdistyksen jäsen. Henkilö voisi olla myös kuulumatta lainkaan riistanhoitoyhdistykseen. Näiltä osin jäsenyysperusteet säilyisivät ennallaan.

Pykälän 2 momentin mukaan riistanhoitomaksun suorittaneen henkilön tulisi ilmoittaa riistanhoitoyhdistyksen jäsenyydestä, sen vaihtamisesta tai lakkauttamisesta riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain 7 a §:ssä tarkoitettuun metsästäjärekisteriin. Riistanhoitoyhdistystä ei voisi vaihtaa riistanhoitomaksun maksamisen jälkeen kesken metsästyslain 4 §:ssä tarkoitettua metsästysvuotta. Jäsenyys muuttuisi tai lakkaisi siten vasta ilmoittamista seuraavan metsästysvuoden alusta. Tällä varmistettaisiin se, ettei jäsen siirtyisi riistanhoitoyhdistyksestä toiseen esimerkiksi kesken riistanhoitoyhdistysten kokousten ja ettei hän voisi käyttää ääntään useammassa riistanhoitoyhdistyksessä saman metsästysvuoden aikana.

Lisäksi tarkoituksena olisi, että jos metsästäjäutukinnon suorittanut henkilö haluaa liittyä esimerkiksi sellaisen riistanhoitoyhdistyksen jäseneksi, jonka toiminta-alueeseen kuuluvassa kunnassa hänellä ei ole kotipaikkaa, tai hän ei halua kuulua jäsenenä mihinkään riistanhoitoyhdistykseen, hänen on ilmoitettava siitä kirjallisesti metsästäjärekisterin pitäjälle.

Nykykäytännön mukaan riistanhoitoyhdistyksen jäsenyydestä tehdään merkintä metsästyskorttiin. Lisäksi jos henkilö ei halua kuulua mihinkään riistanhoitoyhdistykseen, hänet merkitään metsästäjärekisteriin kotipaikkansa mukaan. Näitä käytäntöjä on tarkoitus jatkaa.

Jäsenyys kestäisi kerrallaan sen metsästysvuoden, jolta riistanhoitomaksu on suoritettu. Jäsenyys alkaisi metsästysvuoden alusta, jos maksu on suoritettu ennen asianomaisen metsästysvuoden alkamista, ja muutoin maksun suorittamisajankohdasta.

Pykälän 3 momentin mukaan riistanhoitoyhdistyksen jäsenyys lakkaisi myös, jos riistanhoitomaksua ei suoriteta, taikka henkilö määrätään metsästyskieltoon. Säännöksellä ei muutettaisi nykykäytäntöä.

5 §. Riistanhoitoyhdistyksen kokoukset. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, että riistanhoitoyhdistyksen päätösvaltaa käyttäisi riistanhoitoyhdistyksen vuosikokous ja että vuosikokous valitsisi keskuudestaan puheenjohtajan. Näiltä osin ei tulisi muutoksia nykykäytäntöön.

Lisäksi esitetään, että vuosikokouksessa kullakin 18 vuotta täyttäneellä jäsenellä olisi yksi ääni. Yhdistyslain (503/1989) 2 §:n mukaan yhteisöön, joka on lailla tai asetuksella järjestetty erityistä tarkoitusta varten, sovelletaan yhdistyslakia vain sikäli kuin niin on erikseen säädetty. Voimassa olevien säännösten mukaan riistanhoitoyhdistyksistä säädetään metsästyslain 9 luvussa, eikä siellä viitata yhdistyslakiin, joten yhdistyslain ikärajaa koskevia erityisiä säännöksiä ei sovelleta riistanhoitoyhdistyksiin. Tarkoituksena on, ettei yhdistyslakia sovellettaisi myöskään tämän lain mukaisesti riistanhoitoyhdistyksiin. Riistanhoitoyhdistysten jäsenen äänioikeudesta on kuitenkin tarpeen säätää aikaisempaa yksiselitteisemmin. Ehdotuksella täsmennettäisiin äänioikeutta koskevaa ikärajaa, koska nykyisten säännösten perusteella jää epäselväksi, onko riistanhoitoyhdistyksen alaikäisellä jäsenellä äänioikeus riistanhoitoyhdistyksen vuosikokouksessa. Apulaisoikeusasiamies onkin kiinnittänyt huomionsa tähän sääntelyn puutteellisuuteen ratkaisussaan Dnro 2300/4/06, 24.9.2008. Ehdotettavaa 18 vuoden ikärajaa voidaan pitää tarkoituksenmukaisena, koska riistanhoitoyhdistyksen kokouksessa päätetään muun muassa julkisten varojen käyttöä koskevista asioista, kuten talousarvion ja tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapaudesta päättämisestä. Samalla täsmennettäisiin valtuutuksen antamista koskevaa ikärajaa siten, että vähintään 18 vuotta täyttänyt jäsen voisi valtuuttaa toisen jäsenen edustamaan itseään kokouksessa. Kukaan ei saisi kuitenkaan edustaa useampaa kuin viittä poissa olevaa jäsentä. Jotta nuoretkin metsästäjät voisivat osallistua riistanhoitoyhdistyksen kokouksiin, ehdotetaan säädettaväksi, että alle 18-vuotiailla riistanhoitoyhdistyksen jäsenillä olisi puhe- ja läsnäolo-oikeus riistanhoitoyhdistyksen vuosikokouksessa.

Pykälän 2 momentin mukaan riistanhoitoyhdistyksen ylimääräinen kokous pidettäisiin, kun riistanhoitoyhdistyksen hallitus katsoo sen tarpeelliseksi tai vähintään yksi kymmenesosa riistanhoitoyhdistyksen 18 vuotta täyttäneistä jäsenistä ilmoittamaansa asiaa varten riistanhoitoyhdistyksen hallitukselta sitä kirjallisesti pyytää. Ehdotus sisältäisi siten 1 momentin mukaisen ikärajaa

koskevan täsmennyksen. Ylimääräisestä kokouksesta on muutoin voimassa mitä vuosikokouksesta säädetään.

Pykälän 3 momentin mukaan riistanhoitoyhdistyksen kokousten tehtävistä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Riistanhoitoyhdistyksen vuosikokous muun muassa vahvistaisi tilinpäätöksen, päättäisi vastuuvapauden myöntämisestä hallitukselle ja muille tilivelvollisille sekä vahvistaisi riistanhoitoyhdistyksen toiminta- ja taloussuunnitelman. Riistanhoitoyhdistyksen vuosikokous valitsisi riistanhoitoyhdistyksen edustajan ja hänen varaedustajansa aluekokoukseen sekä tarvittaessa ehdokkaan alueellisen riistanneuvoston jäseneksi ja hänen varajäsenekseen.

6 §. Riistanhoitoyhdistyksen hallitus. Pykälän 1 momentin mukaan riistanhoitoyhdistyksellä olisi hallitus. Riistanhoitoyhdistyksen vuosikokous valitsisi riistanhoitoyhdistyksen 18 vuotta täyttäneistä täysivaltaisista jäsenistä hallitukseen vähintään viisi ja enintään kahdeksan jäsentä sekä jokaiselle jäsenelle henkilökohtaisen varajäsenen. Ehdotuksella täsmennettäisiin hallituksen jäsenen vähimmäisikää koskevaa sääntelyä, koska voimassa olevassa metsästyslaissa ei ole asetettu vähimmäisikärajaa. Apulaisoikeusasiamies onkin kiinnittänyt huomionsa tähän sääntelyn puutteellisuuteen ratkaisussaan Dnro 2300/4/06, 24.9.2008.

Riistanhoitoyhdistyksen vuosikokous valitsisi ensin hallituksen puheenjohtajan ja hänen varajäsenensä ja sitten muut hallituksen jäsenet ja varajäsenet. Hallituksen varapuheenjohtajan valitsisi hallitus tässä momentissa tarkoitetuista jäsenistä. Näiltä osin menettelyt säilyisivät nykyisten säännösten mukaisina.

Pykälän 2 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettujen jäsenten lisäksi riistanhoitoyhdistyksen vuosikokous valitsisi yhden jäsenen ja hänelle henkilökohtaisen varajäsenen toiminta-alueensa merkityksellisten maanomistajajärjestöjen esittämistä ehdokkaista. Tältä osin hallituksen kokoonpano laajentuisi. Ehdotuksen arvioidaan lisäävän riistanhoitoyhdistyksen hallituksen toiminnan avoimuutta ja vuorovaikutusta. Jäsentä ei kuitenkaan tarvitsisi valita, jos merkitykselli-

set maanomistajajärjestöt eivät esittäisi jäsentä hallitukseen.

Metsästyslain 8 §:ssä tarkoitetuilla alueilla hallitukseen kuuluisi riistanhoitoyhdistyksen vuosikokouksen valitsemien jäsenten lisäksi Metsähallituksen määräämä jäsen, jolla olisi Metsähallituksen määräämä henkilökohtainen varajäsen. Tältä osin jatkettaisiin voimassa olevaa sääntelyä.

Pykälän 3 momentin mukaan hallituksen päätösvaltaisuudesta, tehtävistä, sen jäsenten toimikaudesta ja erovuoroisuudesta säädetäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Hallitus olisi päätösvaltainen, kun kokouksessa on puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan lisäksi läsnä vähintään puolet muista hallituksen jäsenistä tai henkilökohtaisista varajäsenistä. Riistanhoitoyhdistyksen hallituksen jäsenten toimikausi on tarkoitus säilyttää kolmena vuotena. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin lisäksi säätää, että tietty osa riistanhoitoyhdistyksen kokouksen valitsemista (lain 6 § 1 mom.) hallituksen jäsenistä olisi vuosittain erovuorossa. Hallituksen tehtävät vastaisivat niitä tehtäviä, joita riistanhoitoyhdistyksen hallitus voimassa olevan sääntelynsä nojalla tekee. Riistanhoitoyhdistyksen hallituksen tehtävänä olisi muun muassa johtaa ja valvoa riistanhoitoyhdistyksen toimintaa, toimia työnantajan roolissa esimerkiksi toiminnanohjaajan suhteen sekä päättää riistanhoitoyhdistyksen toimihenkilöiden palkkauksesta ja palkkioista. Riistanhoitoyhdistyksen hallitus esittäisi lisäksi Suomen riistakeskukselle nimitettäväksi metsästyksenvalvojat, ampumakokeiden valvojat ja metsästäjäutkintojen vastaanottajat sekä riistanhoitoyhdistyksen edustajat riistavahinkokatselmuksiin.

7 §. Riistanhoitoyhdistyksen toiminnanohjaaja. Pykälän 1 momentin mukaan riistanhoitoyhdistyksessä olisi toiminnanohjaaja. Tarkoituksena olisi, että toiminnanohjaajan palvelussuhde on työsopimuslain (55/2001) mukainen työsuhde. Tässä vahvistettaisiin vallitseva käytäntö. Voimassa olevassa lainsäädännössä tästä ei ole kuitenkaan erikseen säädetty.

Pykälän 2 momentin mukaan toiminnanohjaajan ottaisi ja erottaisi riistanhoitoyhdistyksen hallitus. Toiminnanohjaajan tehtävistä

säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Toiminnanohjaajan tehtävät vastaisivat voimassa olevaa sääntelyä. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin muun muassa siitä, että toiminnanohjaajan tehtävänä olisi johtaa hallituksen alaisena riistanhoitoyhdistyksen toimintaa, valmistella ja esitellä hallituksen kokouksessa käsiteltävät asiat sekä huolehtia, että riistanhoitoyhdistykselle kuuluvat asiat tulevat käsitellyiksi.

8 §. Riistanhoitoyhdistysten metsästyksenvalvojat ja eräät muut toimihenkilöt. Pykälän 1 momentin mukaan riistanhoitoyhdistyksellä voisi olla metsästyksenvalvojia, metsästäjäutkintojen kouluttajia ja vastaanottajia, ampumakokeiden valvojia sekä muita riistanhoitoyhdistyksen toiminnan kannalta tarpeellisia toimihenkilöitä.

Pykälän 2 momentin mukaan Suomen riistakeskus asettaisi metsästyksenvalvojat tehtävänsä. Metsästyksenvalvojen tehtävänä olisi seurata metsästyksen ja riistanhoidon lainmukaisuutta toimialueellaan ja informoida tarvittaessa havainnoistaan valvontaviranomaisia, Suomen riistakeskusta, metsästys-oikeuden haltijoita ja metsästys-oikeuden omistajia sekä tässä tarkoituksessa toimia poliisin ja muiden viranomaisten apuna. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin metsästyksenvalvojilta edellytettävästä koulutuksesta ja kelpoisuusvaatimuksista. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin, että metsästyksenvalvojaksi voitaisiin nimittää se, joka on täyttänyt 18 vuotta, tunnetaan rehelliseksi ja luotettavaksi ja on henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan tehtävään sopiva ja että metsästyksenvalvojaksi nimitettävällä henkilöllä olisi voimassa oleva riistanhoitomaksu ja että hän olisi hyväksytysti suorittanut Suomen riistakeskuksen järjestämän koulutuksen, joka sisältäisi ainakin metsästyksenvalvojatoimintaan, metsästyksenvalvojan tehtäviin sekä metsästyksenvalvojan oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyvät opetusaiheet.

Pykälän 3 momentin mukaan metsästäjäutkintojen kouluttajia ja vastaanottajia, ampumakokeiden valvojia sekä muita riistanhoitoyhdistyksen toiminnan kannalta tarpeellisia henkilöitä koskevia tarkempia säännöksiä annettaisiin valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin, et-

tä metsästäjäutkintojen kouluttajiksi ja vastaanottajiksi, ampumakokeiden valvojiksi sekä muiksi riistanhoitoyhdistyksen toiminnan kannalta tarpeelliseksi henkilöiksi voitaisiin nimittää niitä, jotka ovat täyttäneet 18 vuotta, tunnetaan rehellisiksi ja luotettaviksi ja ovat henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan tehtävään sopivia ja että nimitettävillä henkilöillä olisi voimassa oleva riistanhoitomaksu ja että he olisivat hyväksytysti suorittaneet Suomen riistakeskuksen järjestämän koulutuksen.

Muita riistanhoitoyhdistyksen toiminnan kannalta tarpeellisia toimihenkilöitä voisivat olla muun muassa suurriistavirka-apuhenkilöt ja suurpetoyhdyshenkilöt sekä riistavahinkojen arvioijat.

9 §. Rikosoikeudellinen virkavastuu riistanhoitoyhdistyksissä. Pykälässä säädettäisiin siitä, että riistanhoitoyhdistysten hallitusten jäseniin sekä niiden toimihenkilöihin sovellettaisiin rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä silloin, kun nämä henkilöt hoitavat julkisia hallintotehtäviä tai päättävät riistanhoitoyhdistyksen varojen käytöstä. Virkavastuu kattaisi ensinnäkin kaiken varojen käytön riippumatta siitä, onko kysymys valtionapuvaroista tai organisaation itse hankkimista varoista. Varojen käyttöä koskeva virkavastuu ei liittyisi minkään tehtävän tai tehtäväryhmän hoitamiseen, vaan olisi niistä riippumaton ja koskisi kaikkea varojen käsittelyä ja päätöksentekoa. Henkilötasolla varojen käyttöä koskevan virkavastuun piiriin kuuluisivat riistanhoitoyhdistysten hallitusten jäsenet ja yksittäiset toimihenkilöt. Riistanhoitoyhdistysten hallitusten jäsenten ja toimihenkilöiden osalta virkavastuu ulottuisi lisäksi niiden suorittamiin metsästyksen valvontaa, ampumakoetta, metsästäjäutkintoa ja riistavahinkokatselmuksia koskeviin tehtäviin. Nämä tehtävät voivat liittyä muun muassa yksityisen kansalaisen tai yhteisön etua, oikeutta ja velvollisuutta yksittäisessä asiassa koskevaan päätöksentekoon ja sen valmisteluun.

10 §. Suomen riistakeskuksen tehtävät. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Suomen riistakeskuksen julkisista hallintotehtävistä. Merkittävimmän tehtäväkokonaisuuden muodostaisivat metsästyksessä sekä riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetussa laissa säädetyt tehtävät. Näitä olisivat

muun muassa hirvieläinten ja muiden pyyntiluvanvaraisten riistaeläinten pyyntilupiin liittyvät tehtävät. Tehtävät vastaisivat näiltä osin sitä, mitä riistanhoitopiirit ovat tähän saakka tehneet. Toisen tärkeän tehtäväkokonaisuuden muodostaisivat riistaeläinlajien rauhoituksesta poikkeamiseen liittyvien lupien myöntäminen.

Riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain nojalla Suomen riistakeskuksen tehtävänä olisi huolehtia metsästäjärekisterin ylläpitämisestä.

Suomen riistakeskuksen julkisiksi hallinto-tehtäviksi säädettäisiin lisäksi metsästäjien ryhmävakuutuksen sekä Suomen riistakeskuksen asettamien riistanhoitoyhdistysten toimihenkilöiden tehtävien hoitamiseen liittyvän riittävän vakuutusturvan hankkiminen ja voimassa pitäminen. Tähän mennessä Metsästäjien keskusjärjestö on huolehtinut metsästäjien ryhmävakuutuksesta, mutta ilman laissa olevaa valtuutusta. Ryhmävakuutus on osoittautunut riittämättömäksi eräiden riistanhoitoyhdistysten toimihenkilöiden osalta. Tämän vuoksi olisi tarpeen ottaa käyttöön kattavampi vakuutusturva. Laajempi turva tarvittaisiin muun muassa metsästyksenvalvojen, ampumakokeen valvojen ja metsästäjäutkintojen vastaanottajien tehtävissä.

Muita julkisia hallintotehtäviä olisivat metsästyksenvalvojen, metsästäjäutkinnon vastaanottajien ja ampumakokeiden vastaanottajien asettaminen, ohjaus ja valvonta sekä riistavahinkolaisissa tarkoitettujen riistanhoitoyhdistysten edustajien asettaminen riistavahinkokatselmuksiin, ohjaus ja valvonta.

Pykälän 2 momentin mukaan Suomen riistakeskuksen muita tehtäviä olisivat riistatalouden edistäminen sekä riistatalouteen liittyvän yleisen edun valvonta. Riistatalouteen liittyvän yleisen edun valvonnalla tarkoitettaisiin yhtäältä ohjata viranomaiset suuntamaan Suomen riistakeskuksen lausunto suunnitelmasta, hankkeesta, päätöksestä tai muusta vastaavasta viranomaisen toimenpiteestä, jolla voi olla vaikutusta riistatalouteen tai riistakantojen tai niiden elinympäristöjen tilaan. Toisaalta tällä tarkoitettaisiin myös sitä, että Suomen riistakeskus seuraisi aktiivisesti ympäristössä tapahtuvia ihmisen toimesta tapahtuvia muutoksia ja että Suo-

men riistakeskus pyrki toiminnallaan vaikuttamaan vastuullisiin tahoihin asiantilan korjaamiseksi.

Lisäksi Suomen riistakeskuksen tehtävänä olisi riistaeläinkantojen tilan, kehityksen, kestävyuden ja elinvoimaisuuden seuraaminen sekä näihin liittyvien toimintojen kehittäminen yhdessä tutkimuksen kanssa sekä riistanhoidon sekä riistan elinympäristöjen hoidon edistäminen. Riistaeläinkantojen kestävyuden ja elinvoimaisuuden edistämiseksi keskeistä on olla selvillä riistaeläinkantojen tilasta ja kantojen koosta sekä valtakunnan että alueellisella tasolla. Eläinpopulaation säilyminen jollakin maantieteellisellä alueella edellyttää, että lisääntymistuloksen ja tulomuuton summa on suurempaa tai vähintään yhtä suurta kuin kuolleisuuden ja poismuuton summa pitemmällä aikavälillä. Elinvoimaisen minimikannan arvioinnissa on kysymys sukupuuttoriskin arvioinnista jollekin ajanjaksolle tulevaisuudessa. Tärkeitä lähtökohtia ovat populaation säilymisen edellyttämä vähimmäisyksilömäärä ja vähimmäisalue. Myös kannan kehityksen suunnalla on tärkeä merkitys.

Näiden selvittämisessä on olennaista metsästäjien suorittama vapaaehtoinen kannanarviointityö, jota edistetään riistanhoitoyhdistysten ja Suomen riistakeskuksen koordinoimalla ja jolla tuotetaan havaintoja Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitokselle ja sen analysoimina tuloksina päätöksenteon pohjaksi maa- ja metsätalousministeriölle, Suomen riistakeskukselle ja riistanhoitoyhdistyksille sekä muille tietoa tarvitseville. Tähän kannanarviointityöhön kuuluvat muun muassa riistakolmio- ja vesilintulaskennat, suurpetoyhdyshenkilötoiminta, erilaiset hirvieläinkantojen arviointimenetelmät sekä erillisinventoinnit.

Suomen riistakeskuksen tehtävänä olisi riistaeläinlajeja ja niiden elinympäristöjen hoitoa koskevien hoitosuunnitelmien suunnittelu, valmistelu ja päivittäminen. Riistataloudessa ja myös EU:n tasolla on korostunut viime vuosina laji- ja/tai elinympäristökoh- taisten hoitosuunnitelmien laadinta. Hoitosuunnitelmat ovat maa- ja metsätalousministeriön toteuttaman riistapolitiikan ja julkisen riistakonsernin strategian jalkauttamisen keskeisiä välineitä. Hoitosuunnitelmis-

sa voidaankin ottaa huomioon riistaeläinkantojen hoidon lisäksi muun yhteiskunnan edellyttämiä vaatimuksia. Lisäksi niiden avulla pyritään luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen yhdessä muiden viranomaisten ja sidosryhmien kanssa. Hoitosuunnitelmissa voidaankin ottaa kattavasti huomioon riistaeläinkantojen alueelliset erot ja vaikutukset alueella asuville ihmisille sekä paikallisten ihmisten näkemykset riistaeläinlajeja koskevista erityiskysymyksistä. Lisäksi hoitosuunnitelmissa voidaan linjata sekä alueittain että valtakunnallisesti tarvittavia ja toteutettavia toimenpiteitä. Toteutettavissa toimenpiteissä nousevat erityisesti esille taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset vaatimukset sekä alueelliset ja paikalliset erityispiirteet. Hoitosuunnitelmien käytännön toteuttaminen edellyttää lisäksi useiden toimijoiden koordinoitua yhteistyötä.

Suomen riistakeskuksen tehtävänä olisi myös riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen ehkäisemisen edistäminen valtakunnan tasolla. Tällä tarkoitettaisiin toimintaa, jonka tavoitteena olisi riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen saattaminen tiettyjen lajien kannansäätelyn sekä ennaltaehkäisevien toimien avulla yhteiskunnallisesti hyväksyttävälle tasolle. Tavoitteeseen pyrittäisiin pitämällä riistavahinkojen määrä suhteessa riistakantoihin mahdollisimman vähäisenä muun muassa aktiivisin vahinkojen estämistoimenpitein sekä kohdentamalla vahinkoa aiheuttavien riistaeläinten metsästystä vahinkoaltille alueille ja erityistä vahinkoa aiheuttaviin yksilöihin. Tässä yhteydessä jatkettaisiin esimerkiksi vahinkonäkökohtien huomioonottamiseksi hirvieläinten pyyntilupapäätösprosessissa yhteistyötä alueellisten sidosryhmien kanssa. Toiminta sisältäisi siten riistaeläinkantojen liiallisen kasvun estämistä ja toisaalta esimerkiksi eläinten liikkeiden ohjailua ruokinnalla tai karkotuksilla. Myös vaarallisten riistaeläintautien ja zoonosien torjunnan edistäminen olisi osa toimintaa.

Myös Suomen riistakeskuksella, kuten riistanhoitoyhdistyksillä olisi merkittävä rooli kestävä, turvallisen ja eettisesti hyväksyttävän metsästyksen edistämiseksi. Lisäksi Suomen riistakeskus edistäisi riistanhoitoyhdistysten toimintaa ja kouluttaisi riistanhoi-

toyhdistysten toimihenkilöitä. Suomen riistakeskus tarjoaisi riittäviä palveluita riistanhoitoyhdistyksille niiden lakisääteisten tehtävien, kestävän riistatalouden ja metsästäjien vapaaehtoistoiminnan turvaamiseksi ja edelleen luonnon- ja riistanhoitohankkeiden asiantuntija-avun antamisen. Tähän kuuluisi myös se, että Suomen riistakeskus mahdollistaisi tuottamansa koulutus- ja neuvontamateriaalin jakelun riistanhoitoyhdistysten käyttöön.

Suomen riistakeskus vastaisi metsästyksen, riistataloutteen ja riistaeläimiin liittyvien asiantuntija-, koulutus- ja neuvontapalveluiden tuottamisesta, tiedotuksesta ja viestinnästä. Suomen riistakeskuksen olisi huolehdittava siitä, että Metsästäjien keskusjärjestön vastuulla ollut metsästäjille kohdennettu metsästyksen sääntelyyn, riistatalouteen ja näihin liittyvien yhteiskunnallisten asioiden ajankohtainen tiedotus-, viestintä- ja julkaisutoiminta jatkuisi.

Suomen riistakeskuksen tehtävänä olisi sen ja riistanhoitoyhdistysten yhteisten tietojärjestelmien, tietovarantojen ja tietopalveluiden ylläpitäminen ja kehittäminen. Lisäksi Suomen riistakeskus osallistuisi julkisen riistakonsernin yhteisten tietojärjestelmien, tietovarantojen ja tietopalveluiden kehittämiseen. Näitä olisivat muun muassa riistavahinkolain nojalla säädetty riistavahinkokeskisteri sekä Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen ylläpitämät riistatietojärjestelmät.

Suomen riistakeskuksen tehtävänä olisi myös osallistua kansainväliseen mukaan lukien Euroopan unionissa tehtävään yhteistyöhön, joka liittyy metsästyksen ja riistaeläimiin sekä ylikansalliseen luonnonsuojeluun. Lisäksi Suomen riistakeskus huolehtisi sille määrätystä ja säädetystä tehtävistä, joihin ei liittyisi julkisen vallan käyttöä.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädetäväksi, että Suomen riistakeskuksen olisi toimitettava maa- ja metsätalousministeriölle säännöllisesti maa- ja metsätalousministeriön määräämät tiedot julkisten hallintotehtävien sekä muiden tehtävien hoitamisesta.

Pykälän 4 momentin mukaan edellä 1 momentin 1–2 kohdissa mainittujen tehtävien hoitamisesta voitaisiin antaa tarkempia sään-

nöksiä valtioneuvoston asetuksella. Lisäksi edellä 1 momentin 3–5 kohdissa sekä 2 momentin 1–11 kohdissa mainittujen tehtävien hoitamisesta voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Riistanhoitoyhdistysten metsästyksenvalvojien, metsästäjätutkinnon vastaanottajien ja ampumakokeiden vastaanottajien sekä riistavahinkolaissa tarkoitettujen riistanhoitoyhdistysten edustajien asettamista riistavahinkokatselmuksiin voidaan pitää teknisluonteisena, jolloin asiasta voitaisiin säätää maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

11 §. Suomen riistakeskuksen hallinto. Pykälän 1 momentin mukaan Suomen riistakeskuksen ylin päättävä toimielin olisi hallitus. Tämän lisäksi Suomen riistakeskuksella olisi valtakunnan tasolla toimiva riistaneuvosto. Riistaneuvostosta säädettäisiin tarkemmin 14 §:ssä ja hallituksesta 15 §:ssä.

Pykälän 2 momentin mukaan Suomen riistakeskus jakautuisi toiminta-alueisiin, joissa kussakin olisi aluetoimisto, alueellinen riistaneuvosto sekä aluekokous. Aluekokouksesta säädettäisiin tarkemmin 12 §:ssä ja alueellisesta riistaneuvostosta 13 §:ssä.

12 §. Aluekokoukset. Pykälän 1 momentin mukaan aluekokoukset olisivat Suomen riistakeskuksen toiminta-alueiden riistanhoitoyhdistysten asettamien edustajien muodostamia kokouksia. Kukin toiminta-alueella toimiva riistanhoitoyhdistys voisi valita yhden edustajan ja hänelle varaedustajan aluekokoukseen. Kullakin edustajalla olisi aluekokouksessa käytettävissään yksi ääni. Kokous valitsisi keskuudestaan puheenjohtajan. Käytännöt vastaisivat nykyisin voimassa olevaa menettelyä, jota käytetään riistanhoitopiirien kokouksissa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, että aluekokoukset pidettäisiin kerran vuodessa. Lisäksi ylimääräinen kokous pidettäisiin, mikäli alueellinen riistaneuvosto niin päättää tai mikäli vähintään kolmannes alueella toimivista riistanhoitoyhdistysten hallituksista määrätyn asian käsittelemistä varten pyytää sitä kirjallisesti Suomen riistakeskukelta.

Pykälän 3 momentin mukaan aluekokousten toiminnan kustannuksista huolehtisi Suomen riistakeskus riistanhoitomaksusta ja

pyyntilupamaksusta annetun lain nojalla myönnettyistä varoista. Käytännössä tämä vastaisi nykyistä menettelyä, eikä tästä aiheutuisi ylimääräisiä kustannuksia.

Aluekokousten tehtävistä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Aluekokousten tehtävinä olisi muun muassa esittää maa- ja metsätalousministeriölle ehdokkaat alueellisen riistaneuvoston luottamushenkilöjäseniksi sekä näiden varajäseniksi sekä puheenjohtajaksi ja varapuheenjohtajaksi. Lisäksi aluekokoukset valitsisivat ehdokkaan ja/tai varaehdokkaan luottamushenkilöjäseniksi riistaneuvostoon ja Suomen riistakeskuksen hallitukseen.

Lisäksi aluekokous osallistuisi alueen riistanhoitoyhdistyksille haettavan valtionavun suuruutta ja kohdentumista koskevaan valmisteluun. Tässä yhteydessä käsittelyssä voisi olla muun muassa alueen riistataloutta edistäviä hankkeita sekä Suomen riistakeskuksen toiminta-alueen strategista suunnitelmia koskevia asioita. Lisäksi aluekokousten tehtävänä olisi toimia alueellisen riistanhoitoyhdistystoiminnan strategisena toimielimänä.

Aluekokousten koolle kutsumisesta ja muista kokousta koskevista tarpeellisista asioista määrättäisiin Suomen riistakeskuksen työjärjestyksessä.

13 §. Alueelliset riistaneuvostot. Pykälän 1 momentin mukaan alueelliset riistaneuvostot olisivat alueellisia riistapolitiikkaa tukevia strategisia toimielimiä. Alueellisen riistaneuvoston tehtävänä olisi käsitellä riistataloutta koskevia asioita sekä tukea, ohjata, edistää ja avustaa Suomen riistakeskuksen aluetoimiston toimintaa toiminta-alueella muissa kuin julkisissa hallintotehtävissä ja henkilöstöhallinnossa. Alueelliset riistaneuvostot lisäisivät muun muassa hirvieläinpolitiikkaan ja suuretapolitiikkaan liittyvää avointa ja vuorovaikutteista sidosryhmäyhteistyötä ja erilaisten intressien yhteensovittamista. Lisäksi alueelliset riistaneuvostot voisivat osallistua riistaeläinlajeja ja niiden elinympäristöjen hoitoon liittyvien hoitosuunnitelmien valmisteluun. Alueellisilla riistaneuvostoilla voisi olla myös merkittävä rooli maakuntien liittojen kumppanina maakunnallisten strategioiden valmistelussa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, että alueelliset riistaneuvostot nimittäisi maa- ja metsätalousministeriö. Alueellisessa riistaneuvostossa olisi enintään kymmenen jäsentä. Alueelliseen riistaneuvostoon kuuluisi kuusi aluekokouksen esittämää jäsentä sekä maakuntaliiton edustaja, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen edustaja, metsäkeskuksen edustaja sekä edustaja alueellisesti merkityksellisestä maanomistajajärjestöstä. Kullakin jäsenellä olisi henkilökohtainen varajäsen, jota koskisivat samat säännökset kuin jäsentäkin. Tähän mennessä riistanhoitopiirien hallituksissa on ollut vain maanomistajatahon edustaja. Alueellisten riistaneuvostojen vaikuttavuuden ja riistapolitiikan avoimuuden sekä laajemman vuorovaikutuksen lisäämiseksi ehdotetaan alueelliseen riistaneuvostoon valittavaksi myös aiempaa laajempi sidosryhmäedustus. Maakunnallisten viranomaistahojen lisäksi alueellisessa riistaneuvostossa olisi jäsen myös alueellisesti merkityksellisestä maanomistajajärjestöstä, koska metsästysoikeus kuuluu lähtökohtaisesti maanomistajalle. Alueellisten riistaneuvostojen vaikuttavuuden ja riistapolitiikan avoimuuden sekä laajemman vuorovaikutuksen lisäämiseksi olisi tarpeen, että alueelliset riistaneuvostot nimittäisi maa- ja metsätalousministeriö. Maa- ja metsätalousministeriö nimittäisi samalla puheenjohtajan sekä varapuheenjohtajan aluekokousten esittämistä jäsenistä.

Pykälän 3 mukaan alueellisten riistaneuvostojen toiminnan kustannuksista huolehtisi Suomen riistakeskus riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain nojalla myönnettyistä varoista. Käytännössä tämä vastaisi pääosiltaan nykyistä menettelyä, jota on toteutettu riistanhoitopiirien hallitusten osalta, eikä tästä siten aiheutuisi juurikaan ylimääräisiä kustannuksia.

Alueellisen riistaneuvoston päätösvaltaisuudesta, tehtävistä, toimikaudesta ja asettamisesta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Alueellisen riistaneuvoston tehtävänä olisi muun muassa osallistua Suomen riistakeskusta koskevaan strategiseen suunnitteluun ja valmisteluun sekä riistatalouden suunnitteluun aluetasolla. Tässä yhteydessä alueellinen riistaneuvosto voisi tehdä esimerkiksi esityksiä alueellisiksi koulutus-, neu-

vonta- ja riistataloushankkeiksi. Lisäksi alueellinen riistaneuvosto voisi osallistua riistaeläinlajeja, riistaeläinkantoja ja niiden elinympäristöjä koskevien hoitosuunnitelmien alueelliseen valmistelutyöhön. Alueellinen riistaneuvosto vastaisi tällöin esimerkiksi hoitosuunnitelmatyöhön liittyvästä sekä muusta alueellisesta sidosryhmien kuulemisesta.

Alueellinen riistaneuvosto osallistuisi myös Suomen riistakeskuksen strategian sekä toiminta- ja taloussuunnitelman valmisteluun. Lisäksi alueellinen riistaneuvosto seuraisi toiminta-alueen riistataloutta ja antaisi tarvittaessa lausuntoja.

Alueellisten riistaneuvostojen koolle kutsumisesta ja muista alueellista riistaneuvostoa koskevista tarpeellisista asioista määrättäisiin Suomen riistakeskuksen työjärjestyksessä.

Pykälän 4 momentin mukaan alueellisen riistaneuvoston kokouksessa käsiteltävät asiat valmistelisi ja esittelisi Suomen riistakeskuksen toimihenkilö. Pääsääntöisesti tämä olisi aluetoimiston toimihenkilö, sillä hänellä voidaan katsoa olevan ajankohtaisin ja kattavin tietämys aluetta ja suurelta osin myös Suomen riistakeskuksen valtakunnan tason toimintaa koskevista asioista.

14 §. Riistaneuvosto. Pykälän 1 momentin mukaan riistaneuvosto olisi riistapolitiikkaa tukeva valtakunnallinen strateginen toimielin. Käytännössä riistaneuvoston tehtävänä olisi käsitellä riistataloutta koskevia asioita, mutta sillä ei olisi kuitenkaan Suomen riistakeskuksen julkisiin hallintotehtäviin taikka henkilöstöhallintoon liittyviä tehtäviä. Riistaneuvostot lisäisivät valtakunnan tasolla muun muassa hirvieläinpolitiikkaan ja suurpetopolitiikkaan liittyvää avointa ja vuorovaikutteista sidosryhmäyhteistyötä ja erilaisten intressien yhteensovittamista.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, että riistaneuvoston jäsenet nimittäisi maa- ja metsätalousministeriö. Riistaneuvostossa olisi Suomen riistakeskuksen aluekokousten valitsevat 15 edustajaa. Edustajat tulisivat kunkin nykyisen riistanhoitopiirin toiminta-alueelta. Näiden lisäksi riistaneuvostoon kuuluisi edustajat maa- ja metsätalousministeriöstä, ympäristöministeriöstä, Metsähallituksesta, valtakunnallista metsätaloutta

edistävästä julkisesta tahosta, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksesta, maa- ja metsätalouden kannalta valtakunnallisesti merkittävästä järjestöstä, metsästyksen ja riistanhoidon kannalta valtakunnallisesti merkittävästä järjestöstä sekä luonnonsuojelun kannalta valtakunnallisesti merkittävästä järjestöstä. Riistaneuvoston vaikuttavuuden ja riistapolitiikan avoimuuden sekä laajemman vuorovaikutuksen lisäämiseksi ehdotettu laaja sidosryhmäedustus olisi tarpeen. Tämän vuoksi riistaneuvoston nimittäisi maa- ja metsätalousministeriö. Maa- ja metsätalousministeriö nimittäisi samalla puheenjohtajan sekä varapuheenjohtajan aluekokousten esittämistä jäsenistä.

Pykälän 3 momentin mukaan riistaneuvoston toiminnan kustannuksista huolehtisi Suomen riistakeskus riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain nojalla pyynnetyistä varoista. Nykyorganisaatiossa ei ole riistaneuvostoa vastaavaa toimielintä valtakunnan tasolla. Tässä suhteessa riistaneuvoston toiminnasta aiheutuisi uusia kustannuksia, mutta toisaalta organisaatiomuutoksessa poistuisi Metsästäjien keskusjärjestön edustajakokous. Muutosta voidaan pitää näiltä osin kustannusneutraalina, jos riistaneuvoston kokousten määrä jäisi vuositasolla kahteen.

Riistaneuvoston päätösvaltaisuudesta, tehtävistä, toimikaudesta ja asettamisesta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Riistaneuvoston tehtävänä olisi muun muassa osallistua Suomen riistakeskusta koskevaan strategiseen suunnitteluun ja valmisteluun sekä valtakunnalliseen riistatalouden suunnitteluun. Lisäksi riistaneuvosto osallistuisi riistaeläinlajeja, riistaeläinkantoja ja niiden elinympäristöjä koskevien hoitosuunnitelmien valmistelu- ja päivittämistyöhön ja vastaisi hoitosuunnitelmatyöhön liittyvästä valtakunnallisesta sidosryhmien kuulemisesta. Riistaneuvostolla olisi myös tärkeä rooli erilaisten lausuntojen ja esitysten tekijänä. Esitykset voisivat koskea esimerkiksi riistatalouden valtakunnallista kehittämistä, laajakantoisia ja periaatteellisia riistaeläinkantoja ja riistataloutta koskevia asioita sekä riistanhoitoyhdistysten ja Suomen riistakeskuksen varainjakoa ja riistanhoitomaksun suuruutta. Lisäksi riistaneuvosto voisi käsitellä alueel-

listen riistaneuvostojen tekemiä aloitteita, Suomen riistakeskuksen strategiaa sekä pitkän tähtäimen toiminta- ja taloussuunnitelmaa ja tehdä tarvittaessa esityksiä niihin liittyen.

Riistaneuvoston koolle kutsumisesta ja muista riistaneuvostoa koskevista tarpeellisista asioista määrättäisiin Suomen riistakeskuksen työjärjestyksessä.

Pykälän 4 momentin mukaan riistaneuvoston kokouksessa käsiteltävät asiat valmistelisi ja esittelisi Suomen riistakeskuksen johtaja tai hänen määräämänsä henkilö. Johtajalla voidaan katsoa olevan ajankohtaisin ja kattavin tietämys Suomen riistakeskuksen valtakunnan tason toimintaa koskevista asioista.

15 §. Suomen riistakeskuksen hallitus. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, että maa- ja metsätalousministeriö nimittäisi hallitukseen 10 henkilöä. Riistaneuvosto esittäisi hallitukseen kuusi henkilöä edustamaan riistanhoitomaksua maksaneita henkilöitä aluekokousten esittämistä henkilöistä, joista maa- ja metsätalousministeriö nimittäisi hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Lisäksi hallitukseen kuuluisi yksi maa- ja metsätalousministeriön, yksi riistantutkimuksen, yksi maa- ja metsätalouden kannalta valtakunnallisesti merkittävän järjestön edustaja sekä yksi Suomen riistakeskuksen henkilöstön edustaja. Tällä esityksellä hallituksen kokoonpano muuttuisi nykyisestä Metsästäjän keskusjärjestön hallituksesta siten, että riistanhoitomaksun maksaneiden edustajien määrä vähenisi yhdellä ja lisäksi hallitukseen tulisi uusina jäseninä riistantutkimuksen ja henkilöstön edustaja. Lisäksi kullakin jäsenellä olisi henkilökohtainen varajäsen, jota koskisivat samat säännökset kuin jäsentäkin.

Pykälän 2 momentin mukaan hallituksessa henkilöstöä edustavan jäsenen oikeudet ja velvollisuudet olisivat samat kuin hallituksen muilla jäsenillä. Henkilöstöä edustavalla jäsenellä ei kuitenkaan olisi oikeutta osallistua Suomen riistakeskuksen johdon sopimusehtoja, henkilöstön palvelussuhteen ehtoja tai työtaistelutoimenpiteitä koskevien asioiden käsittelyyn.

Pykälän 3 momentin mukaan hallituksen päätösvaltaisuudesta, tehtävistä, asettamisesta ja toimikaudesta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Hallituksen tehtävänä

olisi muun muassa vahvistaa Suomen riistakeskuksen toiminta- ja taloussuunnitelmaa maa- ja metsätalousministeriön kanssa sovitujen tulostavoitteiden puitteissa. Lisäksi hallitus vahvistaisi Suomen riistakeskuksen toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen sekä strategian.

Hallituksen koolle kutsumisesta ja muista hallitusta koskevista tarpeellisista asioista määrättäisiin Suomen riistakeskuksen työjärjestyksessä. Työjärjestyksessä määrättäisiin tarkemmin myös siitä, miten riistanhoitomaksun maksaneiden edustajien alueellinen edustavuus hallituksessa taataan. Tarkoituksena olisi jatkaa nykyisen Metsästäjän keskusjärjestön hallituksen valinta-aluejakoa, jossa itäisestä, läntisestä ja pohjoisesta osasta Suomea tulisi kustakin kaksi edustajaa.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin siitä, että hallituksen jäseniin sovellettaisiin, mitä rikosoikeudellisesta virkavastuusta säädetään silloin, kun nämä henkilöt hoitavat julkisia hallintotehtäviä tai päättävät varojen käytöstä. Virkavastuu kattaisi kaiken varojen käytön riippumatta siitä, onko kysymys valtionapuvaroista tai organisaation itse hankkimista varoista.

16 §. Suomen riistakeskuksen henkilöstö. Pykälän 1 momentin mukaan Suomen riistakeskuksessa olisi johtaja, viranomaispäällikkö ja tarpeellinen määrä muuta henkilöstöä. Johtajan ja viranomaispäällikön nimittämisestä, erottamisesta ja pätevyysvaatimuksista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Tarkoituksena on, että Suomen riistakeskuksen johtajan kelpoisuusvaatimuksena olisi tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, hyvä perehtyneisyys riistatalouteen, hallinnollisten tehtävien tuntemus ja käytännössä osoitettu johtamistaito.

Viranomaispäällikön kelpoisuusvaatimuksena olisi tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, virkamiehiltä edellytettävä kielitaito, hyvä perehtyneisyys riistatalouteen ja sitä koskevaan lainsäädäntöön, hallinnollisten tehtävien tuntemus sekä johtamistaito. Lisäksi muiden julkisten hallintotehtäviä hoitavien henkilöiden pätevyysvaatimuksista voitaisiin säätää valtioneuvoston asetuksella.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin sitä, että Suomen riistakeskuksen henkilöstön palvelussuhde olisi työsopimussuhde.

Viranomaispäällikköön sovellettaisiin kuitenkin, mitä rikosoikeudellisesta virkavastuusta säädetään. Rikosoikeudellista virkavastuuta sovellettaisiin myös muihin riistakeskuksen toimihenkilöihin silloin, kun he hoitavat julkisia hallintotehtäviä tai käsittelevät varojen käyttöön liittyviä asioita. Virkavastuu kattaisi kaiken varojen käytön riippumatta siitä, onko kysymys valtionapuvaroista tai organisaation itse hankkimista varoista. Varojen käyttöä koskeva virkavastuu ei liittyisi minkään tehtävän tai tehtäväryhmän hoitamiseen, vaan olisi niistä riippumaton ja koskisi kaikkea varojen käsittelyä ja päätöksentekoa. Lisäksi virkavastuun piiriin kuuluisivat yksittäiset toimihenkilöt heidän hoitaessaan julkisia hallintotehtäviä. Nämä tehtävät voivat liittyä muun muassa yksityisen kansalaisen tai yhteisön etua, oikeutta ja velvollisuutta yksittäisessä asiassa koskevaan päätöksentekoon ja sen valmisteluun.

17 §. Suomen riistakeskuksen johtajan tehtävät. Pykälän 1 momentin mukaan Suomen riistakeskuksen johtajan tehtävänä olisi johtaa, valvoa ja kehittää Suomen riistakeskuksen toimintaa lukuun ottamatta julkisia hallintotehtäviä sekä vastata toiminnan tuloksellisuudesta. Johtaja huolehtisi myös Suomen riistakeskuksen hallituksessa käsiteltävien asioiden valmistelusta ja hallituksen päätösten täytäntöönpanosta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin johtajan tehtävistä suhteessa viranomaispäällikköön ja hänen johtamiinsa hallintotehtäviin. Suomen riistakeskuksen johtajalla olisi maa- ja metsätalousministeriön ohjauksen ja valvonnan puitteissa 1 momentissa säädetystä poiketen rajoitettu työnjohdollinen valta suhteessa viranomaispäällikköön ja hänen johtamiinsa hallintotehtäviin. Lisäksi Suomen riistakeskuksen johtaja huolehtisi osaltaan siitä, että valtionavustushakemuksessa on varattu riittävä määräraha julkisten hallintotehtävien hoitamiseen. Johtaja valvoisi myös taloushallintoa, lomaoikeuksia, työaikoja ja sijaisuusjärjestelmää.

18 §. Viranomaispäällikön tehtävät. Pykälän 1 momentin mukaan viranomaispäällikön tehtävänä olisi vastata Suomen riistakeskuksen 10 §:n 1 momentissa mainittujen julkisten hallintotehtävien hoitamisesta.

Pykälän 2 momentin mukaan viranomaispäällikkö voisi kirjallisesti määrätä Suomen riistakeskuksen henkilökuntaan kuuluvan käyttämään julkista valtaa sellaisissa 10 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa asioissa, joiden käsittelemiseen ja ratkaisemiseen hänellä voidaan katsoa olevan riittävä koulutus ja kokemus siten kuin 16 §:n nojalla säädetään. Ratkaisuvallan siirtomahdollisuus olisi perusteltua, koska viranomaispäätösten määrä on niin suuri, ettei viranomaispäälliköllä ole käytännössä mahdollisuuksia tehdä yksin kaikkia päätöksiä. Hajautettu päätöksenteko olisi asiakaslähtöistä, joustavaa ja estäisi lupa-asioiden ruuhkautumisen sekä edistäisi päätöksenteon läheisyysperiaatteen toteutumista. Päätösten luonteella on voimakas alueellinen merkitys. Lisäksi esimerkiksi päätösten luonteen ja niissä vaadittavan paikallistuntemuksen vuoksi siirto on tarkoitukseenmukaista. Siirtopäätös olisi tehtävä kirjallisesti nimetylle henkilölle ja siinä olisi täsmällisesti määriteltävä, mitä asioita se koskee. Viranomaispäällikkö voisi kuitenkin pidättää itsellään päätösvallan kirjallisesta määräyksestä riippumatta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin siitä, että viranomaispäällikön muista tehtävistä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

19 §. Hallintomenettely riistanhoitoyhdistyksissä ja Suomen riistakeskuksessa. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin julkisten hallintotehtävien suorittamisessa noudatettavasta menettelystä. Julkisten hallintotehtävien hoitoa koskisivat yleiset menettelysäännökset, joista säädetään hallintolaissa (434/2003), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), saamen kielilaissa (1086/2003) ja sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003).

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin riistanhoitoyhdistyksissä ja Suomen riistakeskuksessa käytettävästä kielestä. Kielen osalta olisi voimassa, mitä kielilain (423/2003) 25 §:ssä säädetään. Kielilain 25 §:n mukaan julkista hallintotehtävää hoitavan yksityisen on noudatettava, mitä kielilaissa säädetään viranomaisesta. Näiltä osin riistanhoitoyhdistykset sekä Suomen riistakeskus olisivat velvolliset järjestämään kielelliset palvelut kielilain 25 §:n mukaisesti.

20 §. Työjärjestys. Pykälän 1 momentin mukaan riistanhoitoyhdistyksillä ja Suomen riistakeskuksella olisi työjärjestys, jonka vahvistaisi maa- ja metsätalousministeriö Suomen riistakeskuksen esityksestä. Jos maa- ja metsätalousministeriö ei perustellusta syystä vahvista työjärjestystä, palautuu se uudelleen käsittelyyn Suomen riistakeskukseen.

Riistanhoitoyhdistyksillä olisi yksi työjärjestys, joka koskee kaikkia riistanhoitoyhdistyksiä ja joka valmistellaan Suomen riistakeskuksessa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, mitä riistanhoitoyhdistysten työjärjestyksessä määrättäisiin. Vastaavasti pykälän 3 momentissa säädettäisiin Suomen riistakeskuksen työjärjestyksen sisällöstä.

21 §. Päätöksentekojärjestys. Pykälässä säädettäisiin yhteisöjen sisäisen toiminnan kannalta tarpeellisesta päätöksentekojärjestyksestä. Edellä 5, 6 ja 12–15 §:ssä tarkoitettuna kokouksen päätökseksi tulisi mielipide, joka on saanut yli puolet annetuista äänistä. Vaaleissa tulisivat valituiksi eniten ääniä saaneet. Äänen mennessä tasan ratkaisisi äänestyksen tuloksen puheenjohtajan mielipide, paitsi vaalissa arpa.

22 §. Oikeuskelpoisuus, oikeustoimikelpoisuus, nimenkirjoittajat ja tiedoksiantaminen yhteisölle. Pykälän 1 momentin mukaan Suomen riistakeskuksen ja riistanhoitoyhdistykset voisivat saada nimiinsä oikeuksia ja tehdä sitoumuksia sekä hakea, kantaa ja vastata tuomioistuimissa ja muiden viranomaisten luona.

Pykälän 2 momentin mukaan riistanhoitoyhdistyksen nimen kirjoittaisivat hallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja yhdessä tai jompikumpi heistä hallituksen jäsenen tai toiminnanohjaajan kanssa. Toiminnanohjaaja voisi kuitenkin kirjoittaa riistanhoitoyhdistyksen nimen yksinään merkitykseltään vähäisissä sekä hallituksen erikseen päättämässä asioissa.

Pykälän 3 momentin mukaan Suomen riistakeskuksen nimen kirjoittaisi Suomen riistakeskuksen hallituksen puheenjohtaja tai hänen ollessa estynyt varapuheenjohtaja yhdessä Suomen riistakeskuksen johtajan kanssa tai työjärjestyksessä määrätyn toimihenkilön kanssa. Suomen riistakeskuk-

sen johtaja tai työjärjestyksessä määrätty toimihenkilö voisi kuitenkin kirjoittaa Suomen riistakeskuksen nimen merkitykseltään vähäisissä sekä hallituksen erikseen päättämässä asioissa. Julkisten hallintotehtävien osalta Suomen riistakeskuksen nimen kirjoittaisi viranomaispäällikkö ja/tai hänen määräämänsä toimihenkilö.

Pykälän 4 momentin mukaan haaste ja muu tiedoksianto katsottaisiin toimitetuksi riistanhoitoyhdistykselle, kun se on annettu tiedoksi jollekin 2 momentissa mainituista henkilöistä. Suomen riistakeskukselle toimitettu haaste ja muu tiedoksianto katsottaisiin toimitetuksi, kun se on annettu tiedoksi Suomen riistakeskuksen hallituksen puheenjohtajalle tai varapuheenjohtajalle taikka Suomen riistakeskuksen johtajalle.

23 §. Muutoksenhaku riistanhoitoyhdistysten ratkaisuihin. Pykälän 1 momentin mukaan riistanhoitoyhdistyksen metsästäjätkinon tai ampumakokeen hyväksymistä koskevaan ratkaisuun ei saisi hakea valittamalla muutosta. Riistanhoitoyhdistyksen ratkaisuun haettaisiin muutosta tekemällä kirjallinen oikaisuvaatimus Suomen riistakeskukselle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Pykälän 2 momentin mukaan muutoksenhakuun sovellettaisiin muutoin, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään muutoksenhausta hallintoviranomaisen päätökseen.

24 §. Muutoksenhaku Suomen riistakeskuksen päätöksistä. Pykälässä säädettäisiin muutoksenhakumenettelyistä Suomen riistakeskuksen päätöksiin. Pykälän 1 momentin mukaan Suomen riistakeskuksen 10 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla maaseutuelinkeinojen valituslautakuntaan 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta. Lisäksi säädettäisiin siitä, että 10 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu yksittäinen lupaa koskeva Suomen riistakeskuksen päätös voitaisiin panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Muutoksenhakuun sovellettaisiin muutoin, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään muutoksenhausta hallintoviranomaisen päätökseen. Muutoksenhakuviranomainen voisi kuitenkin kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

Pykälän 2 momentin mukaan muuhun tässä laissa tarkoitettuun Suomen riistakeskuksen ratkaisuun ei saisi hakea valittamalla muutosta. Tällaiseen ratkaisuun voitaisiin hakea muutosta tekemällä kirjallinen oikaisuvaatimus maa- ja metsätalousministeriölle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Pykälän 3 momentin mukaan maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

25 §. Toiminnan rahoitus ja valtionavustuksen hakeminen. Pykälässä säädettäisiin siitä, että Suomen riistakeskuksen sekä riistanhoitoyhdistysten toiminnan rahoituksesta säädetään riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetussa laissa sekä se, että valtionavun hakemisessa noudatetaan mitä valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään. Suomen riistakeskuksen sekä riistanhoitoyhdistysten valtionapu olisi siten valtionavustuslain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettu yleisavustus, joka myönnetään valtionavustuksen saajan toimintaan yleisesti. Tarkoituksena ei ole siis muuttaa nykyistä käytäntöä.

26 §. Muut tulot, lahjoitukset ja muut vastaavat varat. Pykälään ehdotetaan otettavaksi uudet säännökset muista tuloista, lahjoituksista sekä muista vastaavista varoista. Tällä selkiytettäisiin nykytilannetta, jotta toimintaa voitaisiin rahoittaa selvästi myös muista kuin riistanhoitomaksuvaroista haettavilla määrärahoilla. Tällaisia varoja voisivat olla esimerkiksi säätiöiltä, rahastoilta ja vastaavilta haetut kilpaillut hankerahoitukset. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siten siitä, että Suomen riistakeskus ja riistanhoitoyhdistykset voisivat hakea, ottaa vastaan ja hallinnoida myös muita varoja.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin lisäksi siitä, että Suomen riistakeskus ja riistanhoitoyhdistykset voisivat ottaa vastaan lahjoituksia toimintaansa ja tehtäviensä varten.

27 §. Suoritteista perittävät maksut. Pykälässä säädettäisiin riistanhoitoyhdistysten ja Suomen riistakeskuksen suoritteista perittävistä maksuista. Pykälän 1 momentin mukaan riistanhoitoyhdistysten ja Suomen riistakeskuksen tehtäviin liittyvien suoritteiden hintojen määrittämisessä sovellettaisiin, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992)

säädetään. Riistanhoitoyhdistykset ja Suomen riistakeskus perisivät siis suoritteistaan maksuja samojen periaatteiden mukaan kuin valtion viranomaiset. Tämä merkitsisi sitä, että maksullisesta julkisoikeudellisesta suoritteesta perittävän maksun suuruus määrätäisiin suoritteiden omakustannusarvon perusteella. Maksuperustelaissa säädetyin edellytyksin maksu voitaisiin määrätä myös suoritteiden omakustannusarvoa alemmaksi.

Julkiseen hallintotehtävään liittyvän suoritteiden maksua koskevaan muutoksenhakuun sovellettaisiin, mitä valtion maksuperustelain 11 b §:ssä säädetään.

Pykälän 2 momentin mukaan tarkemmat säännökset Suomen riistakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten suoritteiden maksullisuudesta annettaisiin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

28 §. Varojen käytön valvonta. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi riistanhoitoyhdistysten ja Suomen riistakeskuksen varojen käytön valvonnasta. Tehtävä kuuluisi maa- ja metsätalousministeriölle. Valvonnan toteuttamiseksi riistanhoitoyhdistysten ja Suomen riistakeskuksen olisi annettava maa- ja metsätalousministeriölle sen pyytämät tiedot ja selvitykset.

29 §. Riistanhoitoyhdistysten kirjanpito ja tilintarkastus. Pykälän 1 momentin mukaan riistanhoitoyhdistysten kirjanpitovelvollisuudesta, kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä olisi soveltuvin osin voimassa, mitä kirjanpitolaissa (1336/1997) säädetään.

Pykälän 2 momentin mukaan tilintarkastus sisältäisi riistanhoitoyhdistyksen tilikauden kirjanpidon, tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen sekä hallinnon tarkastuksen. Lisäksi 2 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriö tai Suomen riistakeskus voisivat määrätä tarkastamaan riistanhoitoyhdistyksen tilejä tilintarkastajan, joka tarkastaisi yhdessä riistanhoitoyhdistyksen kokouksen valitsemin tilintarkastajien kanssa riistanhoitoyhdistyksen tilit. Tilintarkastajan tehtävistä, oikeuksista, velvollisuuksista, riippumattomuudesta ja tilintarkastuksen sisällöstä sekä muista kirjanpitovelvollisuutta, tilintarkastajaa ja tilintarkastusta koskevista tarpeellisista asioista säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Tilintarkastajien tehtävissä on tarkoitus painottaa ensi sijassa

laillisuustarkastukseen painottuvia näkökohtia. Huomiota tulitaisiin myös kiinnittämään tilintarkastajien esteettömyyteen. Riistanhoitoyhdistysten taloudellisen toiminnan laajuus on siinä määrin vähäinen, että tilintarkastuslain kaikkia säännöksiä ei tulisi sovellettavaksi. Lisäksi riistanhoitoyhdistykset ovat valtiontalouden tarkastusviraston tarkastustoiminnan alaisia valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain (676/2000) nojalla, koska riistanhoitoyhdistyksillä on käytössään julkisia varoja.

30 §. Suomen riistakeskuksen kirjanpito ja tilintarkastus. Pykälän 1 momentin mukaan Suomen riistakeskuksen kirjanpitovelvollisuudesta, kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä olisi soveltuvin osin voimassa, mitä kirjanpitolaisissa säädetään.

Pykälän 2 momentin mukaan Suomen riistakeskuksen tilintarkastuksessa noudatetaan soveltuvin osin tilintarkastuslakia. Lisäksi Suomen riistakeskus on valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuksen alaisia valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain (676/2000) nojalla, koska Suomen riistakeskuksella on käytössään julkisia varoja.

31 §. Elinkeinon harjoittaminen. Pykälän mukaan riistanhoitoyhdistykset ja Suomen riistakeskus eivät saisi harjoittaa elinkeinotoimintaa. Riistanhoitoyhdistyksillä on omistuksessaan ampumaratoja sekä osakkuuksia ampumaradoissa. Ampumaradat ovat olennaisia riistanhoitoyhdistysten toiminnan kannalta. Tästä syystä ampumaratatoiminta ei olisi sellaista elinkeinotoimintaa, joka tulisi kiellettyksi.

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan riistanhoitoyhdistykset, riistanhoitopiirit ja Metsästäjien keskusjärjestö ovat olleet tuloverolain (1535/1992) 22 §:ssä tarkoitettuja yleishyödyllisiä yhteisöjä, joilla ei ole veronalaista elinkeinotuloa. Tarkoituksena on, että riistanhoitoyhdistykset ja Suomen riistakeskus jatkavat ns. yleishyödyllisinä yhteisöinä. Yleishyödylliset yhteisöt eivät tavoittele tuloja taloudellisen edun vuoksi, vaan voidakseen rahoittaa yleishyödyllistä toimintaansa. Toimintakyvyn takaamiseksi ja yleishyödyllisen tarkoituksen toteuttamiseksi riistanhoitoyhdistyksillä ja Suomen riistakeskuksella on oltava jonkin verran taloudellista toimintaa. Verovapaana varainhankintana

hankittuja varoja tulee kuitenkin käyttää yleishyödylliseen toimintaan.

Tuloverolain 23 §:ssä on erikseen säädetty, mitä tuloja ei pidetä yleishyödyllisen yhteisön elinkeinotuloina. Koulutustoimintaa ei ole säädetty verovapaaksi ko. lainkohdassa, joten sen veronalaisuus ratkeaa elinkeinotoiminnan tunnusmerkkien täyttymisen perusteella. Jos koulutustilaisuus järjestetään ansiotarkoituksessa, toiminta on jatkuvaa ja kohdistuu rajoittamattomaan henkilöpiiriin, on kyse yleishyödyllisen yhteisön elinkeinotoiminnasta. Jos koulutus kohdistuu vain yhteisön omiin jäseniin, on kyse lähtökohtaisesti verovapaasta koulutustilaisuudesta. Tilanne on sama, kun koulutustilaisuus on kertaluontoinen.

32 §. Voimaantulo. Pykälässä säädettäisiin lain voimaantulosta.

33 §. Tehtäviä, omaisuutta ja sopimuksia koskevat siirtymäsäännökset. Pykälän 1 momentin mukaan Suomen riistakeskuksen käsiteltäviksi ja ratkaistaviksi siirtyisivät tämän lain tullessa voimaan Metsästäjien keskusjärjestössä ja riistanhoitopiireissä vireillä olevat asiat. Lisäksi Suomen riistakeskukselle siirtyisivät Metsästäjien keskusjärjestöä ja riistanhoitopiirejä koskevat oikeudet, sopimukset, sitoumukset ja velvoitteet.

Pykälän 2 momentin mukaan tämän lain tullessa voimaan riistanhoitopiirien antamat luvat, hyväksynät, kiellot, rajoitukset ja päätökset jäisivät voimaan niissä mainituilla ehdoilla.

34 §. Riistanhoitoyhdistyksiä koskeva siirtymäsäännös. Pykälän 1 momentin mukaan tämän lain voimaan tullessa toimivat riistanhoitoyhdistykset jatkaisivat toimintaansa toiminta-alueillaan. Tämän lisäksi esitetään, että Suomen riistakeskuksen tulisi vuoteen 2014 mennessä vahvistaa riistanhoitoyhdistysten rajat 2 §:n 1 momentin mukaisiksi asianomaisen riistanhoitoyhdistyksen tai asianomaisten riistanhoitoyhdistysten esityksestä.

Pykälän 2 momentin mukaan tämän lain tullessa voimaan riistanhoitoyhdistyksiä koskevat oikeudet, sopimukset, sitoumukset ja velvoitteet jäisivät sellaisinaan voimaan. Lisäksi riistanhoitoyhdistysten antamat luvat, hyväksynät, kiellot, rajoitukset ja päätökset jäisivät voimaan niissä mainituilla ehdoilla.

35 §. *Henkilöstöä koskeva siirtymäsäännös.* Henkilöstön palvelussuhde olisi työ sopimussuhde nykyisen käytännön mukaisesti. Pykälän 1 momentin mukaan Metsästäjain keskusjärjestön ja riistanhoitopiirien tehtäviä hoitava työ sopimussuhteinen henkilöstö siirtyisi Suomen riistakeskuksen palvelukseen työ sopimuslain 1 luvun 10 §:n liikkeen luovutuksen periaatteiden mukaisesti. Tämä koskisi myös määräaikaisia tehtäviä hoitavaa henkilöstöä, joka siirtyisi Suomen riistakeskuksen palvelukseen määräaikaisen työ sopimuksen keston ajaksi.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että siirtyvä henkilöstö säilyttäisi siirtymähetkellä palvelusuhteeseen liittyvät oikeudet ja velvollisuudet sekä vähintään siirtymähetkellä voimassa olevan palkkausperusteiden mukaisen euromääräisen palkkansa 31.12.2013 saakka, ellei muuta sovi ta. Sopiminen voi olla valtakunnallista työ markkinaosapuolten välistä sopimista taikka työnantajan ja työntekijän välistä sopimista.

Pykälän 3 momentin mukaan Suomen riistakeskuksella ei olisi oikeutta irtisanoa 1 momentissa tarkoitettujen toimihenkilöiden palvelussuhdetta työ sopimuslain 7 luvun 3 §:ssä tarkoitettulla taloudellisilla tai tuotannonellisilla irtisanomisperusteilla. Tämä kieltö olisi voimassa viisi (5) vuotta henkilöstön siirtymisestä riistakeskuksen palvelukseen.

Pykälän 4 momentin mukaan Suomen riistakeskuksen tulisi sijoittaa henkilön tehtävä kolmen (3) vuoden siirtymäaikana samalle työssäkäyntialueelle, missä henkilö on hoitanut tehtävänsä ennen tämän lain voimaantuloa, ellei muuta sovi ta. Suomen riistakeskuksen avoimeksi tulevat tehtävät, tai jos toimen tehtävät muuttuvat oleellisesti ja tilalle perustetaan uusi toimi tai tehtävä, voitaisiin se täyttää haettavaksi julistamatta siirtyvällä henkilöstöllä, jos he antavat toimen täyttöön suostumuksensa.

Pykälän 5 momentin mukaan uudistuksesta aiheutuvat mahdolliset toimipaikkamuutokset toteutettaisiin kolmen (3) vuoden siirtymäajan jälkeen, ellei työntekijä anna tätä ennen kirjallista suostumusta muutoksiin. Toimipaikkaa voitaisiin kuitenkin muuttaa työnantajan päätöksellä työssäkäyntialueella. Tässä laissa tarkoitettut uudelleenjärjestelyt, henkilöstön sijoittuminen sekä selvityksien ja

suunnitelmien valmistelu toteutettaisiin yhteistoiminnassa henkilöstön edustajien kanssa.

36 §. *Suomen riistakeskuksen perustamista koskeva siirtymäsäännös.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Suomen riistakeskuksen ensimmäisen toimintavuoden valtionavun hakemisesta. Metsästäjain keskusjärjestö huolehtisi valtionavun hakemisesta Suomen riistakeskuksen lukuun. Suomen riistakeskuksen vuoden 2011 valtionapu olisi suuruudeltaan riistanhoitopiirien ja Metsästäjain keskusjärjestön yhteenlasketun vuodelle 2011 arvioidun valtionavun suuruinen. Metsästäjain keskusjärjestö huolehtisi vuoden 2011 talousarvion laadinnasta Suomen riistakeskukselle.

Pykälän 2 momentin mukaan Metsästäjain keskusjärjestön hallitus toimisi Suomen riistakeskuksen hallituksena, kunnes tämän lain mukaisesti olisi hallitus nimitetty. Metsästäjain keskusjärjestön toiminnanjohtaja toimisi Suomen riistakeskuksen johtajana ja apulais-toiminnanjohtaja viranomaispäällikkönä, kunnes johtaja ja viranomaispäällikkö olisi tämän lain nojalla nimitetty. Maa- ja metsätalousministeriön olisi nimitettävä johtaja ja viranomaispäällikkö 30.9.2011 mennessä.

Riistanhoitopiirien toimistot ja riistanhoitopiirien aluerajat muodostaisivat pykälän 3 momentin perusteella Suomen riistakeskuksen aluetoimistot ja toiminta-alueet, kunnes Suomen riistakeskuksen työjärjestys olisi tämän lain nojalla vahvistettu. Suomen riistakeskuksen olisi valmistettava työjärjestys maa- ja metsätalousministeriölle vahvistettavaksi 31.7.2011 mennessä.

Pykälän 4 momentin mukaan riistanhoitopiirien metsästyslain 9 luvun mukaiset riistanhoitopiirien kokoukset toimisivat 31.3.2011 asti Suomen riistakeskuksen aluekokouksina. Kokouksessa tulisi tehdä esitykset sekä alueellisen riistanneuvoston että valtakunnallisen riistanneuvoston riistanhoitomaksun suorittaneista jäsenistä. Maa- ja metsätalousministeriö nimittäisi sekä alueelliset riistanneuvostot että riistanneuvoston 30.4.2011 mennessä. Suomen riistakeskuksen hallitus nimitettäisiin viimeistään 31.5.2011 maa- ja metsätalousministeriön toimesta.

37 §. Perustamismenettelyt. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi siitä, että maa- ja metsätalousministeriö voisi ryhtyä perustamisen vaatimiin toimenpiteisiin eduskunnan hyväksytyä lain.

1.2 Laki metsästyslain muuttamisesta

10 §. Pyyntilupa ja alueellinen kiintiö. Pykälää muutettaisiin niin, että siinä säädettäisiin pyyntiluvasta, joka tarvitaan metsästysaikana, eli muulloin kuin rauhoitusaikana tapahtuvaan luvanvaraiseen metsästykseseen. Pyyntiluvanvaraiset riistaeläinlajit on lueteltu metsästysasetuksen 1 §:ssä. Sen mukaan tällainen pyyntilupa tarvitaan euroopanmajavan, itämeren norpan ja hallin metsästykseseen sekä peltopyynn metsästyksen muualla kuin Uudenmaan, Varsinais-Suomen, Satakunnan, Pohjanmaan ja Oulun riistanhoitopiirin alueella. Pykälästä irrotettaisiin rauhoituksesta poikkeamista koskevat luvat sekä vahinkoperusteiset poikkeusluvat. Metsästyslain 10 §:ssä säädetty pyyntilupa olisi näin ollen ns. tavallinen pyyntilupa, joka koskisi vain metsästysaikaista pyytämistä. Lisäksi pykälää muutettaisiin niin, että voimassa olevan lain 10 §:n 1 momentti, jossa säädetään hirvieläinten pyyntiluvasta, siirrettäisiin 26 §:n 1 momentiksi. Pykälässä säädettäisiin pyyntiluvan ohella myös alueellisesta kiintiöstä, mikä todettaisiin nyt myös pykälän otsikossa. Pyyntilupa ja alueellinen kiintiö ovat toisilleen vaihtoehtoiset keinot rajoittaa metsästystä.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi siitä, että kiintiömetsästykseseen liittyvä nykyinen maa- ja metsätalousministeriön hallinnollinen määräys olisi maa- ja metsätalousministeriön asetus. Muutos on tarpeellinen, koska perustuslain 80 §:n mukaan ministeriö käyttää norminantovaltaa nimenomaan asetuksilla. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voitaisiin näin ollen säätää, että pyyntiluvanvaraisen riistaeläinlajin metsästäminen jollain tietyllä alueella voisi tapahtua myös alueellisen kiintiön puitteissa, jolloin ei tehtäisi yksittäisiä lupapäätöksiä. Tämä on mahdollista myös voimassa olevan metsästyslain mukaan, joten nykyinen oikeustila ei muuttuisi. Nykyisin tällaista kiin-

tiömetsästystä sovelletaan karhun metsästykseseen poronhoitoalueella. Pykälän 1 momentissa tarkennettaisiin myös asetuksenantovaltuutusta niin, että se kattaisi myös saadun saaliin ilmoittamisen.

Pykälän 2 momenttiin säädettäisiin valtuutus vuotuisen saalismäärän rajoittamiseen, mikä nykyisin on metsästysasetuksen 2 §:n 3 momentissa. Koska kyse on norminantovaltasta, on siitä perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan säädettävä lailla. Maa- ja metsätalousministeriölle säädettäisiin näin ollen mahdollisuus asetuksella rajoittaa pyyntilupien ja alueellisen kiintiön nojalla sallittavan metsästyksen vuotuista saalismäärää. Saalismäärän lajikohtainen rajoittaminen perustuisi Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen antamiin tietoihin. Nykyisin saalismäärää rajoitetaan maa- ja metsätalousministeriön määräyksillä, jotka pääsääntöisesti annetaan ennen metsästysvuoden alkua.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin Suomen riistakeskuksen toimivallasta lupien myöntäjänä sekä kiintiömetsästyksen seurannan valvojana. Toimivalta lupien myöntämiseen olisi Suomen riistakeskuksella, mutta siitä säädettäisiin suoraan lain tasolla. Sääntelyä täydennettäisiin niin, että Suomen riistakeskus vastaisi myös alueellaan alueellisen kiintiön nojalla sallitun metsästyksen seurannasta. Suomen riistakeskuksen alueellista toimivaltaa voitaisiin valtioneuvoston asetuksella kuitenkin tietyn riistaeläinlajin osalta muuttaa. Käytännössä tämä mahdollistaisi Suomen riistakeskuksen toiminta-alueiden erikoistumisen tiettyyn riistaeläinlajiin liittyviin erityiskysymyksiin. Esimerkiksi rannikolla jokin toiminta-alue voisi erikoistua hylkeiden metsästämiseen myönnettävien lupien käsittelyyn.

10 a §. Pyyntiluvan peruuttaminen ja pyyntilupaharkinta. 10 a § olisi uusi pykälä. Pykälässä säädettäisiin, että Suomen riistakeskuksen lisäksi myös rajavartiolaitos tai poliisi voi peruuttaa voimassaolevan pyyntiluvan, mikäli pyyntiluvan saaja rikkoo tämän lain tai sen nojalla annettuja säädöksiä. Suomen riistakeskukselle säädettäisiin näin ollen tosiasiallinen mahdollisuus valvoa pyyntiluvan saajan toimintaa. Riistanhoitopiirit eivät ole voineet puuttua voimassaoleviin pyyntilupiin ne myönnettyään. Poliisin

ja rajavartiolaituksen osalta tämä tulee kyseeseen lähinnä esitutkintatilanteessa, joka koskee laitonta pyyntiä. Samalla peruuttamismahdollisuutta laajennettaisiin myös koskemaan pyyntilupaan asetettujen erityisten ehtojen olennaista rikkomista. Pyyntilupaehdotuksia rikkoneelle ei myönnettäisi samana metsästysvuonna uutta vastaavan eläimen pyyntilupaa ennen kuin aiemman luvan peruuttaminen on lainvoimaisesti ratkaistu tai peruuttaminen kumotaan.

26 §. Hirvieläimen pyyntilupa. Hirvieläinten pyyntiluvat irrotettaisiin metsästyslain 10 §:n pyyntilupajärjestelmästä ja ne myönnettäisiin 10 §:n sijasta lain 26 §:n nojalla. Hirvieläinten pyyntilupien myöntämiselle on eri edellytykset kuin muiden riistaeläinten pyyntiluvuille, joten on selkeyden vuoksi tarpeen erottaa kyseiset lupatyypit toisistaan. Näin ollen 10 §:n 1 momentti siirrettäisiin 26 §:n 1 momentiksi, jossa säädetäisiin, että eräiden hirvieläinlajien metsästyksen on oltava lupa.

Uuden 2 momentin sisältö siirrettäisiin nykyisestä 1 momentista. Momentti säilyy muutoin ennallaan, mutta Suomen riistakeskuksen kuulemisvelvollisuutta laajennettaisiin koskemaan myös muita alueellisia sidosryhmiä kuin liikenneturvallisuudesta vastaavia viranomaisia. Momentissa täsmennettäisiin, että Suomen riistakeskuksen tulee vuosittain kuulla liikenne-, maatalous- ja metsävahinkojen huomioon ottamiseksi alueellisia sidosryhmiä. Käytännössä tämä tarkoittaisi esimerkiksi maanomistajien ja metsäkeskusten edustajien kuulemista liittyen metsävahinkoihin sekä elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskusten kuulemista liittyen maatalousvahinkoihin ja liikennevahinkoihin. Kuulemisvelvoitetta koskevalla muutoksella vahvistettaisiin laintasoisesti nykykäytäntö, jossa riistanhoitopiirit ovat toteuttaneet sidosryhmien kuulemisen laajapohjaisesti sidosryhmäneuvotteluissa maa- ja metsätalousministeriön vuosittain asettaman tulostavoitteen nojalla.

29 §. Uusi pyyntilupa. Pykälässä ehdotetaan säädetäväksi siitä, että poliisin sijasta Suomen riistakeskus tekisi päätöksen uudesta pyyntiluvasta vanhan pyyntiluvan tilalle tilanteissa, joissa kaadettu hirvieläin on enemmän kuin puoliksi ihmisravinnoksi kelpaamaton. Ehdotettua muutosta voidaan pitää

tarkoituksenmukaisena, koska tehtävän ei voida katsoa kuuluvan nykyisellään poliisin ydintehtäviin.

30 §. Hirvieläinmetsästystä koskeva asetuksenantovaltuus. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan teknistä muutosta, jolla asetus täsmennettäisiin valtioneuvoston asetukseksi.

Pykälän 2 momenttiin esitetään tehtäväksi tekninen muutos, jolla sana riistanhoitopiirille muutettaisiin Suomen riistakeskukselle saksaksi.

33 §. Pyyntivälineet ja pyyntimenetelmät. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että siitä poistettaisiin vanhentunut viittaus jo kumottuun luonnon-suojelulakiin (71/1923). Samoin ehdotetaan muutettavaksi viittaus jo kumottuun eläin-suojelulain (91/1971) 2 a §:ään, minkä sijaan viitattaisiin voimassa olevan eläin-suojelulain (247/1996) 3 §:ään. Siinä säädetään kiellosta tuottaa tarpeetonta kipua ja tuskaa eläimille.

34 §. Pyyntivälineitä ja pyyntimenetelmiä koskevat tarkemmat säännökset. Pykälässä säädetään pyyntivälineitä ja pyyntimenetelmiä koskevista alemmanasteisista säännöksistä. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa säädetäisiin valtuutus antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä metsästyslain 33 §:ssä kiellettyjen pyyntikeinojen sallitusta käytöstä. Metsästysasetuksen 14 ja 14 a §:ssä säädetään jo nykyisin poikkeuksista metsästyslain 33 §:n kiellettyihin pyyntikeinoihin. Tähän ei kuitenkaan ole nimenomaista valtuutusta lain tasolla. Periaatteessa laki ja asetus ovat ristiriidassa keskenään, ja ristiriita on tarkoitus poistaa säätämällä valtuutus metsästyslain 34 §:n 3 momenttiin. Muutos on säädöstekninen tarkistus ja vallitsevan käytännön ei ole tarkoitus muuttua.

37 §. Riistaeläinlajin rauhoittaminen. Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin tekninen muutos. Asetuksenantovaltuutusta tarkennettaisiin niin, että kyseessä on nimenomaan valtioneuvoston asetus.

Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, johon nostettaisiin metsästysasetuksen 24 §:n 2 momentista sääntely, joka koskee sellaisten riistaeläinlajien rauhoitusta, jotka luontodirektiivistä johtuen ovat lähtökohtaisesti rauhoitettuja ja säädetty voimassa olevassa metsästysasetuksessa aina rauhoitetuiksi.

Tällaisia riistaeläinlajeja ovat ensinnäkin luontodirektiivin liitteen IV lajit eli susi poronhoitoalueen ulkopuolella sekä karhu, saukko ja ilves, jotka direktiivi edellyttää rauhoittamaan.

Tässä esitetään kuitenkin säädettäväksi, että susi rauhoitettaisiin myös poronhoitoalueella toistaiseksi. Suomen susikanta ei ole elpynyt hoitosuunnitelmassa esitettyjen tavoitteiden mukaisesti. Toisaalta poronhoitoalueella on erityisen tärkeää pystyä poistamaan vahinkoa aiheuttavat susiyksilöt vuodenajasta riippumatta mahdollisimman tehokkaasti. Rauhoitus ei estä metsästyslain 41 §:n mukaisten poikkeuslupien käyttöä. Käytännössä muutos vastaa nykyistä käytäntöä.

Luontodirektiivin liitteen V lajeista on Suomessa kokonaan rauhoitettu myös kirjohylje johtuen sen vähäisestä kannasta. Lisäksi Suomessa on rauhoitettu myös ahma ympäri vuoden, mikä johtuu ahmakannan vähäisyydestä. Näin ollen karhu, saukko, ahma, ilves, kirjohylje ja susi olisivat aina rauhoitettuja.

38 §. Metsästyksen kieltäminen ja rajoittaminen. Metsästyskiellon tai -rajoituksen asettaminen siirrettäisiin riistanhoitopiireiltä maa- ja metsätalousministeriön toimivaltaan. Koska kyse on norminantovallasta, ei sitä voida perustuslain 80 §:n mukaan antaa tasavallan presidentin, valtioneuvoston ja ministeriön lisäksi muulle kuin viranomaiselle. Metsästyskielto tai -rajoitus ehdotetaan annettavaksi maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin, että ennen asetuksen antamista maa- ja metsätalousministeriön on kuultava asiassa paitsi riistanhoitoyhdistystä myös Suomen riistakeskusta. Käytännössä ennen kiellon tai rajoituksen asettamista voidaan myös pyytää lausunto esimerkiksi Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitokselta. Samalla ehdotetaan muutettavaksi ajankohtaa, jolloin metsästyksen kielto tai rajoitus tulisi viimeistään asettaa, kun tietyn riistaeläimen kannan vaarantuminen sitä edellyttää. Kielto tai rajoitus voitaisiin ehdotuksen mukaan asettaa ympäri vuoden, mutta kuitenkin niin, että asetus olisi annettava viimeistään kahta viikkoa ennen kiellon tai rajoituksen alkamista. Näin ollen järjestelmä tulisi joustavammaksi ja olisi

helpompi puuttua ajoissa tietyn riistaeläinlajin kannan taantumiseen. Voimassa olevan säännöksen mukaan metsästyskielto tai -rajoitus on annettu viimeistään kuukautta ennen metsästysvuoden alkamista. Käytännössä tämä on tarkoittanut kesäkuun loppuun mennessä. Menettely ei ole mahdollistanut kiellon tai rajoituksen asettamista kuluvan metsästysvuoden aikana, vaikka havaittaisiinkin jonkin riistaeläinkannan voimakas taantuminen. Viime aikoina tämä on tuottanut ongelmia muun muassa metsäkanalintujen osalta, koska kannan aleneminen saatetaan havaita vasta loppukesällä ja syksyllä, jolloin pesintätuloksiin kytketyt kannanarviot vasta valmistuvat. Tämän takia metsästyskiellon ja -rajoituksen asettamisajankohta on tarpeen säätää nykyistä joustavammaksi.

40 §. Lupa eräisiin riistanhoidollisiin toimenpiteisiin. Pykälään esitetään tehtäväksi tekninen muutos, jolla sana riistanhoitopiiri muutettaisiin Suomen riistakeskus sanaksi. Lisäksi asetuksenantovaltuutusta täsmennettäisiin siten, että tarkempia säännöksiä luvan myöntämisen edellytyksistä ja lupaan liitettävistä ehdoista annettaisiin valtioneuvoston asetuksella.

41 §. Poikkeuslupa. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi kokonaan, myös otsikon osalta. Ensinnäkin pykälään siirrettäisiin metsästysasetuksesta sääntely, joka koskee rauhoituksesta eli lain 37 §:stä poikkeamista. Sääntely on tältä osin tarkoitus saattaa perustuslain vaatimusten mukaiseksi. Lisäksi pykälässä säädettäisiin uudesta lupatyypistä, poikkeusluvasta. Poikkeuslupa voitaisiin myöntää myös erityisenä vahinkoperusteisena poikkeuslupana, jolloin se voitaisiin myöntää myös muulloin kuin rauhoitusajana eli ympäri vuoden. Näin ollen poikkeuslupa vahinkoyksilön poistamiseksi voitaisiin myöntää myös tavallisena metsästysaikana. Kaikki poikkeusluvut myöntäisi Suomen riistakeskus.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että poikkeusluvan nojalla voitaisiin poiketa 37 §:n mukaisesta riistaeläinlajin rauhoituksesta, 38 §:ssä tarkoitettusta metsästyksen rajoittamisesta ja 50 §:ssä säädetyistä rauhoittamattoman eläimen rauhoituksesta. Lupa voitaisiin myöntää, jos 41 a – c §:ssä säädetyt

edellytykset täyttyvät. Edellytyksistä säädetäisiin niin, että 41 a §:ssä olisivat luontodirektiivin 16 artiklan mukaiset poikkeusedellytykset liitteen IV ja V riistaeläinlajien sekä ahman suojelusta. Ehdotetussa 41 b §:ssä olisi puolestaan edellytykset poiketa lintudirektiivin lajien suojelusta mukaan lukien sekä riistalinnut että rauhoittamattomat linnut. Uudessa 41 c §:ssä olisi puolestaan edellytykset kaikkien muiden lajien osalta eli niiden riistanisäkkäiden osalta, jotka eivät kuulu 41 a §:n soveltamisalaan. Poikkeusluvan myöntäisi Suomen riistakeskus, joten toimivallasta säädetäisiin metsästysasetuksen sijasta metsästyslaissa.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin myös, että Suomen riistakeskus voisi myöntää rauhoituksesta poikkeamista varten luvan käyttää tiettyjä metsästyslaissa kiellettyjä pyyntitapoja ja luvan poiketa koiran kiinnipitovelvollisuutta koskevasta säännöksistä, mutta vain sellaisissa tilanteissa, kun lupa myönnetään vahinkojen estämiseksi (ns. vahinkoperusteinen poikkeuslupa). Se, milloin tilanne täyttää vahinkoperusteisen poikkeusluvan edellytykset, säädetäisiin lain 41 a – c §:ssä. Kiellettyjen pyyntikeinojen käyttäminen on tarpeellista, koska vahinkoa aiheuttavan yksilön poistamisen tulee olla tehokasta. Vahinkoeläimen poisto poikkeaa täysin tavallisesta metsästyksestä. Suomen riistakeskus määrittää poikkeusluvan yhteydessä ovatko kielletyt pyyntikeinot tarpeen ja jos ovat, niin missä laajuudessa. Nykyisin mahdollisuus myöntää poikkeus kielletyistä pyyntikeinoista on maa- ja metsätalousministeriöllä.

Pykälän 2 momentissa laajennettaisiin vahinkoperusteisen poikkeusluvan myöntäminen myös rauhoitusajan ulkopuolelle eli metsästysajalle. Vahinkoperusteinen poikkeuslupa on tarkoitettu vahinkoa tai turvallisuushkaa aiheuttavan yksilön poistamiseen. Näin ollen vahinkoperusteinen poikkeuslupa voitaisiin myöntää sekä 1 momentin mukaisesti rauhoitusaikana että 2 momentin nojalla tavallisena metsästysaikana. Käytännössä vahinkoperusteinen lupa voitaisiin myöntää ympärivuoden ja kaikille lajeille. Vaikka lupien käsitteet muuttuvatkin, ei kuitenkaan ole tarkoitus muuttaa nykyistä käytäntöä. Vahinkoperusteisen poikkeusluvan myöntäminen

edellyttää, että lain 41 a – c §:ssä säädetyt edellytykset vahinkoperusteiselle poikkeusluvalla täyttyvät.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin asetuksenantovaltuus antaa tarkempia säännöksiä muun muassa poikkeamisessa noudatettavasta menettelystä. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää myös poikkeamisen edellytysten arvioinnista, millä tarkoitetaan tarkempia säännöksiä ehdotettujen 41 a – c §:n edellytysten tulkinnasta. Nykyisin on voimassa maa- ja metsätalousministeriön määräys (Dnro 1735/720/2008, annettu 1.8.2008), jossa säädetään tarkemmat säännökset metsästysasetuksen 28 §:n tulkinnasta eli suurpetojen ja saukon rauhoituksesta poikkeamisesta. Määräyksen sisältö nostettaisiin valtioneuvoston asetukseen. Lisäksi 3 momentissa säädettäisiin, että valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää myös poikkeamisen ajankohdista. Tällä viitataan ehdotetun 41 a §:n 1 momentin 5 kohtaan, joka koskee suurpetojen ja saukon rauhoituksesta poikkeamista tarkoin valvotuissa oloissa valikoiden ja rajoitetusti tiettyjen yksilöiden ottamiseksi. Toisin sanoin se koskee muita kuin vahinkoperusteisia poikkeuslupia. Tällaisille ns. kannanhoidollisille poikkeusluville on Suomessa säädetty vuotuiset ajat, jolloin niitä voidaan myöntää. Esimerkiksi karhulle voitaisiin tällaisia lupia myöntää vain 20.8. – 31.10. Sääntely on nykyisin metsästysasetuksen 28 §:ssä, ja kyseinen sääntely on myös tarkoitus säilyttää metsästysasetuksessa. Lain 41 §:n 3 momentissa säädettäisiin näin ollen valtuutus myös tätä varten.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin puolestaan valtuutus vuotuisen saalismäärän rajoittamiseen, mistä nykyisin säädetään metsästysasetuksen 2 §:n 3 momentissa. Kuten pyyntilupien kohdalla, myös poikkeuslupien osalta säädettäisiin maa- ja metsätalousministeriölle mahdollisuus asetuksella rajoittaa poikkeuslupien ja vahinkoperusteisten poikkeuslupien sekä alueellisen kiintiön nojalla sallittavan metsästyksen vuotuisesta saalismäärää. Saalismäärän lajikohtainen rajoittaminen perustuisi Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen antamiin tietoihin. Nykyisin saalismäärää rajoitetaan maa- ja metsätalousministeriön määräyksillä.

41 a §. Edellytykset ahman, suden, karhun, saukon, ilveksen, euroopanmajavan, hallin, kirjohylkeen, itämerennorpan, hillerin, näädän ja metsäjäniksen poikkeusluvalle. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi edellytykset tiettyjen riistaeläinlajien poikkeusluvan myöntämiselle. Pykälä koskisi luontodirektiivin liitteiden IV (susi poronhoitoalueen ulkopuolella, karhu, saukko ja ilves) ja V (susi poronhoitoalueella, euroopanmajava, halli, kirjohylje, itämeren norppa, hilleri, näättä ja metsäjänis) riistaeläinlajeja sekä ahmaa. Nykyisin sääntely on metsästysasetuksen 27 ja 28 §:ssä, joten poikkeusluvan edellytykset nostettaisiin nyt lain tasolle. Ahman poikkeusluvan myöntäminen kuuluu nykyisin maa- ja metsätalousministeriölle, joten ahman poikkeuslupien myöntäminen siirrettäisiin maa- ja metsätalousministeriöstä Suomen riistakeskukselle. Käytännössä lupia ahmojen pyyntiin ei alhaisen ahmakannan takia ole kuitenkaan myönnetty. Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa ehdotetun 41 §:n 3 momentin mukaisesti asetuksella suurinta saalismäärää kunkin lajin osalta. Maa- ja metsätalousministeriö voi luonnollisestikin asetuksessaan asettaa lajille myös ns. nollakiintiön.

Pykälässä säädettyjä lajeja, ahmaa lukuun ottamatta, koskee oma sääntelynsä myös luontodirektiivissä. Pykälän 1 momentilla pantaisiin täytäntöön luontodirektiivin 16 artiklan mukainen rauhoituksesta ja muusta suojelusta poikkeaminen. Luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan sääntely siirrettäisiin käytännössä sanatarkasti ehdotetun 41 a §:n 1 momenttiin. Näin ollen pykälän 1 momentin 1–4 kohdissa olisi edellytykset niin sanottujen vahinkoperusteisten poikkeuslupien myöntämiselle, ja 5 kohta olisi peruste ns. tavalliselle rauhoituksesta poikkeamiselle luontodirektiivin liitteen IV lajien osalta. Direktiivin liitteen IV lajit säädettäisiin 37 §:n 2 momentissa rauhoitetuiksi ympäri vuoden. Näin ollen niillä ei olisi metsästysaikaa, vaan poikkeuslupa ja vahinkoperusteinen poikkeuslupa ovat ainoat oikeusperustat niiden tapamiseksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että kiintiömetsästys olisi mahdollinen poronhoitoalueella luontodirektiivin liitteen IV lajien osalta. Momentissa säädetty kiintiömetsästys

voisi siis koskea karhua, saukkoa ja ilvestä. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin vastaavat valtuutussäännökset kuin pyyntilupien kiintiömetsästyksen osalta on ehdotettu säädettäväksi 10 §:n 3 momentissa.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että vahinkoperusteisella luvalla eli pykälän 1 momentin 1–4 kohtien nojalla saaliiksi saatu riistaeläin kuuluisi valtiolle ja se olisi toimitettava riistaeläinten tutkimusta tekevälle tutkimuslaitokselle eli käytännössä Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitokselle tai Elintarviketurvallisuusvirastoon. Tällaisen riistaeläimen kuuluminen valtiolle on tarkoituksenmukaista, koska vahinkoeläimen poistamisesta ei tulisi syntyä taloudellista etua luvansaajalle. Suurpedon poistamisen peruste on vain ja ainoastaan vahinkojen aiheutumisen välttäminen. Lisäksi momentissa säädettäisiin, että tutkimuslaitoksen tulisi tarpeelliset näytteet otettuaan hävittää riistaeläin, luovuttaa se yleishyödylliseen tarkoitukseen tai myydä se valtion lukuun.

41 b §. *Edellytykset riistalintujen ja rauhoittamattomien lintujen poikkeusluvalle.* Pykälässä säädettäisiin edellytykset poikkeusluvan ja vahinkoperusteisen poikkeusluvan myöntämisestä riistalintujen ja rauhoittamattomien lintujen osalta. Metsästyslainsäädännössä myös rauhoittamattomalle linnulle voidaan asettaa rauhoitus aika, joten myös rauhoittamattoman linnun rauhoitusajasta on tarpeen säätää poikkeamismahdollisuus.

Pykälän 1 momentilla pantaisiin täytäntöön lintudirektiivin 9 artiklan mukainen sääntely, jonka mukaan direktiivin mukaisesta rauhoituksesta tai muusta suojelusta voidaan poiketa vain 9 artiklassa säädettyjen edellytysten täytyessä. Nämä edellytykset säädettäisiin näin ollen kansallisesti voimaan 41 b §:n 1 momentissa, joka käytännössä sanatarkasti on lintudirektiivin 9 artiklan mukainen. Kuten 41 a §:ssä myös 41 b §:ssä säädetään edellytyksistä sekä vahinkoperusteisille poikkeusluville (1 momentin 1–5 kohdat) että ns. tavallisille rauhoituksesta poikkeamisille (1 momentin 6 kohta). Nykyisin sääntely on riistalintujen osalta metsästysasetuksen 27 §:ssä, ja rauhoittamattomien lintujen osalta asetuksen 25 a §:n 2 momentissa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että rauhoittamattomien lintujen osalta voitaisiin

myöntää vain vahinkoperusteisia poikkeuslupia eli 1 momentin 6 kohtaa ei sovelletaisi niiden osalta.

41 c §. *Edellytykset muiden riistanisäkkäiden poikkeusluvalla.* Pykälässä säädettäisiin edellytykset muiden riistanisäkkäiden kuin 41 a §:ssä säädettyjen lajien vahinkoperusteiselle poikkeusluvalla. Pykälä pohjautuu nykyisen metsästysasetuksen 27 §:n sääntelyyn. Näin ollen muillekin kuin luonnonsuojeludirektiiveissä säännellyille riistaeläimille voidaan myöntää vahinkoperusteinen poikkeuslupa. Lupa voidaan myöntää sekä rauhoitusaikana että metsästysaikana, ja Suomen riistakeskus voisi samassa yhteydessä 41 §:ssä säännellyn mukaisesti myöntää luvan poiketa myös metsästystapoja koskevista säännöksistä. Pykälässä tarkoitettu lupa voitaisiin myöntää esimerkiksi omaisuudelle aiheutuvien merkittävien vahinkojen ehkäisemiseksi taikka jos se yleisen turvallisuuden kannalta tarpeellista. Pykälän nojalla voitaisiin myöntää poikkeuslupa esimerkiksi villikanien rauhoituksesta poikkeamiseksi tai vahinkoa aiheuttavan hirven poistamiseksi. Luvan yhteydessä voitaisiin myöntää myös lupa käyttää kiellettyjä metsästystapoja.

42 §. *Vierasperäisen eläimen maahantuonti ja luontoon laskeminen.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että vierasperäisten lintu- tai nisäkäslajien samoin kuin vierasperäisten riistaeläinkantojen maahantuonti tai luontoon laskemisluvat siirrettäisiin maa- ja metsätalousministeriöltä Suomen ympäristökeskukselle. Lupahakemuksesta olisi pyydettyävä ympäristöministeriön ja Suomen riistakeskuksen lausunto. Lupa olisi edelleen evättävä, jos toimenpiteestä aiheutuu haittaa luonnolle tai luonnovaraiselle eläimistöille. Lupa voitaisiin asettaa erityisiä ehtoja siitä, miten maahantuonti ja luontoon laskeminen on suoritettava.

49 §. *Rauhoittamattoman eläimen pyyntivälineet ja pyyntimenetelmät.* Pykälän 4 momenttia muutettaisiin niin, että toimivalta myöntää lupa pyydystää tai tappaa rauhoittamaton eläin kielletyillä pyyntivälineillä tai -menetelmillä siirrettäisiin maa- ja metsätalousministeriöltä Suomen riistakeskukselle. Tämä olisi yhdenmukainen menettely sen kanssa, että Suomen riistakeskukselle siirtyi-

si myös mahdollisuus myöntää poikkeuskielleyistä pyyntikeinoista vahinkoperusteisten lupien yhteydessä. Yksittäisten lupapäätösten tekeminen ei ole maa- ja metsätalousministeriön ydintehtäviä, ja siksi niiden siirtäminen aluehallintoon on tarkoituksenmukaista ja myös Matti Vanhasen II hallituksen hallitusohjelman linjausten mukaista.

52 §. *Koirakokeet ja koiran kouluttaminen.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että suden metsästämiseen poronhoitoalueen ulkopuolella sekä karhun, ilveksen ja saukon metsästämiseen käytettävän koiran metsästyskokeiden ja koiran kouluttamisen järjestäminen edellyttäisi poikkeuslupaa Suomen riistakeskukselta. Sääntely on tältä osin tarkoituksen saattaa EU:n luontodirektiivin vaatimusten mukaiseksi. Käytännössä pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jossa olisi viittaus ehdotettuun 41 ja 41 a §:ään. Direktiivin liitteen IV riistaeläinlajien häiritseminen koirakokeita pitämällä ja koiria kouluttamalla edellyttäisi aina lain 41 §:n ja 41 a §:ssä säädettyä poikkeuslupaa. Koiran kouluttamista ja koiran metsästyskokeiden järjestämistä varten tarvittava lupa päätetään samanlaisessa lupamenettelyssä kuin muutkin poikkeuslupahakemukset. Luontodirektiivin liitteen IV riistaeläinlajeja Suomessa ovat susi poronhoitoalueen ulkopuolella sekä karhu, saukko ja ilves. Nämä lajit ovat rauhoitettu ympäri vuoden. Lain 41 §:n 3 momentissa olisi valtioneuvoston asetuksenantovaltuus, jota voisi tarvittaessa käyttää myös, jos häiritsemistä varten annettavien poikkeuslupien sääntely sitä edellyttää.

Käytännössä lupa esimerkiksi karhun haukkuttamiseen voitaisiin myöntää lain 41 a §:n 1 momentin 1–4 kohtien perusteella eli niin sanottuna vahinkoperusteisena poikkeuslupana. Käytännössä karhun haukkuttaminen voitaisiin perustella esimerkiksi yleisen turvallisuuden kannalta ja erityisen merkittävän vahingon välttämiseksi. Karhunhaukkutai-pumuksia omaavia koiria tarvitaan myös erilaisten konfliktitilanteiden hoitamiseen. Karhujen karkotustilanteisiin etenkin taajamissa ja vahingoittuneiden karhujen jäljestämiseen tulee olla riittävän kokoneita koiria käytettävissä viranomaisten avuksi ja niitä tulee saada paikalle lyhyellä varoitusaajalla.

Pykälän 1 momentin 5 kohta, joka on myös luontodirektiivin sanamuodon mukainen, koskee ”tiettyjen yksilöiden ottamista”, joten se ei soveltune riistaeläimen haukuttamiseen.

54 §. Metsästyksen valvojan oikeudet koiranpidon valvonnassa. Pykälän 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi. Momentissa säädetään muun muassa metsästyksenvalvojan oikeudesta tappaa koira tilanteessa, jossa koira tavataan hirvieläintä repimästä. Tässä yhteydessä katsotaan, että oikeus koiran tappamiseen puuttuu siinä määrin perustuslain 15 §:n mukaiseen omaisuuden suojaan, ettei tällaista oikeutta tulisi antaa metsästyksenvalvojalle taikka virkamiehelle. Kuitenkin 54 §:n 1 momentissa on säädetty, että koiran saa ottaa talteen, jota on pidettävä riittävänä toimenpiteenä.

56 §. Viranomaiset ja yhteisöt. Pykälä säädetäisiin uudessa järjestyksessä. Nykyinen 2 momentti, jossa todetaan, että ylin valta kuuluu maa- ja metsätalousministeriölle siirrettäisiin 1 momentiksi, nykyinen 3 momentti, joka koskee Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitosta, siirrettäisiin 2 momentiksi. Uudessa 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi viittaussäännös, jossa todetaan, että riistanhoitoyhdistyksistä ja Suomen riistakeskuksesta säädetään erillisellä lailla.

57–71 §:t. Metsästyslain 9 luvun pykälät lukuun ottamatta luvun 56 §:ää ehdotetaan kumottavaksi. Näissä pykälissä säädetyt tehtävät siirrettäisiin ehdotettuun lakiin riistanhoitoyhdistyksistä ja Suomen riistakeskuksesta.

74 §. Metsästysrikkomus. Pykälässä säädetään metsästysrikkomuksesta. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin niin, että momentin 2 kohtaan lisättäisiin maininnat ehdotetuista uusista lupatyypeistä lisäämälle niiden pykälänumerot lakitekstiin. Näin ollen myös uudet lupatyypit (hirvieläimen pyyntilupa ja poikkeuslupa) tulisivat rangaistussääntelyn piiriin. Lainkohta muutettaisiin myös teknisesti muutenkin vastaamaan uutta pykälänumerointia.

83 §. Kuolleena löydetyn tai pyyntivälineeseen tarttuneen riistaeläimen omistusoikeus. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että liikenteessä kuolleen tai liikenneonnettomuuden takia lopetetun hirvieläimen omistusoikeus kuuluisi kolari-

paikan riistanhoitoyhdistykselle eikä valtiolle. Pääsääntö olisi edelleen 1 momentissa, jonka mukaan kuolleen löydetty riistaeläin kuuluu alueen metsästysoikeuden haltijalle, jos tällä on oikeus metsästää samanlainen riistaeläin alueella. Edelleen 1 momentissa säädetään, että muussa tapauksessa eläin kuuluu valtiolle, jollei 2 momentista muuta johdu. Pykälän 2 momenttiin säädettäisiin näin ollen poikkeus liikenteessä kuolleen tai liikenneonnettomuuden takia lopetetun hirvieläimen osalta. Tällainen hirvieläin kuuluisi kolari- ja metsästysoikeudelle. Hirvieläimiä olisivat lain 26 §:n mukaisen hirvieläimen pyyntiluvan yhteydessä luetellut hirvieläimet eli kuusipeura, saksanhirvi, japanipeura, hirvi, valkohäntäpeura ja metsäpeura. Näiden lisäksi hirvieläimeksi 83 §:n 2 momentin yhteydessä katsotaan myös metsäkauris.

Omistusoikeuden siirtäminen kolarihirvieläinten osalta valtiolta riistanhoitoyhdistyksille on tarkoituksenmukaista, kun otetaan huomioon paikallisten metsästäjien vapaaehtoistyön määrä kolarieläimen jäljittämiseksi ja lopettamisessa. Poliisi ei voi luovuttaa valtiolle kuuluvaa kolari- ja metsäpeura- tai saksanhirvi-olutta hirvieläintä vastikkeetta poliisia avustaneille metsästäjille tai riistanhoitoyhdistykselle, koska hirvieläin kuuluu valtiolle eikä valtion omaisuutta voida vastikkeetta luovuttaa eteenpäin. Poliisi voi näin ollen ainoastaan myydä eläimen metsästäjille tai riistanhoitoyhdistykselle valtion lukuun. Olisi kuitenkin tarkoituksenmukaista, että tällainen valtiolle kuuluva eläin kuuluisi kolari- ja metsästysoikeudelle.

Pykälän 5 momenttiin ehdotetaan teknistä muutosta, jolla asetus täsmennettäisiin valtioneuvoston asetukseksi.

83 a §. Kuolleena löydetyn eläimen hävittämiskustannukset. Ehdotetaan säädettäväksi uusi 83 a § siitä, mitä tehdään kuolleen löydetyille metsästyslain 5 §:ssä tarkoitetuille eläimille, jotka jokin viranomaisen määrää hävitettäväksi niiden aiheuttaman terveys- tai turvallisuusvaaran vuoksi. Ehdotuksen mukaan hävittämiskustannukset maksettaisiin sen viranomaisen toimintamenoista, joka hävittämispäätöksen tekee varsinkin, kun hävittämisen korvauskustannuksissa on ollut

havaittavissa huomattavaa kasvua eräissä tapauksissa.

Korkein hallinto-oikeus on ratkaisussaan dnro 3689/1/05 taltionumero 2511 päättänyt, että kuolleen hirven hävittämisestä aiheutuvista kustannuksista vastaa Suomen valtio. Missään säädöksessä ei kuitenkaan ole osoitettu tällaista korvausvastuuta metsästyslain 5 §:ssä tarkoitetuille eläimille, eikä siten ole ollut selvää, että mikä valtionhallinnon organisaatio vastaa kyseisistä kuluista.

88 §. Lain noudattamisen valvonta. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että metsästyksen valvontaa suorittavien henkilöiden joukosta poistettaisiin metsästyksenvarhija sekä lisättäisiin tilalle ehdotetussa laissa riistanhoitoyhdistyksistä ja Suomen riistakeskuksesta tarkoitettu metsästyksenvalvoja. Muutoin momentin sisältö vastaisi aiempaa.

89 §. Käsittely- ja julkisuussäännösten soveltaminen. Pykälä esitetään kumottavaksi tarpeettomana, koska vastaavista asioista esitetään säädettäväksi ehdotetussa laissa riistanhoitoyhdistyksistä ja Suomen riistakeskuksesta.

90 §. Muutoksenhaku. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että Suomen riistakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten hallintoasioissa tekemien päätösten muutoksenhausta säädettäisiin laissa riistanhoitoyhdistyksistä ja Suomen riistakeskuksesta. Pykälässä oleva viittaus hallintolainkäyttölakiin säilyisi ennallaan. Lisäksi pykälässä laajennettaisiin metsästyslain 41 a §:ssä tarkoitettujen poikkeuslupien valitusoikeutta siten, että valitusoikeus on myös sellaisella rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä, jonka tarkoituksena on luonnon- tai ympäristönsuojelun edistäminen.

Siirtymäsäännös. Pykälän 1 momentin mukaan riistanhoitopiirien kokoukset tulee järjestää tämän lain kumottujen pykälien mukaisesti 31.3.2011 mennessä. Kokouksissa käsiteltäisiin vuoden 2010 tilinpäätökseen liittyvät asiat. Tämän lisäksi kokous käsittelee riistanhoitopiirin hallituksen vastuuvapauden vuoden 2010 toiminnan osalta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että Metsästäjien keskusjärjestön edustajakokous tulisi järjestää tämän lain kumottujen pykälien mukaisesti 31.5.2011 mennessä. Edusta-

jakokous käsittelee Metsästäjien keskusjärjestön vuoden 2010 tilinpäätökseen liittyvät asiat. Tämän lisäksi edustajakokous käsittelee Metsästäjien keskusjärjestön hallituksen vastuuvapauden vuoden 2010 osalta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että ennen tämän lain voimaan tuloa riistanhoitopiirin tai maa- ja metsätalousministeriön myöntämät luvat jäisivät voimaan. Käytännössä tämä tarkoittaisi riistanhoitopiirin metsästyslain 10 §:n nojalla myöntämiä lupia, sekä maa- ja metsätalousministeriön osalta metsästyslain 41 §:n nojalla myöntämiä lupia poiketa kielletyistä pyyntivälineistä. Riistanhoitopiirille toimittu hakemus katsottaisiin toimitetuksi Suomen riistakeskukselle ja Suomen riistakeskus käsittelee hakemuksen tämän lain nojalla.

1.3 Laki riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain muuttamisesta

2 §. Pykälään tehtäisiin nimenmuutos, jolla riistanhoitoyhdistys ja riistanhoitopiiri korvattaisiin Suomen riistakeskuksella. Lisäksi valtuutussäännös metsästäjäutukinnon tarkemmasta sisällöstä muutettaisiin maa- ja metsätalousministeriön asetukseksi määräyksen sijasta. Suomen riistakeskus asettaisi metsästäjäutukinnon valvojat ja toimisi oikeusvaatimuksen käsitelijänä.

3 §. Pykälän 2 momentin 1 kohdassa Metsästäjien keskusjärjestö ja riistanhoitopiirit korvattaisiin Suomen riistakeskuksella.

5 §. Pykälässä poliisille säädetty velvollisuus pyyntilupamaksun maksuunpanemisesta siirrettäisiin Suomen riistakeskukselle. Suomen riistakeskus hoitaisi pyyntilupa-asioita, jolloin maksujen valvonnan voidaan katsoa soveltuvan sen tehtäviin. Lisäksi poliisihallinto on pyrkinyt siirtämään sellaisia tehtäviään muiden hoidettavaksi, jotka eivät kuulu sen ydintehtäväalueeseen.

7 a §. Pykälään tehtäisiin nimenmuutos, jolla Metsästäjien keskusjärjestön tehtäväksi säädetty metsästäjärekisterin ylläpito siirrettäisiin Suomen riistakeskukselle.

7 c §. Pykälästä poistettaisiin maininta riistanhoitopiiristä.

1.4 Laki maaseutuelinkeinojen valituslautakunnasta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

1 §. Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnasta annettua lakia muutettaisiin siten, että sen 1 §:n 4 momentin 4 kohdassa riistanhoitopiiriin sijaan tulisi Suomen riistakeskus ja 5 kohta kumottaisiin, koska riistanhoitoyhdistyksen ratkaisusta haettaisiin oikaisua Suomen riistakeskukselta

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Riistanhoitoyhdistyksiä ja Suomen riistakeskusta koskevaan lakiin ehdotetaan otettavaksi säännökset siitä, että eräistä asioista voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella tai maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Valtioneuvoston asetuksella ehdotetaan säädettäväksi:

1) riistanhoitoyhdistysten perustamisesta, yhdistymisestä sekä lakkauttamisesta (2 § 3 momentti);

2) riistanhoitoyhdistyksen kokouksen tehtävistä (5 §:n 3 momentti);

3) riistanhoitoyhdistyksen hallituksen päätösvaltaisuudesta, tehtävistä, sen jäsenten toimikaudesta ja erovuoroisuudesta (6 §:n 3 momentti);

4) riistanhoitoyhdistyksen toiminnanohjaajan tehtävistä (7 §:n 2 momentti);

5) metsästyksenalvojilta edellytettävästä koulutuksesta sekä heidän kelpoisuusvaatimuksista ja toimikaudesta (8 §:n 2 momentti);

6) metsästäjätutkintojen kouluttajien ja vastaanottajien, ampumakokeiden valvojien sekä muiden riistanhoitoyhdistyksen toiminnan kannalta tarpeellisten toimihenkilöiden kelpoisuusvaatimuksista ja toimikaudesta (8 §:n 3 momentti);

7) Suomen riistakeskuksen 10 §:n 1 momentin 1–2 kohdissa säädettyjen hallintotehtävien hoitamisesta (10 §:n 4 momentti);

8) Suomen riistakeskuksen aluekokousten tehtävistä (12 §:n 3 momentti);

9) Suomen riistakeskuksen alueellisten riistanneuvostojen päätösvaltaisuudesta, tehtävistä,

toimikaudesta ja asettamisesta (13 §:n 3 momentti);

10) Suomen riistakeskuksen riistanneuvoston päätösvaltaisuudesta, tehtävistä, toimikaudesta ja asettamisesta (14 §:n 3 momentti);

11) Suomen riistakeskuksen hallituksen päätösvaltaisuudesta, tehtävistä, toimikaudesta ja asettamisesta (15 §:n 3 momentti);

12) Suomen riistakeskuksen johtajan ja viranomaispäällikön nimittämisestä, erottamisesta ja pätevyysvaatimuksista sekä myös muiden julkisia hallintotehtäviä hoitavien henkilöiden pätevyysvaatimuksista (16 §:n 1 momentti);

13) viranomaispäällikön muista kuin 18 §:n 1–2 momenteissa säädetyistä tehtävistä (18 §:n 3 momentti); sekä

14) riistanhoitoyhdistyksen tilintarkastajan tehtävistä, oikeuksista, velvollisuuksista, riippumattomuudesta ja tilintarkastuksen sisällöstä sekä muista kirjanpitovelvollisuutta, tilintarkastajaa ja tilintarkastusta koskevista tarpeellisista asioista (29 §:n 2 momentti).

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella ehdotetaan säädettäväksi:

1) riistanhoitoyhdistysten 3 §:n 2 momentin 1–4 kohdissa säädettyjen tehtävien hoitamisesta (3 §:n 3 momentti);

2) Suomen riistakeskuksen eräiden hallintotehtävien sekä muiden tehtävien hoitamisesta (10 §:n 4 momentti); sekä

3) riistanhoitoyhdistysten ja Suomen riistakeskuksen suoritteiden maksullisuudesta (27 §:n 2 momentti).

3 Voimaantulo

Uudistuksen voimaantulossa tulisi pyrkiä siihen, että muutos aiheuttaisi mahdollisimman vähän ylimääräistä hallinnollista työtä ja ylimääräisiä kustannuksia. Pyrkimyksenä tulisi olla, että vältetään ylimääräisten riistanhoitopiirien kokousten sekä Metsästäjien keskusjärjestön edustajakokouksen järjestämistä. Näiden 16 kokousten järjestäminen aiheuttaisi kustannuksia, jotka rahoitetaan organisaatioille myönnetystä valtionavusta. Siirtymäsäännöksessä on säädetty menettelystä, jolla riistanhoitopiirien ja Metsästäjien

keskusjärjestön lakkauttamisesta aiheutuvat kustannukset ja päätöksentekoon liittyvät ongelmat jäisivät vähäisiksi.

Tästä syystä riistanhoitoyhdistyksistä ja Suomen riistakeskuksesta annettava laki sekä siihen liittyvät metsästyslain ja eräiden muiden lakien muutokset olisi määrättävä tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

Esitykseen sisältyy myös perustuslain edellyttämät muutokset metsästyslakiin. Näiden muutosten voimaantulo edellyttää Suomen riistakeskuksen perustamista. Metsästyslakiin tehtävät muutokset joustavoittavat lupamennettelyä ja näin parantavat kansalaisten asemaa. Myös tästä syystä riistanhoitoyhdistyksistä ja Suomen riistakeskuksesta annettavan lain mahdollisimman ripeä voimaantulotulo olisi suositeltavaa.

4 Suhde perustuslakiin ja sääätämisyjärjestys

Perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvosto ja ministeriö voidaan valtuuttaa antamaan asetuksia laissa säädetyn valtuuden nojalla. Tällaisen valtuuden tulee olla soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu. Lisäksi perustuslaissa on säädetty, että valtuuden kattamat asiat on määriteltävä tarkasti laissa. Tässä esityksessä ehdotettujen lakien perusteella voidaan antaa tarkentavia säädöksiä.

Perustuslain 124 §:n mukaan julkisen hallintotohtävän hoitaminen voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle lailla tai lain nojalla. Tässä esityksessä annetaan Suomen riistakeskukselle julkisia hallintotohtavia, jotka ovat olleet aiemmin riistanhoitopiirien ja maa- ja metsätalousministeriön hoidettavina. Tehtävien antaminen Suomen riistakeskukselle ei vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia, koska Suomen riistakeskuksen tullaan soveltamaan niitä hallinnon yleislakeja, joita sovelletaan myös viranomaisten toimintaan.

Suomen riistakeskukselle säädettäviin tehtäviin ei kuulu merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä. Näinä tehtävinä on pidetty muun muassa toimivaltuuksia, joilla voitaisiin puuttua perustuslaissa suojat-

tuihin yksilön perusoikeuksiin sekä valtaa määrätä tai tuomita rikos- tai hallinto-oikeudellisia seuraamuksia.

Suomen riistakeskuksen organisaatiossa julkiset hallintotohtävät eriyttäisiin omaksi erilliseksi prosessiksi, jonka ylintä vastuu- ja valvontatehtävää hoitaisi viranomaispäällikkö. Vastaavalla tavalla julkiset hallintotohtävät on eriytetty muusta toiminnasta Metsähallituksessa ja metsäkeskuksissa.

Suomen riistakeskuksen päätöksiin olisi mahdollisuus hakea muutosta maaseutuelinkeinojen valituslautakunnalta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Muutoksenhakuoikeutta puolueettomaan lainkäyttöelimeen on pidetty välttämättömänä oikeusturvan toteutumisen takeena. Edelleen valituslautakunnan päätöksestä on muutoksenhakuoikeus korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Muutoksenhakuoikeutta kuitenkin rajoitettaisiin nykyisestä siten, että korkeimman hallinto-oikeuden tulisi myöntää valituslupa. Lisäksi eläinten pyyntiin myönnettävien poikkeuslupien osalta muutoksenhakuoikeutta esitetään laajennettavaksi myös varsinaisen intressipiirin ulkopuolelle antamalla se luonnon- ja ympäristönsuojelun paikallisille järjestöille vastaavalla tavalla kuin se on luonnonsuojelulaissa säädetty. Riistanhoitoyhdistysten tekemien ratkaisujen muutoksenhaku toteutetaan hakemalla oikeuslaista Suomen riistakeskukselta. Riistanhoitoyhdistyksessä tehdään yksilöä koskevana ratkaisuna lähinnä ampumakokeen ja metsästäjäutukinnon osalta, eikä niihin liity merkittävää julkisen vallan käyttöä.

Esitykseen sisältyy muutosehdotus lakiin riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta, joka on säädetty aiemman valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n mukaisessa menettelyssä. Menettelyn perusteena on kuitenkin ollut maksujen luonne, sillä niille ei ole voitu osoittaa sellaista määräytymisperustetta, joka olisi täyttänyt tavallisella lailla säättämisen edellytykset. Tässä esityksessä ei kuitenkaan ole tarkoitus muuttaa jo voimassaolevia maksun määräytymissäännöksiä, vaan muuttaa kyseessä olevan lain toimijatahot tämän esityksen mukaisiksi.

Ehdotukseen ei sisälly norminantovaltuuksien antamista Suomen riistakeskukselle, vaan norminantovallaksi katsottava nykyis-

ten riistanhoitopiirien tekemät metsästyksen rajoittamispäätökset säädettäisiin annettavaksi maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Hallitus katsoo edellä esitetyillä perusteilla, että esitys on sopusoinnussa perustuslain kanssa, minkä vuoksi kaikki ehdotetut lait voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**riistanhoitoyhdistyksistä ja Suomen riistakeskuksesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Organisaatioiden tarkoitus

Tässä laissa säädetään riistanhoitoyhdistyksistä ja Suomen riistakeskuksesta.

Riistanhoitoyhdistys on riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetussa laissa (616/1993) tarkoitetun riistanhoitomaksun maksaneiden metsästäjien omatoimisuuteen perustuva itsenäinen toimija, jolla on oma maantieteellinen toiminta-alue. Riistanhoitoyhdistys vastaa kestävän riistatalouden edistämisestä toiminta-alueellaan sekä huolehtii tähän liittyen metsästäjien vapaaehtoisuustoiminnan edistämisestä ja organisoinnista. Riistanhoitoyhdistys vastaa lisäksi sille säädettyistä julkisista hallintotehtävistä.

Suomen riistakeskus on riistatalouden kehittämisen- ja asiantuntijakeskus, joka edistää kestävää riistataloutta sekä riistanhoitoyhdistysten toimintaa ja huolehtii riistapolitiikan toimeenpanosta. Suomen riistakeskus vastaa lisäksi sille säädettyistä julkisista hallintotehtävistä.

Maa- ja metsätalousministeriö tulosoittaa, ohjaa ja valvoo Suomen riistakeskuksen tehtävien hoitoa. Suomen riistakeskus ohjaa ja valvoo riistanhoitoyhdistysten toimintaa.

2 §

Riistanhoitoyhdistyksen toiminta-alue

Riistanhoitoyhdistyksen toiminta-alue on kunnan tai useamman kunnan alue. Riistan-

hoitoyhdistyksen toiminta-alue voi poiketa erityisestä syystä kunnan rajoista, mikäli se maantieteellisesti tai paikkakunnan olojen vuoksi on tarkoituksenmukaista. Tässä tapauksessa riistanhoitoyhdistyksen rajojen on kuitenkin perustuttava kiinteistörekisterilain (392/1985) 3 §:n mukaiseen kyläjaotukseen siten, että riistanhoitoyhdistyksen toiminta-alue on yhtenäinen.

Riistanhoitoyhdistysten rajat vahvistaa Suomen riistakeskus asianomaisen riistanhoitoyhdistyksen tai asianomaisten riistanhoitoyhdistysten esityksestä.

Riistanhoitoyhdistysten perustamisesta, yhdistymisestä sekä lakkauttamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

3 §

Riistanhoitoyhdistyksen tehtävät

Riistanhoitoyhdistysten julkisia hallintotehtäviä ovat:

1) metsästyslaissa (615/1993) tarkoitettujen ampumakokeiden sekä riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetussa laissa tarkoitettujen metsästäjätutkintojen järjestäminen;

2) riistavahinkolaissa (105/2009) tarkoitettujen riistavahinkokatselmuksiin osallistuminen; sekä

3) metsästyslaissa säädettyjen metsästyslain valvonnasta vastaavien viranomaisten avustaminen metsästyksen valvonnassa.

Riistanhoitoyhdistyksen muita tehtäviä ovat:

- 1) kestävän riistatalouden edistäminen;
- 2) kestävän, turvallisen ja eettisesti hyväksyttävän metsästyksen edistäminen;
- 3) riistanhoidon, riistaeläinkantojen kestävyiden ja elinvoimaisuuden sekä riistan elinympäristöjen hoidon ja riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen ehkäisemisen edistäminen;
- 4) metsästyksen, riistatalouden ja riistaeläimiin liittyvien asiantuntija-, koulutus- ja neuvontapalveluiden tuottaminen sekä näihin liittyvä tiedotus ja viestintä; sekä
- 5) muiden sille säädettyjen tai maa- ja metsätalousministeriön tai Suomen riistakeskuksen määräämien tehtävien suorittaminen.

Edellä 1 momentissa mainittujen tehtävien hoitamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Edellä 2 momentin 1–4 kohdissa mainittujen tehtävien hoitamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

4 §

Riistanhoitoyhdistyksen jäsenyys

Riistanhoitomaksun maksanut henkilö voi kuulua jäsenenä siihen riistanhoitoyhdistykseen, jonka toiminta-alueella hän pääsääntöisesti metsästää tai siihen riistanhoitoyhdistykseen, jonka toiminta-alueella olevassa kunnassa hänellä on kotipaikka. Henkilö voi samanaikaisesti olla vain yhden riistanhoitoyhdistyksen jäsen. Henkilö voi olla myös kuulumatta lainkaan riistanhoitoyhdistykseen.

Riistanhoitomaksun suorittaneen henkilön tulee ilmoittaa riistanhoitoyhdistyksen jäsenyydestä, sen vaihtamisesta tai lakkauttamisesta riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain 7 a §:ssä tarkoitettuun metsästäjärekisteriin. Riistanhoitoyhdistystä ei voi vaihtaa riistanhoitomaksun maksamisen jälkeen kesken metsästyslain 4 §:ssä tarkoitettua metsästysvuotta.

Riistanhoitoyhdistyksen jäsenyys lakkaa myös, jos riistanhoitomaksua ei suoriteta, taikka henkilö määrätään metsästyskieltoon.

5 §

Riistanhoitoyhdistyksen kokoukset

Riistanhoitoyhdistyksen päätösvaltaa käyttää riistanhoitoyhdistyksen vuosikokous. Vuosikokouksessa kullakin 18 vuotta täyttäneellä jäsenellä on yksi ääni. Vähintään 18 vuotta täyttänyt jäsen voi valtuuttaa toisen jäsenen edustamaan itseään vuosikokouksessa. Kukaan ei saa kuitenkaan edustaa useampaa kuin viittä poissa olevaa jäsentä. Vuosikokous valitsee keskuudestaan puheenjohtajan. Alle 18-vuotiailla riistanhoitoyhdistyksen jäsenillä on puhe- ja läsnäolo-oikeus riistanhoitoyhdistyksen vuosikokouksessa.

Riistanhoitoyhdistyksen ylimääräinen kokous pidetään, kun riistanhoitoyhdistyksen hallitus katsoo sen tarpeelliseksi tai vähintään yksi kymmenesosa riistanhoitoyhdistyksen 18 vuotta täyttäneistä jäsenistä ilmoittamaansa asiaa varten riistanhoitoyhdistyksen hallitukselta sitä kirjallisesti pyytää. Ylimääräisestä kokouksesta on muutoin voimassa mitä vuosikokouksesta säädetään.

Riistanhoitoyhdistyksen kokousten tehtävistä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Muista riistanhoitoyhdistyksen kokouksista koskevista tarpeellisista asioista määrätään riistanhoitoyhdistyksen työjärjestyksessä.

6 §

Riistanhoitoyhdistyksen hallitus

Riistanhoitoyhdistyksellä on hallitus. Riistanhoitoyhdistyksen vuosikokous valitsee riistanhoitoyhdistyksen täysivaltaisista jäsenistä hallitukseen vähintään viisi ja enintään kahdeksan jäsentä sekä jokaiselle jäsenelle henkilökohtaisen varajäsenen. Riistanhoitoyhdistyksen vuosikokous valitsee ensin hallituksen puheenjohtajan ja hänen varajäsenensä ja sitten muut hallituksen jäsenet ja varajäsenet. Hallituksen varapuheenjohtajan valitsee hallitus tässä momentissa tarkoitettua jäsenistä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen jäsenten lisäksi riistanhoitoyhdistyksen vuosikokous valitsee yhden jäsenen ja hänelle henkilökohtaisen varajäsenen toiminta-alueensa merki-

tyksellisten maanomistajajärjestöjen esittämistä ehdokkaista. Metsästyslain 8 §:ssä tarkoitetuilla alueilla hallitukseen kuuluu riistanhoitoyhdistyksen vuosikokouksen valitsemien jäsenten lisäksi Metsähallituksen määräämä jäsen, jolla on Metsähallituksen määräämä henkilökohtainen varajäsen.

Hallituksen päätösvaltaisuudesta, tehtävistä, sen jäsenten toimikaudesta ja erovuoroisuudesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Hallituksen koolle kutumisesta ja muista hallitusta koskevista tarpeellisista asioista määrätään riistanhoitoyhdistyksen työjärjestyksessä.

7 §

Riistanhoitoyhdistyksen toiminnanohjaaja

Riistanhoitoyhdistyksellä on työsuhteinen toiminnanohjaaja.

Toiminnanohjaajan ottaa ja erottaa riistanhoitoyhdistyksen hallitus. Toiminnanohjaajan tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

8 §

Riistanhoitoyhdistysten metsästyksenvalvojat ja eräät muut toimihenkilöt

Riistanhoitoyhdistyksellä voi olla metsästyksenvalvojia, metsästäjätutkintojen kouluttajia ja vastaanottajia, ampumakokeiden valvojia sekä muita riistanhoitoyhdistyksen toiminnan kannalta tarpeellisia toimihenkilöitä.

Metsästyksenvalvojen tehtävänä on seurata metsästyksen ja riistanhoidon lainmukaisuutta toimialueellaan ja informoida tarvittaessa havainnoistaan valvontaviranomaisia, Suomen riistakeskusta, metsästysoikeuden haltijoita ja metsästysoikeuden omistajia sekä tässä tarkoituksessa toimia poliisin ja muiden viranomaisten apuna. Valtioneuvoston asetuksella säädetään metsästyksenvalvojilta edellytettävästä koulutuksesta sekä heidän kelpoisuusvaatimuksista ja toimikaudesta.

Metsästäjätutkintojen kouluttajien ja vastaanottajien, ampumakokeiden valvojien sekä muiden riistanhoitoyhdistyksen toiminnan kannalta tarpeellisten toimihenkilöiden kelpoisuusvaatimuksista ja toimikaudesta annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

9 §

Rikosoikeudellinen virkavastuu riistanhoitoyhdistyksissä

Riistanhoitoyhdistysten hallitusten jäseniin sekä niiden toimihenkilöihin sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä silloin, kun nämä henkilöt hoitavat julkisia hallintotehtäviä tai päättävät riistanhoitoyhdistyksen varojen käytöstä.

10 §

Suomen riistakeskuksen tehtävät

Suomen riistakeskuksen julkisia hallinto-tehtäviä ovat:

1) metsästyslaissa sekä riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetussa laissa säädetyt tehtävät;

2) metsästäjien ryhmävakuutuksen sekä asettamiensa riistanhoitoyhdistysten toimihenkilöiden tehtävien hoitamiseen liittyvän riittävän vakuutusturvan hankkiminen ja voimassa pitäminen;

3) riistanhoitoyhdistysten metsästyksenvalvojen asettaminen, ohjaus ja valvonta;

4) riistanhoitoyhdistysten metsästäjätutkinnon vastaanottajien sekä ampumakokeiden vastaanottajien asettaminen, ohjaus ja valvonta; sekä

5) riistavahinkolaissa tarkoitettujen riistanhoitoyhdistysten riistavahinkokatselmuksissa toimivien edustajien asettaminen, ohjaus ja valvonta.

Suomen riistakeskuksen muita tehtäviä ovat:

1) riistatalouden edistäminen sekä riistatalouteen liittyvän yleisen edun valvonta;

2) riistaeläinkantojen tilan, kehityksen, kestävyuden ja elinvoimaisuuden seuraaminen

sekä näihin liittyvien toimintojen kehittäminen yhdessä tutkimuksen kanssa;

3) riistanhoidon sekä riistan elinympäristöjen hoidon edistäminen;

4) riistaeläinlajeja ja niiden elinympäristöjen hoitoa koskevien hoitosuunnitelmien suunnittelu, valmistelu ja päivittäminen;

5) riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen ehkäisemisen edistäminen;

6) kestävä, turvallisen ja eettisesti hyväksyttävän metsästyksen edistäminen;

7) riistanhoitoyhdistysten toiminnan edistäminen ja riistanhoitoyhdistysten toimihenkilöiden kouluttaminen;

8) metsästyksen, riistatalouteen ja riistaeläimiin liittyvien asiantuntija-, koulutus- ja neuvontapalveluiden tuottaminen;

9) tiedotus ja viestintä;

10) riistanhoitoyhdistysten ja Suomen riistakeskuksen yhteisten tietojärjestelmien, tietovarantojen ja tietopalveluiden ylläpitäminen ja kehittäminen sekä toimialan yhteisten tietojärjestelmien, tietovarantojen ja tietopalveluiden kehittämiseen osallistuminen;

11) kansainväliseen yhteistyöhön osallistuminen; sekä

12) muut sille määrätty ja säädetyt tehtävät, joihin ei liity julkisen vallan käyttöä.

Suomen riistakeskuksen on toimitettava maa- ja metsätalousministeriölle säännöllisesti maa- ja metsätalousministeriön määräämät tiedot julkisten hallintotehtävien sekä muiden tehtävien hoitamisesta.

Edellä 1 momentin 1–2 kohdissa mainittujen tehtävien hoitamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Edellä 1 momentin 3–5 kohdissa sekä 2 momentin 1–11 kohdissa mainittujen tehtävien hoitamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

11 §

Suomen riistakeskuksen hallinto

Suomen riistakeskuksen ylin päättävä toimielin on hallitus. Tämän lisäksi Suomen riistakeskuksella on valtakunnan tasolla toimiva riistaneuvosto.

Suomen riistakeskus jakautuu toiminta-alueisiin, joissa kussakin on aluetoimisto, aluekokous sekä alueellinen riistaneuvosto.

12 §

Aluekokoukset

Aluekokoukset ovat Suomen riistakeskuksen toiminta-alueiden riistanhoitoyhdistysten asettamien edustajien muodostamia kokouksia. Kukin toiminta-alueella toimiva riistanhoitoyhdistys voi valita yhden edustajan ja hänelle varaedustajan aluekokoukseen. Kukin edustajalla on aluekokouksessa käytävissään yksi ääni. Kokous valitsee keskuudestaan puheenjohtajan.

Aluekokoukset pidetään kerran vuodessa. Lisäksi ylimääräinen kokous pidetään, mikäli alueellinen riistaneuvosto niin päättää tai mikäli vähintään kolmannes alueella toimivista riistanhoitoyhdistysten hallituksista määrätyn asian käsittelemistä varten pyytää sitä kirjallisesti Suomen riistakeskukselta.

Aluekokousten toiminnan kustannuksista huolehtii Suomen riistakeskus riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain nojalla myönnettyistä varoista. Aluekokousten tehtävistä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Aluekokousten koolle kutumisesta ja muista kokousta koskevista tarpeellisista asioista määrätään Suomen riistakeskuksen työjärjestyksessä.

13 §

Alueelliset riistaneuvostot

Alueelliset riistaneuvostot ovat Suomen riistakeskuksen alueellisia strategisia toimielimiä. Alueellisten riistaneuvostojen tehtävänä on käsitellä riistataloutta koskevia asioita sekä tukea, ohjata, edistää ja avustaa Suomen riistakeskuksen aluetoimiston toimintaa toiminta-alueella muissa kuin julkisissa hallintotehtävissä ja henkilöstöhallinnossa siten kuin niistä tarkemmin säädetään tässä laissa sekä valtioneuvoston asetuksessa.

Alueelliset riistaneuvostot nimittää maa- ja metsätalousministeriö. Alueellisessa riista-

neuvostossa on enintään kymmenen jäsentä. Alueelliseen riistaneuvostoon kuuluu kuusi aluekokouksen esittämää jäsentä sekä maakuntaliiton edustaja, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen edustaja metsäkeskuksen edustaja sekä edustaja alueellisesti merkityksellisestä maanomistajatahosta. Kullakin jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen, jota koskevat samat säännökset kuin jäsentäkin. Maa- ja metsätalousministeriö nimittää puheenjohtajan sekä varapuheenjohtajan aluekokousten esittämistä jäsenistä.

Alueellisten riistaneuvostojen toiminnan kustannuksista huolehtii Suomen riistakeskus riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain nojalla myönnettyistä varoista. Alueellisten riistaneuvostojen päätösvaltaisuudesta, tehtävistä, toimikaudesta ja asettamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Alueellisten riistaneuvostojen koolle kutumisesta ja muista alueellista riistaneuvostoa koskevista tarpeellisista asioista määrätään Suomen riistakeskuksen työjärjestyksessä.

Alueellisen riistaneuvoston kokouksessa käsiteltävät asiat valmistelee ja esittelee Suomen riistakeskuksen toimihenkilö.

14 §

Riistaneuvosto

Riistaneuvosto on Suomen riistakeskuksen valtakunnallinen strateginen toimielin, jonka tehtävänä on käsitellä riistataloutta koskevia asioita siten kuin niistä tarkemmin säädetään tässä laissa sekä valtioneuvoston asetuksessa.

Riistaneuvoston jäsenet nimittää maa- ja metsätalousministeriö. Riistaneuvostossa on 15 aluekokousten valitsemaa edustajaa. Lisäksi riistaneuvostoon kuuluu edustajat seuraavista tahoista:

- 1) maa- ja metsätalousministeriö;
- 2) ympäristöministeriö;
- 3) Metsähallitus;
- 4) valtakunnallinen metsätaloutta edistävä julkinen taho;
- 5) Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos;
- 6) maa- ja metsätalouden kannalta valtakunnallisesti merkittävän järjestön edustaja;

7) metsästyksen ja riistanhoidon kannalta valtakunnallisesti merkittävän järjestön edustaja;

8) luonnonsuojelun kannalta valtakunnallisesti merkittävän järjestön edustaja.

Kullakin jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen, jota koskevat samat säännökset kuin jäsentäkin. Maa- ja metsätalousministeriö nimittää puheenjohtajan sekä varapuheenjohtajan aluekokousten esittämistä jäsenistä.

Riistaneuvoston toiminnan kustannuksista huolehtii Suomen riistakeskus riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain nojalla myönnettyistä varoista. Riistaneuvoston päätösvaltaisuudesta, tehtävistä, toimikaudesta ja asettamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Riistaneuvoston koolle kutumisesta ja muista riistaneuvostoa koskevista tarpeellisista asioista määrätään Suomen riistakeskuksen työjärjestyksessä.

Riistaneuvoston kokouksessa käsiteltävät asiat valmistelee ja esittelee Suomen riistakeskuksen johtaja tai hänen määräämänsä henkilö.

15 §

Suomen riistakeskuksen hallitus

Maa- ja metsätalousministeriö nimittää hallitukseen 10 henkilöä. Riistaneuvosto esittää hallitukseen kuusi henkilöä edustamaan riistanhoitomaksua maksaneita henkilöitä 12 §:ssä säädettyjen aluekokousten esittämistä henkilöistä. Lisäksi hallitukseen kuuluu yksi maa- ja metsätalousministeriön, yksi riistan tutkimuksen, yksi maa- ja metsätalouden kannalta valtakunnallisesti merkittävän järjestön edustaja sekä yksi Suomen riistakeskuksen henkilöstön edustaja. Kullakin jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen, jota koskevat samat säännökset kuin jäsentäkin. Maa- ja metsätalousministeriö nimittää puheenjohtajan sekä varapuheenjohtajan riistaneuvoston esittämistä jäsenistä.

Hallituksessa henkilöstöä edustavan jäsenen oikeudet ja velvollisuudet ovat samat kuin hallituksen muilla jäsenillä. Henkilöstöä edustavalla jäsenellä ei kuitenkaan ole oikeutta osallistua Suomen riistakeskuksen johdon sopimusehtoja, henkilöstön

palvelussuhteen ehtoja tai työtaistelutoimenpiteitä koskevien asioiden käsittelyyn.

Hallituksen päätösvaltaisuudesta, tehtävistä, toimikaudesta ja asettamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Hallituksen koolle kutumisesta ja muista hallitusta koskevista tarpeellisista asioista määrätään Suomen riistakeskuksen työjärjestyksessä.

Hallituksen jäseniin sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä silloin, kun nämä henkilöt hoitavat julkisia hallintotehtäviä tai päättävät varojen käytöstä.

16 §

Suomen riistakeskuksen henkilöstö

Suomen riistakeskuksessa on johtaja, viranomaispäällikkö ja tarpeellinen määrä muuta henkilöstöä. Johtajan ja viranomaispäällikön nimittämisestä, erottamisesta ja pätevyysvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Myös muiden julkisia hallintotehtäviä hoitavien henkilöiden pätevyysvaatimuksista voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

Suomen riistakeskuksen henkilöstön palvelussuhde on työsopimussuhde. Viranomaispäällikköön sovelletaan, mitä rikoslaisissa (39/1889) rikosoikeudellisesta virkavastuusta säädetään. Rikosoikeudellista virkavastuuta sovelletaan myös muihin riistakeskuksen toimihenkilöihin silloin, kun he hoitavat julkisia hallintotehtäviä tai käsittelevät varojen käyttöön liittyviä asioita.

17 §

Suomen riistakeskuksen johtajan tehtävät

Suomen riistakeskuksen johtajan tehtävänä on johtaa, valvoa ja kehittää Suomen riistakeskuksen toimintaa lukuun ottamatta julkisia hallintotehtäviä sekä vastata toiminnan tuloksellisuudesta. Johtaja huolehtii myös Suomen riistakeskuksen hallituksessa käsitel-

tävien asioiden valmistelusta ja hallituksen päätösten täytäntöönpanosta.

Maa- ja metsätalousministeriön ohjauksen ja valvonnan puitteissa Suomen riistakeskuksen johtajalla on 1 momentissa säädetystä poiketen rajoitettu työnjohdollinen valta suhteessa viranomaispäällikköön ja hänen johtamiinsa hallintotehtäviin. Suomen riistakeskuksen johtaja huolehtii osaltaan siitä, että valtionavustushakemuksessa on varattu riittävä määräraha julkisten hallintotehtävien hoitamiseen sekä valvoo:

- 1) taloushallintoa;
- 2) lomaoikeuksia;
- 3) työaikoja;
- 4) sijaisuusjärjestelmää.

18 §

Viranomaispäällikön tehtävät

Viranomaispäällikkö vastaa Suomen riistakeskuksen 10 §:n 1 momentissa mainittujen julkisten hallintotehtävien hoitamisesta.

Viranomaispäällikkö voi kirjallisesti määrätä Suomen riistakeskuksen henkilökuntaan kuuluvan käyttämään julkista valtaa sellaisissa 10 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa asioissa, joiden käsittelemiseen ja ratkaisemiseen hänellä voidaan katsoa olevan riittävä koulutus ja kokemus siten kuin 16 §:n nojalla säädetään. Viranomaispäällikkö voi pidättää itsellään päätösvallan kirjallisesta määräyksestä riippumatta.

Viranomaispäällikön muista tehtävistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

19 §

Hallintomenettely riistanhoitoyhdistyksissä ja Suomen riistakeskuksessa

Julkisten hallintotehtävien suorittamisessa sovelletaan, mitä hallintolaisissa (434/2003), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), saamen kielilaisissa (1086/2003) ja sähköisestä asioinnista viran-

omaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003) säädetään.

Riistanhoitoyhdistyksissä ja Suomen riistakeskuksessa käytettävästä kielestä on voimassa, mitä kielilain (423/2003) 25 §:ssä säädetään.

20 §

Työjärjestys

Riistanhoitoyhdistyksillä ja Suomen riistakeskuksella on työjärjestys, jonka vahvistaa maa- ja metsätalousministeriö Suomen riistakeskuksen esityksestä.

Riistanhoitoyhdistysten työjärjestyksessä määrätään:

1) riistanhoitoyhdistyksen kokouksessa sekä hallituksen kokouksessa käsiteltävät asiat;

2) riistanhoitoyhdistyksen kokouksen ja hallituksen kokouksen koollekutsumismenettelyistä ja kokousmenettelyistä sekä muista näitä toimielimiä koskevista tarpeellisista asioista;

3) riistanhoitoyhdistyksen toiminnan yleisestä järjestämisestä;

4) muista tehtävistä siltä osin kuin siitä ei ole säädetty tässä laissa sekä valtioneuvoston asetuksessa.

Suomen riistakeskuksen työjärjestyksessä määrätään:

1) toiminta-alueista ja niiden rajoista;

2) organisaatiosta, siltä osin kuin siitä ei ole säädetty tässä laissa sekä valtioneuvoston asetuksessa;

3) johtamisesta ja ratkaisuvallan käyttämisestä;

4) muista toimihenkilöistä ja heidän tehtävistään siltä osin kuin siitä ei ole säädetty tässä laissa sekä valtioneuvoston asetuksessa;

5) muista sijaisuuksista kuin johtajan ja viranomaispäällikön sijaisuudesta;

6) aluekokousten, alueellisten riistanneuvostojen, riistanneuvoston ja hallituksen kokousten koollekutsumismenettelyistä ja kokousmenettelyistä sekä muista näitä toimielimiä koskevista tarpeellisista asioista;

7) muista tehtävistä siltä osin kuin siitä ei ole säädetty tässä laissa sekä valtioneuvoston asetuksessa.

21 §

Päätöksentekojärjestys

Edellä 5, 6 ja 12–15 §:ssä tarkoitetun kokouksen päätökseksi tulee mielipide, joka on saanut yli puolet annetuista äänistä. Vaaleissa tulevat valituiksi eniten ääniä saaneet. Äänen mennessä tasan ratkaisee äänestyksen tuloksen puheenjohtajan mielipide, paitsi vaalissa arpa.

22 §

Oikeuskelpoisuus, oikeustoimikelpoisuus, nimenkirjoittajat ja tiedoksiantaminen yhteisölle

Riistanhoitoyhdistykset ja Suomen riistakeskus voivat saada nimiinsä oikeuksia ja tehdä sitoumuksia sekä hakea, kantaa ja vastata tuomioistuimissa ja muiden viranomaisien luona.

Riistanhoitoyhdistyksen nimen kirjoittavat hallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja yhdessä tai jompikumpi heistä hallituksen jäsenen tai toiminnanohjaajan kanssa. Toiminnanohjaaja voi kuitenkin kirjoittaa riistanhoitoyhdistyksen nimen merkitykseltään vähäisissä sekä hallituksen erikseen päättämässä asioissa.

Suomen riistakeskuksen nimen kirjoittaa Suomen riistakeskuksen hallituksen puheenjohtaja tai hänen ollessaan estynyt varapuheenjohtaja yhdessä Suomen riistakeskuksen johtajan kanssa tai työjärjestyksessä määrätyn toimihenkilön kanssa. Suomen riistakeskuksen johtaja tai työjärjestyksessä määrätty toimihenkilö voi kuitenkin kirjoittaa Suomen riistakeskuksen nimen merkitykseltään vähäisissä sekä hallituksen erikseen päättämässä asioissa. Julkisten hallintotehtävien osalta Suomen riistakeskuksen nimen kirjoittaa viranomaispäällikkö ja/tai hänen määräämänsä toimihenkilö.

Haaste ja muu tiedoksianto katsotaan toimitetuksi riistanhoitoyhdistykselle, kun se on annettu tiedoksi jollekin 2 momentissa mainituista henkilöistä. Suomen riistakeskukselle

toimitettu haaste ja muu tiedoksianto katsotaan toimitetuksi, kun se on annettu tiedoksi Suomen riistakeskuksen hallituksen puheenjohtajalle tai varapuheenjohtajalle taikka Suomen riistakeskuksen johtajalle.

23 §

Muutoksenhaku riistanhoitoyhdistysten ratkaisuksista

Riistanhoitoyhdistyksen metsästäjätutkinon tai ampumakokeen hyväksymistä koskevaan ratkaisuun ei saa hakea valittamalla muutosta. Riistanhoitoyhdistyksen ratkaisuun haetaan muutosta tekemällä kirjallinen oikaisuvaatimus Suomen riistakeskukselle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Muutoksenhakuun sovelletaan muutoin, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään muutoksenhausta hallintoviranomaisen päätökseen.

24 §

Muutoksenhaku Suomen riistakeskuksen päätöksistä

Suomen riistakeskuksen edellä 10 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetusta päätöksestä saa hakea muutosta valittamalla maaseutuelinkeinojen valituslautakuntaan 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta. Edellä 10 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua yksittäistä lupaa koskeva Suomen riistakeskuksen päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Muutoksenhakuun sovelletaan muutoin, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään muutoksenhausta hallintoviranomaisen päätökseen. Muutoksenhakuviranomainen voi kuitenkin kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

Muuhun tässä laissa tarkoitettuun Suomen riistakeskuksen ratkaisuun ei saa hakea valittamalla muutosta. Tällaiseen ratkaisuun haetaan muutosta tekemällä kirjallinen oikaisuvaatimus Suomen riistakeskukselle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla

korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

25 §

Toiminnan rahoitus ja valtionavustuksen hakeminen

Riistanhoitoyhdistysten ja Suomen riistakeskuksen toiminnan rahoituksesta säädetään riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetussa laissa sekä 26 §:ssä. Valtionavun hakemisessa, maksamisessa ja takaisinperinnässä sekä muissa niihin liittyvissä asioissa noudatetaan mitä valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään.

26 §

Muut tulot, lahjoitukset ja muut vastaavat varat

Riistanhoitoyhdistykset ja Suomen riistakeskus voivat hakea, ottaa vastaan ja hallinnoida myös muita varoja.

Riistanhoitoyhdistykset ja Suomen riistakeskus voivat ottaa vastaan lahjoituksia toimintaansa ja tehtäviensä varten.

27 §

Suoritteista perittävät maksut

Riistanhoitoyhdistysten ja Suomen riistakeskuksen tehtäviin liittyvien suoritteiden maksujen suuruudesta määräämisessä sovelletaan, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään. Julkiseen hallintotehtävään liittyvän suoritteen maksua koskevaan muutoksenhakuun sovelletaan, mitä valtion maksuperustelain 11 b §:ssä säädetään.

Tarkemmat säännökset riistanhoitoyhdistysten ja Suomen riistakeskuksen suoritteiden maksullisuudesta annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

28 §

Varojen käytön valvonta

Maa- ja metsätalousministeriö valvoo riistanhoitoyhdistysten ja Suomen riistakeskuksen varojen käyttöä. Valvonnan toteuttamiseksi riistanhoitoyhdistysten ja Suomen riistakeskuksen on annettava maa- ja metsätalousministeriölle sen pyytämät tiedot ja selvitykset.

29 §

Riistanhoitoyhdistysten kirjanpito ja tilintarkastus

Riistanhoitoyhdistysten kirjanpitovelvollisuudesta, kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä on soveltuvin osin voimassa, mitä kirjanpitolaisissa (1336/1997) säädetään.

Tilintarkastus sisältää riistanhoitoyhdistyksen tilikauden kirjanpidon, tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen sekä hallinnon tarkastuksen. Maa- ja metsätalousministeriö tai Suomen riistakeskus voivat määrätä tarkastamaan riistanhoitoyhdistyksen tilejä tilintarkastajan, joka voi tarkastaa yhdessä riistanhoitoyhdistyksen kokouksen valitsemien tilintarkastajien kanssa riistanhoitoyhdistyksen tilit. Tilintarkastajan tehtävistä, oikeuksista, velvollisuuksista, riippumattomuudesta ja tilintarkastuksen sisällöstä sekä muista kirjanpitovelvollisuutta, tilintarkastajaa ja tilintarkastusta koskevista tarpeellisista asioista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

30 §

Suomen riistakeskuksen kirjanpito ja tilintarkastus

Suomen riistakeskuksen kirjanpitovelvollisuudesta, kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä on soveltuvin osin voimassa, mitä kirjanpitolaisissa säädetään.

Suomen riistakeskuksen tilintarkastuksesta on soveltuvin osin voimassa, mitä tilintarkastuslaissa (459/2007) säädetään.

31 §

Elinkeinon harjoittaminen

Riistanhoitoyhdistykset ja Suomen riistakeskus eivät saa harjoittaa elinkeinotoimintaa.

32 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan xx.yy.2011.

33 §

Tehtäviä, omaisuutta ja sopimuksia koskevat siirtymäsäännökset

Suomen riistakeskuksen käsiteltäviksi ja ratkaistaviksi siirtyvät tämän lain tullessa voimaan Metsästäjien keskusjärjestössä ja riistanhoitopiireissä vireillä olevat asiat. Suomen riistakeskukselle siirtyvät Metsästäjien keskusjärjestöä ja riistanhoitopiirejä koskevat oikeudet, sopimukset, sitoumukset ja velvoitteet.

Tämän lain tullessa voimaan riistanhoitopiirien antamat luvat, hyväksynnät, kiellot, rajoitukset ja päätökset jäävät voimaan niissä mainituilla ehdoilla.

34 §

Riistanhoitoyhdistyksiä koskeva siirtymäsäännös

Tämän lain voimaan tullessa toimivat riistanhoitoyhdistykset jatkavat toimintaansa toiminta-alueillaan. Suomen riistakeskuksen tulee vuoteen 2014 mennessä vahvistaa riistanhoitoyhdistysten rajat 2 §:n 1 momentin mukaisiksi asianomaisen riistanhoitoyhdistyksen tai asianomaisten riistanhoitoyhdistysten esityksestä.

Tämän lain tullessa voimaan riistanhoitoyhdistyksiä koskevat oikeudet, sopimukset, sitoumukset ja velvoitteet jäävät sellaisinaan

voimaan. Lisäksi riistanhoitoyhdistysten antamat luvat, hyväksynnit, kiellot, rajoitukset ja päätökset jäävät voimaan niissä mainituilla ehdoilla.

35 §

Henkilöstöä koskevat siirtymäsäännökset

Metsästäjain keskusjärjestön ja riistanhoitopiirien tehtäviä hoitava työsopimussuhteinen henkilöstö siirtyy Suomen riistakeskuksen palvelukseen työsopimuslain 1 luvun 10 §:n liikkeen luovutuksen periaatteiden mukaisesti. Määräaikaisia tehtäviä hoitava henkilöstö siirtyy Suomen riistakeskuksen palvelukseen määräaikaisen työsopimuksen keston ajaksi.

Siirtyvä henkilöstö säilyttää siirtymähetkellä palvelusuhteeseen liittyvät oikeudet ja velvollisuudet sekä vähintään siirtymähetkellä voimassa olevan palkkausperusteiden mukaisen euromääräisen palkkansa 31.12.2013 saakka, ellei muuta sovita.

Suomen riistakeskuksella ei ole oikeutta irtisanoa 1 momentissa tarkoitettujen toimihenkilöiden palvelussuhdetta työsopimuslain 7 luvun 3 §:ssä tarkoitettulla taloudellisilla tai tuotannollisilla irtisanomisperusteilla. Tämä kieltö on voimassa viisi (5) vuotta henkilöstön siirtymisestä Suomen riistakeskuksen palvelukseen.

Suomen riistakeskuksen tulee sijoittaa henkilön tehtävä kolmen (3) vuoden siirtymäaikana samalle työssäkäyntialueelle, missä henkilö on hoitanut tehtäväänsä ennen tämän lain voimaantuloa, ellei muuta sovita. Suomen riistakeskuksen avoimeksi tulevat tehtävät, tai jos toimen tehtävät muuttuvat oleellisesti ja tilalle perustetaan uusi toimi tai tehtävä, voidaan se täyttää haettavaksi julistamatta siirtyvällä henkilöstöllä, jos he antavat toimen täyttöönsä suostumuksensa.

Uudistuksesta aiheutuvat mahdolliset toimipaikkamuutokset toteutetaan kolmen (3) vuoden siirtymäajan jälkeen, ellei työntekijä anna tätä ennen kirjallista suostumusta muutoksiin. Toimipaikkaa voidaan kuitenkin muuttaa työnantajan päätöksellä työssäkäyntialueella. Tässä laissa tarkoitettu uudelleenjärjestelyt, henkilöstön sijoittuminen sekä

selvityksien ja suunnitelmien valmistelu toteutetaan yhteistoiminnassa henkilöstön edustajien kanssa.

36 §

Suomen riistakeskuksen perustamista koskeva siirtymäsäännös

Metsästäjain keskusjärjestö huolehtii valtionavun hakemisesta Suomen riistakeskuksen lukuun. Suomen riistakeskuksen vuoden 2011 valtionapu on suuruudeltaan riistanhoitopiirien ja Metsästäjain keskusjärjestön yhteenlasketun vuodelle 2011 arvioidun valtionavun suuruinen. Metsästäjain keskusjärjestö huolehtii vuoden 2011 talousarvion laadinnasta Suomen riistakeskukselle.

Metsästäjain keskusjärjestön hallitus toimii Suomen riistakeskuksen hallituksena, kunnes tämän lain mukaisesti on hallitus nimetty. Metsästäjain keskusjärjestön toiminnanjohtaja toimii Suomen riistakeskuksen johtajana ja apulaistoiminnanjohtaja viranomaispäällikkönä, kunnes johtaja ja viranomaispäällikkö on tämän lain nojalla nimitetty. Maa- ja metsätalousministeriön on nimitettävä johtaja ja viranomaispäällikkö 30.9.2011 mennessä.

Riistanhoitopiirien toimistot ja riistanhoitopiirien aluerajat muodostavat Suomen riistakeskuksen aluetoimistot ja toiminta-alueet, kunnes Suomen riistakeskuksen työjärjestys on tämän lain nojalla vahvistettu. Suomen riistakeskuksen on valmistettava työjärjestys maa- ja metsätalousministeriölle vahvistettavaksi 31.7.2011 mennessä.

Riistanhoitopiirien metsästyslain 9 luvun mukaiset kokoukset toimivat 31.3.2011 asti Suomen riistakeskuksen aluekokouksina. Kokouksessa tehdään esitykset sekä alueellisen riistanneuvoston että valtakunnallisen riistanneuvoston riistanhoitomaksun suorittaneista jäsenistä. Maa- ja metsätalousministeriö nimittää sekä alueelliset riistanneuvostot että riistanneuvoston 30.4.2011 mennessä. Suomen riistakeskuksen hallitus nimitetään viimeistään 31.5.2011.

37 §

Perustamismenettelyt

Eduskunnan hyväksyttyä tämän lain voi
maa- ja metsätalousministeriö ryhtyä perus-
tamisen vaatimiin toimenpiteisiin.

Helsingissä päivänä kuuta 201

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Sirkka-Liisa Anttila*

2.

Laki**metsästyslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetun metsästyslain (615/1993) 54 §:n 2 momentti, 57–71 ja 89 §, sellaisina kuin niistä ovat 59 §:n 4 momentti, 59 a §, 62 §:n 4 momentti, 65 §:n 2 momentti, 66 § ja 70 §:n 2 ja 4 momentti laissa 1009/2002, 60 § laissa 1068/2004, 62 §:n 2 momentti, 69 ja 89 § laissa 314/2005,

muutetaan 10, 26, 29 ja 30 §, 33 §:n 3 momentti, 37 §:n 1 momentti, 38 §:n 1 momentti, 40 ja 41 §, 42 §:n 1 momentti, 49 §:n 4 momentti, 52 §:n 1 momentti, 56 §, 74 §:n 1 momentti, 83 §:n 2 ja 5 momentti, 88 §:n 1 momentti ja 90 §, sellaisina kuin niistä ovat 42 §:n 1 momentti laissa 1268/1993, 56 §:n 1 momentti laissa 1399/1995, 74 § laissa 516/2002, 10 §, 30 §:n 2 momentti ja 90 § laissa 314/2005, 26 § laissa 1009/2002, 88 §:n 1 momentti laissa 600/2005, ja

lisätään lakiin uusi 10 a §, 34 §:ään uusi 3 momentti, 37 §:ään uusi 3 momentti, 41 a, 41 b ja 41 c §, 52 §:ään uusi 3 momentti sekä 83 a §, sellaisina kuin niistä on 34 § laissa 314/2005 seuraavasti:

10 §

Pyyntilupa ja alueellinen kiintiö

Metsästyksen on oltava pyyntilupa tai metsästyksessä on noudatettava maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa säädettyä alueellista kiintiötä, jos metsästyksestä aiheutuu muun kuin 26 §:ssä tarkoitetun riista-eläinlajin kannan vaarantuminen tai jos tällaisen riista-eläinlajin metsästyksen tarkoituksenmukainen järjestäminen sitä edellyttää. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin pyyntiluvan tai alueellisen kiintiön nojalla metsästettävistä riista-eläinlajeista, pyyntiluvan ja alueellisen kiintiön myöntämisen edellytyksistä sekä myöntämisessä noudatettavasta menettelystä, pyyntiluvasta perittävästä maksusta ja muista pyyntilupaa koskevista seikoista sekä pyyntiluvan tai alueellisen kiintiön nojalla saadun saaliin ilmoittamisesta.

Pyyntilupien ja alueellisen kiintiön nojalla sallittavan metsästyksen vuotuista saalismäärää voidaan rajoittaa. Maa- ja metsätalousmi-

nisteriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rajoitettavasta riista-eläinlajeista, suurimmasta saalismäärästä, saalisyksilöiden sukupuolesta, iästä sekä alueesta, jota rajoitus koskee.

Suomen riistakeskus myöntää tässä pykälässä tarkoitetun pyyntiluvan sekä vastaa alueellisen kiintiön nojalla sallitun metsästyksen seurannasta.

10 a §

Pyyntiluvan peruuttaminen ja pyyntilupaharkinta

Suomen riistakeskus, rajavartiolaitos tai poliisi voi peruuttaa voimassaolevan pyyntiluvan, mikäli pyyntiluvan saaja rikkoo tämän lain tai sen nojalla annettuja säädöksiä. Sama koskee olennaista pyyntilupaehtojen rikkomista. Pyyntilupaehtoja rikkoneelle ei myönnetä samana metsästysvuonna uutta vastaavan eläimen pyyntilupaa ennen kuin aiemman luvan peruuttaminen on lainvoimainen.

maisesti ratkaistu tai peruuttaminen kumotaan.

26 §

Hirvieläimen pyyntilupa

Kuusipeuran, saksanhirven, japaninpeuran, hirven, valkohäntäpeuran ja metsäpeuran metsästykseseen on oltava lupa (hirvieläimen pyyntilupa).

Edellä 1 momentissa tarkoitetun hirvieläimen pyyntiluvan myöntää Suomen riistakeskus. Myönnettäessä pyyntilupia on huolehdittava siitä, että hirvieläinkanta ei metsästyksen johdosta vaarannu ja että hirvieläinten aiheuttamat vahingot pysyvät kohtuullisella tasolla. Liikenne-, maatalous- ja metsävahinkojen huomioon ottamiseksi Suomen riistakeskuksen tulee vuosittain kuulla alueellisia sidosryhmiä. Edellä 8 §:ssä tarkoitetulle alueelle pyyntilupia myönnettäessä on lisäksi kiinnitettävä huomiota metsästysmahdollisuuksien tasapuoliseen jakaantumiseen.

29 §

Uusi pyyntilupa

Jos kaadettu hirvieläin on siten vahingoittunut tai sairas, että se on enemmän kuin puoliksi ihmisravinnoksi kelpaamaton eikä tämä ole johtunut pyyntiluvan saajasta, Suomen riistakeskus myöntää luvan saajalle maksutta vanhan pyyntiluvan tilalle uuden pyyntiluvan.

30 §

Hirvieläinmetsästystä koskeva asetuksenantovaltuus

Hirvieläinten pyyntiluvan hakemisesta ja myönnettävään lupaan liitettävistä ehdoista sekä hirvieläinten metsästyksessä käytettävistä koirista ja varusteista, metsästyksen johtajan tehtävistä samoin kuin metsästyksen järjestämisestä muutoinkin säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Maa- ja metsätalousministeriö voi asetuksella velvoittaa metsästäjät antamaan Suo-

men riistakeskukselle saalistietoja metsäkauriin pyynnistä, jos tiedot ovat tarpeen kannan kehityksen seuraamista varten.

33 §

Pyyntivälineet ja pyyntimenetelmät

Kiellosta aiheuttaa eläimelle tarpeetonta kipua ja tuskaa on voimassa, mitä eläinsuojelulain 3 §:ssä säädetään.

34 §

Pyyntivälineitä ja pyyntimenetelmiä koskevat tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä metsästyslain 33 §:ssä kiellettyjen pyyntivälineiden ja pyyntimenetelmien sallitusta käytöstä.

37 §

Riistaeläinlajin rauhoittaminen

Jos riistaeläimen kannan säilymisen tai riistaeläinlajin häiritsemättömän lisääntymisen turvaaminen sitä edellyttää, riistaeläinlaji on rauhoitettava määräajaksi tai toistaiseksi. Rauhoitettavista riistaeläinlajeista ja niiden rauhoitusajoista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Tällöin voidaan paikkakunnan vakituisten asukkaiden hyväksi poiketa yleisistä rauhoitusajoista. Rauhoitusaikana riistaeläintä ei saa metsästä tai vahingoittaa eikä soidinta, pesintää tai poikasia saa häiritä.

Susi, karhu, saukko, ahma, ilves ja kirjohylje ovat aina rauhoitettuja.

38 §

Metsästyksen kieltäminen ja rajoittaminen

Jos riistanhoitoyhdistyksen alueella riistaeläinlajin kannan säilyminen vaarantuu, maa-

ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan tämän yhdistyksen alueella kieltää kyseisen riistaeläinlajin metsästäminen tai rajoittaa sitä. Kielto tai rajoitus voidaan antaa enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Ennen sen antamista on kuultava riistanhoitoyhdistystä sekä Suomen riistakeskusta. Kieltoa tai rajoitusta koskeva asetus on annettava viimeistään kahta viikkoa ennen kiellon tai rajoituksen alkamista.

40 §

Lupa eräisiin riistanhoidollisiin toimenpiteisiin

Suomen riistakeskus voi riistanhoidollisia toimenpiteitä tai eläinten tarhaamista varten antaa metsästysoikeuden haltijalle luvan pyydystää riistaeläimiä elävänä käyttämällä pyydystämiseksi muutoin kiellettyjä pyyntivälineitä tai pyyntimenetelmiä. Mainittuun tarkoitukseen voidaan myöntää myös lupa pyydystää eläimiä rauhoitusaikana ja ottaa munia. Tarkempia säännöksiä luvan myöntämisen edellytyksistä ja lupaan liitettävistä ehdoista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

41 §

Poikkeuslupa

Suomen riistakeskus voi myöntää luvan poiketa 37–38 §:n sekä 50 §:n 2 momentin mukaisesta rauhoituksesta, kiellosta tai rajoituksesta 41 a – 41 c §:ssä säädettyjen edellytysten täytyessä (poikkeuslupa).

Suomen riistakeskus voi myös muulloin kuin 37 §:n nojalla säädettyä rauhoitusaikana myöntää 41 a §:n 1 momentin 1–4 kohdissa, 41 b §:n 1 momentin 1–5 kohdissa ja 41 c §:ssä säädetty edellytykset täyttävän poikkeusluvan sekä luvan poiketa 32 §:n moottori- ja kulkuneuvojen käytön rajoituksista, 33 §:n pyyntivälineitä ja pyyntimenetelmiä koskevista säännöksistä sekä 35 §:n metsästystapoja sekä 51 §:n 1 momentissa säädettyä koiran kiinnipitovelvollisuutta

koskevista säännöksistä (vahinkoperusteinen poikkeuslupa).

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä poikkeamisesta noudattavasta menettelystä, poikkeusluvasta perittävistä maksusta ja poikkeusluvan nojalla saadun saaliin ilmoittamisesta sekä poikkeamisen edellytysten arvioinnista ja poikkeamisen ajankohdista.

Edellä 1 ja 2 momenteissa tarkoitettujen poikkeuslupien ja vahinkoperusteisten poikkeuslupien nojalla pyydettyä saalismäärää sekä 41 a §:n 2 momentissa säädetyn alueellisen kiintiön nojalla sallitun rauhoituksesta poikkeamisen vuotuista saalismäärää voidaan rajoittaa. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rajoitettavasta riistaeläinlajista, suurimmasta saalismäärästä, saalisyksilöiden sukupuolesta ja iästä sekä alueesta, jota rajoitus koskee.

41 a §

Edellytykset ahman, suden, karhun, saukon, ilveksen, euroopanmajavan, hallin, kirjohylkeen, itämerennorpan, hillerin, näädän ja metsäjäniksen poikkeusluvalla

Jos muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole eikä päätös haittaa suotuisan suojelutason säilyttämistä lajin luontaisella levinneisyysalueella, voidaan 41 §:ssä tarkoitettu poikkeuslupa ahman, suden, karhun, saukon, ilveksen, euroopanmajavan, hallin, kirjohylkeen, itämeren norpan, hillerin, näädän ja metsäjäniksen osalta myöntää:

1) luonnonvaraisen eläimistön tai kasviston säilyttämiseksi;

2) viljelmille, karjankasvatukselle, metsille, kalataloudelle, vesistöille tai muulle omaisuudelle aiheutuvan erityisen merkittävän vahingon ehkäisemiseksi;

3) kansanterveyden, yleisen turvallisuuden tai muun erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien taloudelliset ja sosiaaliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle;

4) näiden lajien tutkimus-, koulutus-, uudelleensijoittamis- ja istuttamistarkoituksessa taikka eläintautien ehkäisemiseksi; tai

5) suden poronhoitoalueen ulkopuolella, karhun, saukon ja ilveksen osalta myös tarkoin valvotuissa oloissa valikoiden ja rajoitusti tiettyjen yksilöiden ottamiseksi.

Edellä 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettu rauhoituksesta poikkeaminen voi tapahtua poronhoitoalueella myös maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa määritellyn alueellisen kiintiön nojalla. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin alueellisen kiintiön myöntämisen edellytyksistä ja alueellisen kiintiön nojalla saadun saaliin ilmoittamisesta. Suomen riistakeskus vastaa alueellaan alueellisen kiintiön nojalla sallitun rauhoituksesta poikkeamisen seurannasta.

Edellä 1 momentin 1–4 kohtien nojalla saaliiksi saatu susi, poronhoitoalueella sekä karhu, saukko, ilves ja ahma kuuluvat valtiolle ja ne on toimitettava riistaeläinten tutkimusta tekeväälle tutkimuslaitokselle. Tutkimuslaitoksen tulee hävittää riistaeläin, luovuttaa sen yleishyödylliseen tarkoitukseen tai myydä valtion lukuun.

41 b §

Edellytykset riistalintujen ja rauhoittamattomien lintujen poikkeusluvalla

Jos muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole eikä päätös haittaa suotuisan suojelutason säilyttämistä, voidaan 41 §:ssä tarkoitettu poikkeuslupa 5 §:ssä tarkoitettujen riistalintujen ja rauhoittamattomien lintujen osalta myöntää:

1) kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi;

2) lentoturvallisuuden turvaamiseksi;

3) viljelmille, kotieläimille, metsille, kalavesille ja vesistöille koituvan vakavan vahingon estämiseksi;

4) kasviston ja eläimistön suojelemiseksi;

5) tutkimus- ja koulutustarkoituksessa, kannan lisäämis- ja uudelleenistutustarkoituksessa sekä tehdäkseen mahdolliseksi näitä varten tapahtuvan kasvatuksen; tai

6) tiukasti valvotuissa oloissa ja valikoivasti tiettyjen lintujen pienien määrien pyydystämisen, hallussa pitämisen tai muuten asiallisen hyötykäytön.

Edellä 1 momentin 6 kohtaan ei kuitenkaan sovelleta rauhoittamattomien lintujen rauhoitusajoista poikkeamiseksi.

41 c §

Edellytykset muiden riistanisäkkäiden poikkeusluvalla

Muiden kuin 41 a §:ssä tarkoitettujen 5 §:ssä säädettyjen riistanisäkkäiden osalta voidaan 41 §:n mukainen poikkeuslupa myöntää viljelyksille, metsätaloudelle, kalataloudelle, eläinten pidolle, vesistöille tai omaisuudelle aiheutuvien merkittävien vahinkojen ehkäisemiseksi taikka jos se on kansanterveyden, yleisen turvallisuuden tai muun erittäin tärkeän yleisen edun kannalta tarpeellista. Lupa voidaan myöntää myös lajien tutkimus-, koulutus-, uudelleensijoittamis- ja istuttamistarkoituksessa.

42 §

Vierasperäisen eläimen maahantuonti ja luontoon laskeminen

Vierasperäisten lintu- tai nisäkäslajien samoin kuin vierasperäisten riistaeläinkantojen maahantuonti tai luontoon laskeminen ilman Suomen ympäristökeskuksen lupaa on kielletty. Lupahakemuksesta on pyydyttävä ympäristöministeriön ja Suomen riistakeskuksen lausunto. Lupa on evättävä, jos toimenpiteestä aiheutuu haittaa luonnolle tai luonnonvaraiselle eläimistölle. Luvassa voidaan antaa määräyksiä siitä, miten maahantuonti ja luontoon laskeminen on suoritettava.

49 §

Rauhoittamattoman eläimen pyyntivälineet ja pyyntimenetelmät

Suomen riistakeskuksen luvalla saadaan rauhoittamattoman eläimen pyydystämisessä tai tappamisessa käyttää sellaista pyyntivä-

linettä tai pyyntimenetelmää, joka 2 momentin mukaan on kielletty.

52 §

Koirakokeet ja koiran kouluttaminen

Suomen riistakeskus voi koirakokeen pitämiseksi tai koiran kouluttamiseksi antaa luvan poiketa 51 §:n 1 momentissa säädetystä velvollisuudesta. Koirakokeen ja kouluttamisen tulee tapahtua siten, että rauhoitettuja riistaeläimiä ei niiden lisääntymisaikana häiritä.

Suden, karhun, saukon ja ilveksen metsästämiseen käytettävän koiran metsästyskokeiden järjestämiseen ja tällaisen koiran kouluttamiseen on kuitenkin oltava 41 §:ssä ja 41 a §:ssä tarkoitettu lupa.

54 §

Metsästyksen valvojan oikeudet koiranpidon valvonnassa

[2 mom. kumotaan]

56 §

Viranomaiset ja yhteisöt

Metsästys- ja riistanhoitotoimen ylin johto ja valvonta kuuluu maa- ja metsätalousministeriölle.

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen tehtävistä on voimassa, mitä riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksesta annetussa laissa (1131/87) säädetään.

Riistanhoitoyhdistyksistä ja Suomen riistakeskuksesta säädetään lailla (xx/xx).

57 §

Metsästäjään keskusjärjestön tehtävät

[Kumotaan]

58 §

Keskusjärjestön edustajakokous

[Kumotaan]

59 §

Keskusjärjestön hallitus ja toiminnanjohtaja

[Kumotaan]

59 a §

Keskusjärjestön hallituksen jäsenten valinta

[Kumotaan]

60 §

Riistanhoitopiirin tehtävät ja toiminta-alue

[Kumotaan]

61 §

Riistanhoitopiirin kokous

[Kumotaan]

62 §

Riistanhoitopiirin hallitus ja riistapäällikkö

[Kumotaan]

63 §

Riistanhoitoyhdistys

[Kumotaan]

64 §

Riistanhoitoyhdistyksen jäsenyys

[Kumotaan]

65 §	74 §
<i>Riistanhoitoyhdistyksen kokous</i>	<i>Metsästysrikkomus</i>
[Kumotaan]	Joka tahallaan tai huolimattomuudesta metsästää
66 §	-----
<i>Riistanhoitoyhdistyksen hallitus ja toiminnanohjaaja</i>	2) 37 §:n 1 ja 2 momenteissa tarkoitettuna rauhoitusaikana tai ilman 10 §:ssä, 26 §:ssä tai 41 §:ssä tarkoitettua lupaa tai rikkoen 10 §:n tai 41 a §:n 2 momentin nojalla säädettyä kiintiötä,
[Kumotaan]	on tuomittava, jollei teko ole rikoslain 48 a luvun 1 §:n nojalla rangaistava tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, metsästysrikkomuksesta sakkoon.
67 §	-----
<i>Päätöksentekojärjestys</i>	83 §
[Kumotaan]	<i>Kuolleena löydetyn tai pyyntivälineeseen tarttuneen riistaeläimen omistusoikeus</i>
68 §	-----
<i>Ohjesääntö</i>	Jos 1 momentissa tarkoitettua riistaeläintä on metsästetty pyyntiluvan nojalla, saa se, joka on alueella metsästykseen oikeutettu, halutessaan pitää eläimen, jos hänellä on samanlainen pyyntilupa. Muussa tapauksessa eläin kuuluu sen metsästäjälle. Jos hirvieläin, metsäkauris mukaan lukien, on kuollut liikenteessä tai lopetettu liikenneonnettomuuden takia, kuuluu se kolaripaikan riistanhoitoyhdistykselle.
[Kumotaan]	-----
69 §	Valtioneuvoston asetuksella säädetään, miten metsästäjän on 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa tehtävä ilmoitus metsästys oikeuden haltijalle.
<i>Yhteisössä käytettävä kieli</i>	83 a §
[Kumotaan]	<i>Kuolleena löydetyn eläimen hävittämiskustannukset</i>
70 §	-----
<i>Oikeustoimikelpoisuus, nimenkirjoittajat, tiedoksiantaminen yhteisölle ja virkavastuu</i>	Siitä huolimatta, mitä säädetään metsästyslain 83 §:n 1 ja 2 momentissa, on kuolleena löydetyn 5 §:ssä tarkoitettua eläimen hävittämispäätöksen tekvän viranomaisen suoritettava eläimen hävittäminen omalla kustannuksellaan, mikäli kuollut eläin aiheuttaa vaaraa terveydelle tai turvallisuudelle
[Kumotaan]	-----
71 §	-----
<i>Maksut</i>	-----
[Kumotaan]	-----

88 §

Lain noudattamisen valvonta

Poliisin, rajavartiolaitoksen ja tulliviranomaisten sekä riistanhoitoyhdistyksistä ja Suomen riistakeskuksesta annetussa laissa tarkoitettujen metsästyksenvalvojien tulee toimialueellaan valvoa, että metsästystä koskevia säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan.

89 §

Käsittely- ja julkisuussäännösten soveltaminen

[Kumotaan]

90 §

Muutoksenhaku

Suomen riistakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten hallintoasioissa tekemien päätösten muutoksenhausta säädetään laissa riistanhoitoyhdistyksistä ja Suomen riistakeskuksesta. Muutoksenhakuun sovelletaan muutoin, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään muutoksenhausta hallintoviranomaisen päätökseen. Lisäksi metsästyslain 41 a §:ssä tarkoitettua poikkeuslupaa koskevissa asioissa on valitusoikeus myös sellaisella rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä, jonka tarkoituksena on luonnon- tai ympäristönsuojelun edistäminen.

2 mom. [kumotaan]

Siirtymäsäännös

Riistanhoitopiirien kokoukset tulee järjestää tämän lain kumottujen pykälien mukaisesti 31.3.2011 mennessä. Kokouksissa käsitellään vuoden 2010 tilinpäätökseen liittyvät asiat. Tämän lisäksi kokous käsittelee riistanhoitopiirin hallituksen vastuuvapauden vuoden 2010 toiminnan osalta.

Metsästäjain keskusjärjestön edustajakokous tulee järjestää tämän lain kumottujen pykälien mukaisesti 31.5.2011 mennessä. Edustajakokous käsittelee Metsästäjain keskusjärjestön vuoden 2010 tilinpäätökseen liittyvät asiat. Tämän lisäksi edustajakokous käsittelee Metsästäjain keskusjärjestön hallituksen vastuuvapauden vuoden 2010 osalta.

Ennen tämän lain voimaan tuloa riistanhoitopiirin tai maa- ja metsätalousministeriön myöntämät luvat jäävät voimaan. Riistanhoitopiirille toimitettu hakemus katsotaan toimitetuksi Suomen riistakeskukselle ja Suomen riistakeskus käsittelee hakemuksen tämän lain nojalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2011.

Helsingissä päivänä kuuta 201

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Sirkka-Liisa Anttila*

3.

Laki**riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta 28 kesäkuuta 1993 annetun lain (616/1993) 2 §:n 1 momentti, 3 §:n 2 momentin 1 kohta, 5 §, 7 a §:n 1 momentti ja 7 c §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 7 a §:n 1 momentti ja 7 c §:n 1 momentti laissa (1237/1999) seuraavasti:

2 §

Ennen riistanhoitomaksun suorittamista on osoitettava metsästyksen ja riistanhoidon sekä metsästystä koskevien säännösten ja määräysten tuntemus suorittamalla metsästäjäitutkinto Suomen riistakeskuksen asettamalle tutkijalle. Tutkijan päätökseen tyytymätön voi 14 päivän kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan saattaa asian tutkijan asettaneen Suomen riistakeskuksen ratkaistavaksi. Tutkinnon sisällöstä säädetään tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

3 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettua määrärahaa voidaan käyttää:

1) Riistanhoitoyhdistysten ja Suomen riistakeskuksen käyttö- ja pääomamenoihin sekä metsästäjään ryhmävakuutuksena aiheutuviin menoihin;

5 §

Jos pyyntilupamaksua ei suoriteta määräraajassa, on Suomen riistakeskuksen pantava se

maksuun. Maksuun pantu pyyntilupamaksu saadaan periä ilman eri tuomiota tai päätöstä.

7 a §

Suomen riistakeskus pitää automaattisen tietojenkäsittelyn avulla metsästäjistä rekisteriä (*metsästäjärekisteri*), jota käytetään metsästäjien koulutuksen suunnitteluun ja neuvontaan, metsästyksen valvontaan sekä metsästys- ja riistanhoitotoiminnan käytännön järjestelyihin sekä metsästykseseen ja riistanhoitoon liittyvien muiden tehtävien hoitamiseen ja tilastojen laatimiseen. Lisäksi rekisteriä käytetään riistanhoitomaksun suorittaneiden henkilöiden kokonaismäärän sekä metsästäjille lähettävän riistanhoitomaksun tilillepanokortin osoitteiston selvittämiseen.

7 c §

Rekisterinpitäjä saa luovuttaa metsästäjärekisterin tietoja 7 a §:ssä tarkoitettujen tehtävien suorittamista varten maa- ja metsätalousministeriölle, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitokselle ja muille viranomaisille ja riistanhoitoyhdistyksille sekä metsästäjään ryhmävakuutusta hoitavalle vakuutuslaitokselle. Rekisterinpitäjä voi kohuullista maksua vastaan luovuttaa rekisteriin

merkittyjen henkilöiden nimi- ja osoitetietoja
myös metsästysalan suoramarkkinointiin,
jollei rekisteröity ole sitä kieltänyt.

_____ Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 2011

Helsingissä _____ päivänä _____ kuuta 2011

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Sirkka-Liisa Anttila*

4.

Laki**maaseutuelinkeinojen valituslautakunnasta annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maaseutuelinkeinojen valituslautakunnasta 4 joulukuuta 1992 annetun lain (1203/1992) 1 §:n 4 kohta sekä *kumotaan* 5 kohta sellaisena kuin ne ovat laissa (1468/2009) seuraavasti:

1 §

Käsiteltävät asiat

 4) Suomen riistakeskus;

5) [kumotaan]

 Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2011

 Helsingissä päivänä kuuta 201

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Sirkka-Liisa Anttila*

Liite

Rinnakkaistekstit

2.

Laki**metsästyslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetun metsästyslain (615/1993) 54 §:n 2 momentti, 57–71 ja 89 §, sellaisina kuin niistä ovat 59 §:n 4 momentti, 59 a §, 62 §:n 4 momentti, 65 §:n 2 momentti, 66 § ja 70 §:n 2 ja 4 momentti laissa 1009/2002, 60 § laissa 1068/2004, 62 §:n 2 momentti, 69 ja 89 § laissa 314/2005,

muutetaan 10, 26, 29 ja 30 §, 33 §:n 3 momentti, 37 §:n 1 momentti, 38 §:n 1 momentti, 40 ja 41 §, 42 §:n 1 momentti, 49 §:n 4 momentti, 52 §:n 1 momentti, 56 §, 74 §:n 1 momentti, 83 §:n 2 ja 5 momentti, 88 §:n 1 momentti ja 90 §, sellaisina kuin niistä ovat 42 §:n 1 momentti laissa 1268/1993, 56 §:n 1 momentti laissa 1399/1995, 74 § laissa 516/2002, 10 §, 30 §:n 2 momentti ja 90 § laissa 314/2005, 26 § laissa 1009/2002, 88 §:n 1 momentti laissa 600/2005, ja

lisätään lakiin uusi 10 a §, 34 §:ään uusi 3 momentti, 37 §:ään uusi 3 momentti, 41 a, 41 b ja 41 c §, 52 §:ään uusi 3 momentti sekä 83 a §, sellaisina kuin niistä on 34 § laissa 314/2005 seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

10 §

10 §

*Pyyntilupa**Pyyntilupa ja alueellinen kiintiö*

Kuusipeuran, saksanhirven, japaninpeuran, hirven, valkohäntäpeuran ja metsäpeuran metsästykseseen on saatava lupa (*hirvieläimen pyyntilupa*). Tarkempia säännöksiä luvasta on 26 ja 27 §:ssä.

Jos metsästyksestä aiheutuu muun kuin 1 momentissa tarkoitetun riistaeläimen kannan vaarantuminen tai jos tällaisen riistaeläimen metsästyksen tarkoituksenmukainen järjestäminen sitä edellyttää, asetuksella voidaan säätää, että metsästykseseen on saatava pyyntilupa tai metsästyksessä on noudatettava maa- ja metsätalousministeriön määräämää alueellista kiintiötä. Asetuksella säädetään tällöin pyyntiluvan tai kiintiön myöntämisen edellytyksistä sekä myöntämisessä noudatettavasta menettelystä, luvasta perittävästä maksusta ja muista lupaa koskevista seikoista. Asetuksella

Metsästykseseen on oltava pyyntilupa tai metsästyksessä on noudatettava maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa säädettyä alueellista kiintiötä, jos metsästyksestä aiheutuu muun kuin 26 §:ssä tarkoitetun riistaeläinlajin kannan vaarantuminen tai jos tällaisen riistaeläinlajin metsästyksen tarkoituksenmukainen järjestäminen sitä edellyttää. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin pyyntiluvan tai alueellisen kiintiön nojalla metsästettävistä riistaeläinlajeista, pyyntiluvan ja alueellisen kiintiön myöntämisen edellytyksistä sekä myöntämisessä noudatettavasta menettelystä, pyyntiluvasta perittävästä maksusta ja muista pyyntilupaa koskevista seikoista sekä pyyntiluvan tai alueellisen kiintiön nojalla saadun saaliin ilmoittamisesta.

voidaan myös säätää, että pyyntiluvan myöntää riistanhoitopiiri.

Pyyntilupien ja alueellisen kiintiön nojalla sallittavan metsästyksen vuotuista saalis määrää voidaan rajoittaa. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rajoitettavasta riistaeläinlajeista, suurimmasta saalismäärästä, saalisyksilöiden sukupuolesta, iästä sekä alueesta, jota rajoitus koskee.

Suomen riistakeskus myöntää tässä pykälässä tarkoitetun pyyntiluvan sekä vastaa alueellisen kiintiön nojalla sallitun metsästyksen seurannasta.

10 a §

Pyyntiluvan peruuttaminen ja pyyntilupaharkinta

Suomen riistakeskus, rajavartiolaitos tai poliisi voi peruuttaa voimassaolevan pyyntiluvan, mikäli pyyntiluvan saaja rikkoo tämän lain tai sen nojalla annettuja säädöksiä. Sama koskee olennaista pyyntilupaehtojen rikkomista. Pyyntilupaehtoja rikkoneelle ei myönnetä samana metsästysvuonna uutta vastaavan eläimen pyyntilupaa ennen kuin aiemman luvan peruuttaminen on lainvoimaisesti ratkaistu tai peruuttaminen kumotaan.

26 §

Hirvieläimen pyyntilupa

Edellä 10 §:ssä tarkoitetun hirvieläinten pyyntiluvan myöntää riistanhoitopiiri. Myönnettäessä pyyntilupia on huolehdittava siitä, että hirvieläinkanta ei metsästyksen johdosta vaarannu ja että hirvieläinten aiheuttamat vahingot pysyvät kohtuullisella tasolla. Liikenneturvallisuusnäkökohtien huomioon ottamiseksi riistanhoitopiiriin tulee vuosittain kuulla alueellisia liikenneturvallisuudesta vastaavia viranomaisia. Edellä 8 §:ssä tarkoitetulle alueelle pyyntilupia myönnettäessä on lisäksi kiinnitettävä huomiota metsästysmahdollisuuksien tasapuoliseen jakaantumiseen.

26 §

Hirvieläimen pyyntilupa

Kuusipeuran, saksanhirven, japaninpeuran, hirven, valkohäntäpeuran ja metsäpeuran metsästykseseen on oltava lupa (hirvieläimen pyyntilupa).

Edellä 1 momentissa tarkoitetun hirvieläimen pyyntiluvan myöntää Suomen riistakeskus. Myönnettäessä pyyntilupia on huolehdittava siitä, että hirvieläinkanta ei metsästyksen johdosta vaarannu ja että hirvieläinten aiheuttamat vahingot pysyvät kohtuullisella tasolla. Liikenne-, maatalous- ja metsävahinkojen huomioon ottamiseksi Suomen riistakeskuksen tulee vuosittain kuulla alueellisia sidosryhmiä. Edellä 8 §:ssä tarkoitetulle alueelle pyyntilupia myönnettäessä on lisäksi kiinnitettävä huomiota metsästysmahdollisuuksien tasapuoliseen jakaantumi-

seen.

29 §

Uusi pyyntilupa

Jos kaadettu hirvieläin on siten vahingoittunut tai sairas, että se on enemmän kuin puoliksi ihmisravinnoksi kelpaamaton eikä tämä ole johtunut pyyntiluvan saajasta, asianomainen poliisi myöntää luvan saajalle maksutta vanhan pyyntiluvan tilalle uuden pyyntiluvan.

30 §

Hirvieläinmetsästystä koskeva asetuksenantovaltuus

Hirvieläinten pyyntiluvan hakemisesta ja myönnettävään lupaan liitettävistä ehdoista sekä hirvieläinten metsästyksessä käytettävistä koirista ja varusteista, metsästyksen johtajan tehtävistä samoin kuin metsästyksen järjestämisestä muutoinkin säädetään tarkemmin asetuksella.

Maa- ja metsätalousministeriö voi asetuksella velvoittaa metsästäjät antamaan riistanhoitopiirille saalistietoja metsäkauriin pyynnistä, jos tiedot ovat tarpeen kannan kehityksen seuraamista varten.

33 §

Pyyntivälineet ja pyyntimenetelmät

Eräiden pyydysten käyttämiskiellosta säädetään luonnonsuojelulain 15 §:ssä. Kiellosta aiheuttaa eläimelle tarpeetonta kipua ja tuskaa on voimassa, mitä eläinsuojelulain 2 a §:ssä säädetään.

34 §

Pyyntivälineitä ja pyyntimenetelmiä koskevat tarkemmat säännökset

29 §

Uusi pyyntilupa

Jos kaadettu hirvieläin on siten vahingoittunut tai sairas, että se on enemmän kuin puoliksi ihmisravinnoksi kelpaamaton eikä tämä ole johtunut pyyntiluvan saajasta, *Suomen riistakeskus* myöntää luvan saajalle maksutta vanhan pyyntiluvan tilalle uuden pyyntiluvan.

30 §

Hirvieläinmetsästystä koskeva asetuksenantovaltuus

Hirvieläinten pyyntiluvan hakemisesta ja myönnettävään lupaan liitettävistä ehdoista sekä hirvieläinten metsästyksessä käytettävistä koirista ja varusteista, metsästyksen johtajan tehtävistä samoin kuin metsästyksen järjestämisestä muutoinkin säädetään tarkemmin *valtioneuvoston* asetuksella.

Maa- ja metsätalousministeriö voi asetuksella velvoittaa metsästäjät antamaan *Suomen riistakeskukselle* saalistietoja metsäkauriin pyynnistä, jos tiedot ovat tarpeen kannan kehityksen seuraamista varten.

33 §

Pyyntivälineet ja pyyntimenetelmät

Kiellosta aiheuttaa eläimelle tarpeetonta kipua ja tuskaa on voimassa, mitä eläinsuojelulain 3 §:ssä säädetään.

34 §

Pyyntivälineitä ja pyyntimenetelmiä koskevat tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä metsästyslain 33 §:ssä kiellettyjen pyyntivälineiden ja pyyntimene-

37 §

Riistaeläinlajin rauhoittaminen

Jos riistaeläimen kannan säilymisen tai riistaeläinlajin häiritsemättömän lisääntymisen turvaaminen sitä edellyttää, riistaeläinlaji on rauhoitettava määräajaksi tai toistaiseksi. Rauhoitettavista riistaeläinlajeista ja niiden rauhoitusajoista säädetään asetuksella. Tällöin voidaan paikkakunnan vakituisten asukkaiden hyväksi poiketa yleisistä rauhoitusajoista. Rauhoitusajaksi ei saa metsästä tai vahingoittaa eikä soidinta, pesintää tai poikasia saa häiritä.

38 §

Metsästyksen kieltäminen ja rajoittaminen

Jos riistanhoitoyhdistyksen alueella riistaeläimen kannan säilyminen vaarantuu, riistanhoitopiirin on tämän yhdistyksen alueella kiellettävä tällaisen eläimen metsästäminen tai rajoitettava sitä. Kielto tai rajoitus annetaan enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Ennen sen antamista on riistanhoitoyhdistystä kuultava. Kieltoa tai rajoitusta koskeva päätös on tehtävä viimeistään kuukautta ennen metsästysvuoden alkamista.

40 §

Lupa eräisiin riistanhoidollisiin toimenpiteisiin

Riistanhoitopiiri voi riistanhoidollisia toimenpiteitä tai eläinten tarhaamista varten antaa metsästysoikeuden haltijalle luvan pyydystää riistaeläimiä elävänä käyttämällä pyydystämiseksi muutoin kiellettyjä pyyntivälineitä tai pyyntimenetelmiä. Mainittuun tarkoitukseen voidaan myöntää myös lupa

telmien sallitusta käytöstä.

37 §

Riistaeläinlajin rauhoittaminen

Jos riistaeläimen kannan säilymisen tai riistaeläinlajin häiritsemättömän lisääntymisen turvaaminen sitä edellyttää, riistaeläinlaji on rauhoitettava määräajaksi tai toistaiseksi. Rauhoitettavista riistaeläinlajeista ja niiden rauhoitusajoista säädetään *valtioneuvoston* asetuksella. Tällöin voidaan paikkakunnan vakituisten asukkaiden hyväksi poiketa yleisistä rauhoitusajoista. Rauhoitusajaksi ei saa metsästä tai vahingoittaa eikä soidinta, pesintää tai poikasia saa häiritä.

Susi, karhu, saukko, ahma, ilves ja kirjhylje ovat aina rauhoitettuja.

38 §

Metsästyksen kieltäminen ja rajoittaminen

Jos riistanhoitoyhdistyksen alueella *riistaeläinlajin* kannan säilyminen vaarantuu, *maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan* tämän yhdistyksen alueella *kieltää kyseisen riistaeläinlajin metsästäminen tai rajoittaa* sitä. Kielto tai rajoitus voidaan antaa enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Ennen sen antamista on *kuultava riistanhoitoyhdistystä sekä Suomen riistakeskusta.* Kieltoa tai rajoitusta koskeva *asetus on annettava viimeistään kahta viikkoa ennen kiellon tai rajoituksen alkamista.*

40 §

Lupa eräisiin riistanhoidollisiin toimenpiteisiin

Suomen riistakeskus voi riistanhoidollisia toimenpiteitä tai eläinten tarhaamista varten antaa metsästysoikeuden haltijalle luvan pyydystää riistaeläimiä elävänä käyttämällä pyydystämiseksi muutoin kiellettyjä pyyntivälineitä tai pyyntimenetelmiä. Mainittuun tarkoitukseen voidaan myöntää myös lupa

pyydystää eläimiä rauhoitusaikana ja ottaa munia. Tarkempia säännöksiä luvan myöntämisen edellytyksistä ja lupaan liitettävistä ehdoista annetaan asetuksella.

41 §

Poikkeuslupa

Kotieläintä uhkaavan vahingon torjumiseksi taikka rakennuksen, laitteen tai muun omaisuuden suojelemiseksi, hoitamiseksi tai käyttämiseksi saadaan poiketa 38 §:n kiellosta ja 39 §:n 2 momentissa tarkoitetuista suojamääräyksistä. Tällöin ei myöskään sovelleta, mitä riistanhoitomaksun suorittamisesta säädetään. Riistaeläimelle ei saa aiheuttaa suojeltavan edun arvoon nähden kohtuutonta vahinkoa. Riistaeläimen saa tappa vain, jos tappaminen on välttämätöntä ihmistä taikka kotieläintä, viljeltyä eläintä tai muuta omaisuutta välittömästi uhkaavan vaaran torjumiseksi. Tapettuun riistaeläimeen sovelletaan, mitä 83 §:ssä säädetään.

Maa- ja metsätalousministeriö voi metsästysoikeuden haltijan suostumuksella myöntää tieteellistä tutkimusta, riistanhoitoa, vahinkojen estämistä, eläintautien ehkäisemistä tai muuta hyväksyttävää tarkoitusta varten luvan kielletyin pyyntivälinein tai -menetelmin tappaa tai pyydystää riistaeläin sekä ottaa riistaeläinten pesiä, munia ja poikasia rauhoitusaikana.

pyydystää eläimiä rauhoitusaikana ja ottaa munia. Tarkempia säännöksiä luvan myöntämisen edellytyksistä ja lupaan liitettävistä ehdoista annetaan *valtioneuvoston* asetuksella.

41 §

Poikkeuslupa

Suomen riistakeskus voi myöntää luvan poiketa 37–38 §:n sekä 50 §:n 2 momentin mukaisesta rauhoituksesta, kiellosta tai rajoituksesta 41 a – 41 c §:ssä säädettyjen edellytysten täytyessä (poikkeuslupa).

Suomen riistakeskus voi myös muulloin kuin 37 §:n nojalla säädettyinä rauhoitusaikana myöntää 41 a §:n 1 momentin 1–4 kohdissa, 41 b §:n 1 momentin 1–5 kohdissa ja 41 c §:ssä säädetty edellytykset täyttävän poikkeusluvan sekä luvan poiketa 32 §:n moottorikäyttöisten kulkuneuvojen käytön rajoituksista, 33 §:n pyyntivälineitä ja pyyntimenetelmiä koskevista säännöksistä sekä 35 §:n metsästystapoja sekä 51 §:n 1 momentissa säädettyä koiran kiinnipitovelvollisuutta koskevista säännöksistä (vahinkoperusteinen poikkeuslupa).

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä poikkeamisessa noudatettavasta menettelystä, poikkeusluvasta perittävästä maksusta ja poikkeusluvan nojalla saadun saaliin ilmoittamisesta sekä poikkeamisen edellytysten arvioinnista ja poikkeamisen ajankohdista.

Edellä 1 ja 2 momenteissa tarkoitettujen poikkeuslupien ja vahinkoperusteisten poikkeuslupien nojalla pyydettyä saalismäärää sekä 41 a §:n 2 momentissa säädetyn alueellisen kiintiön nojalla sallitun rauhoituksesta poikkeamisen vuotuista saalismäärää voidaan rajoittaa. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rajoitettavasta riistaeläinlajista, suurimmasta saalismäärästä, saalisyksilöiden sukupuolesta ja iästä sekä alueesta, jota rajoitus koskee.

41 a §

Edellytykset ahman, suden, karhun, saukon, ilveksen, euroopanmajavan, hallin, kirjohylkeen, itämerennorpan, hillerin, näädän ja metsäjäniksen poikkeusluvalle

Jos muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole eikä päätös häittää suotuisan suojelutason säilyttämistä lajin luontaisella levinneisyysalueella, voidaan 41 §:ssä tarkoitettu poikkeuslupa ahman, suden, karhun, saukon, ilveksen, euroopanmajavan, hallin, kirjohylkeen, itämeren norpan, hillerin, näädän ja metsäjäniksen osalta myöntää:

1) luonnonvaraisen elämistön tai kasviston säilyttämiseksi;

2) viljelmille, karjankasvatukselle, metsille, kalataloudelle, vesistölle tai muulle omaisuudelle aiheutuvan erityisen merkittävän vahingon ehkäisemiseksi;

3) kansanterveyden, yleisen turvallisuuden tai muun erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien taloudelliset ja sosiaaliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle;

4) näiden lajien tutkimus-, koulutus-, uudelleensijoittamis- ja istuttamistarkoituksessa taikka eläintautien ehkäisemiseksi; tai

5) suden poronhoitoalueen ulkopuolella, karhun, saukon ja ilveksen osalta myös tarkoin valvotuissa oloissa valikoiden ja rajoitusti tiettyjen yksilöiden ottamiseksi.

Edellä 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettu rauhoituksesta poikkeaminen voi tapahtua poronhoitoalueella myös maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa määritellyn alueellisen kiintiön nojalla. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin alueellisen kiintiön myöntämisen edellytyksistä ja alueellisen kiintiön nojalla saadun saaliin ilmoittamisesta. Suomen riistakeskus vastaa alueellaan alueellisen kiintiön nojalla sallitun rauhoituksesta poikkeamisen seurannasta.

Edellä 1 momentin 1–4 kohtien nojalla saaliiksi saatu susi, poronhoitoalueella sekä karhu, saukko, ilves ja ahma kuuluvat valtiolle ja ne on toimitettava riistaeläinten tutkimusta tekeville tutkimuslaitokselle.

Tutkimuslaitoksen tulee hävittää riistaeläin, luovuttaa sen yleishyödylliseen tarkoitukseen tai myydä valtion lukuun.

41 b §

Edellytykset riistalintujen ja rauhoittamattomien lintujen poikkeusluvalle

Jos muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole eikä päätös haittaa suotuisan suojelutason säilyttämistä, voidaan 41 §:ssä tarkoitettu poikkeuslupa 5 §:ssä tarkoitettujen riistalintujen ja rauhoittamattomien lintujen osalta myöntää:

1) kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi;

2) lentoturvallisuuden turvaamiseksi;

3) viljelmille, kotieläimille, metsille, kalavesille ja vesistöille koituvan vakavan vahingon estämiseksi;

4) kasviston ja eläimistön suojelemiseksi;

5) tutkimus- ja koulutustarkoituksessa, kannan lisäämis- ja uudelleenistutustarkoituksessa sekä tehdäkseen mahdolliseksi näitä varten tapahtuvan kasvatuksen; tai

6) tiukasti valvotuissa oloissa ja valikoivasti tiettyjen lintujen pienien määrien pyydystämisen, hallussa pitämisen tai muuten asiallisen hyötykäytön.

Edellä 1 momentin 6 kohtaan ei kuitenkaan sovelleta rauhoittamattomien lintujen rauhoitusajoista poikkeamiseksi.

41 c §

Edellytykset muiden riistanisäkkäiden poikkeusluvalle

Muiden kuin 41 a §:ssä tarkoitettujen 5 §:ssä säädettyjen riistanisäkkäiden osalta voidaan 41 §:n mukainen poikkeuslupa myöntää viljelyksille, metsätaloudelle, kalataloudelle, eläinten pidolle, vesistöille tai omaisuudelle aiheutuvien merkittävien vahinkojen ehkäisemiseksi taikka jos se on kansanterveyden, yleisen turvallisuuden tai muun erittäin tärkeän yleisen edun kannalta tarpeellista. Lupa voidaan myöntää myös lajien tutkimus-, koulutus-, uudelleensijoittamis- ja istuttamistarkoituksessa.

42 §

Vierasperäisen eläimen maahantuonti ja luontoon laskeminen

Vierasperäisten lintu- tai nisäkäslajien samoin kuin vierasperäisten riistaeläinkantojen maahantuonti tai luontoon laskeminen ilman maa- ja metsätalousministeriön lupaa on kielletty. Lupahakemuksesta on pyydetty ympäristöministeriön lausunto. Lupa on evättävä, jos toimenpiteestä aiheutuu merkittävä haittaa luonnolle tai luonnonvaraiselle eläimistölle. Luvassa voidaan antaa määräyksiä siitä, miten maahantuonti ja luontoon laskeminen on suoritettava.

42 §

Vierasperäisen eläimen maahantuonti ja luontoon laskeminen

Vierasperäisten lintu- tai nisäkäslajien samoin kuin vierasperäisten riistaeläinkantojen maahantuonti tai luontoon laskeminen ilman Suomen ympäristökeskuksen lupaa on kielletty. Lupahakemuksesta on pyydetty ympäristöministeriön ja Suomen riistakeskuksen lausunto. Lupa on evättävä, jos toimenpiteestä aiheutuu haittaa luonnolle tai luonnonvaraiselle eläimistölle. Luvassa voidaan antaa määräyksiä siitä, miten maahantuonti ja luontoon laskeminen on suoritettava.

49 §

Rauhoittamattoman eläimen pyyntivälineet ja pyyntimenetelmät

Maa- ja metsätalousministeriön luvalla saadaan rauhoittamattoman eläimen pyydystämiseksi tai tappamisessa käyttää sellaista pyyntivälinettä tai pyyntimenetelmää, joka 2 momentin mukaan on kielletty.

49 §

Rauhoittamattoman eläimen pyyntivälineet ja pyyntimenetelmät

Suomen riistakeskuksen luvalla saadaan rauhoittamattoman eläimen pyydystämiseksi tai tappamisessa käyttää sellaista pyyntivälinettä tai pyyntimenetelmää, joka 2 momentin mukaan on kielletty.

52 §

Koirakokeet ja koiran kouluttaminen

Riistanhoitopiiri voi koirakokeen pitämiseksi tai koiran kouluttamiseksi antaa luvan poiketa 51 §:n 1 momentin velvollisuudesta. Koirakokeen ja kouluttamisen tulee tapahtua siten, että rauhoitettuja riistaeläimiä ei niiden lisääntymisaikana häiritä.

52 §

Koirakokeet ja koiran kouluttaminen

Suomen riistakeskus voi koirakokeen pitämiseksi tai koiran kouluttamiseksi antaa luvan poiketa 51 §:n 1 momentissa säädetystä velvollisuudesta. Koirakokeen ja kouluttamisen tulee tapahtua siten, että rauhoitettuja riistaeläimiä ei niiden lisääntymisaikana häiritä.

Suden, karhun, saukon ja ilveksen metsästämiseen käytettävän koiran metsästyskokeiden järjestämiseen ja tällaisen koiran kouluttamiseen on kuitenkin oltava 41 §:ssä ja 41 a §:ssä tarkoitettu lupa.

54 §

Metsästyksen valvojan oikeudet koiranpidon valvonnassa

Jos 88 §:n 1 momentissa tarkoitettu henkilö tapaa toistuvasti 51 ja 52 §:n säännösten vastaisesti olevan koiran tai koiran repimästä sen kiinniottamaa hirvieläintä, hänellä on oikeus tappaa koira, jollei hän saa sitä kiinni.

56 §

Viranomaiset ja yhteisöt

Metsästystä ja riistanhoitoa koskevia asioita hoitavat valtion viranomaisten lisäksi metsästäjien omatoimisuuteen perustuvat Metsästäjien keskusjärjestö, riistanhoitopiirit ja riistanhoitoyhdistykset niin kuin tässä laissa säädetään. Metsästystä ja riistanhoitoa koskevia asioita hoitavat lisäksi metsästysseurat ja vapaaehtoiseen jäsenyyteen perustuvat valtakunnalliset metsästäjäjärjestöt.

Metsästys- ja riistanhoitotoimen ylin johto ja valvonta kuuluu maa- ja metsätalousministeriölle.

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen tehtävistä on voimassa, mitä riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksesta annetussa laissa (1131/87) säädetään.

57 §

Metsästäjien keskusjärjestön tehtävät

Metsästäjien keskusjärjestön tehtävänä on:

- 1) kehittää metsästystä ja riistanhoitoa sekä suorittaa riistanhoidon kokeilua;
- 2) edistää metsästystä ja riistanhoitoa koskevaa koulutusta ja neuvontaa;
- 3) ohjata ja valvoa riistanhoitopiirien toimintaa;
- 4) suorittaa maa- ja metsätalousministeriön määräämät tehtävät; sekä
- 5) käsitellä muut sille tämän lain mukaan kuuluvat asiat.

54 §

Metsästyksen valvojan oikeudet koiranpidon valvonnassa

[kumotaan]

56 §

Viranomaiset ja yhteisöt

Metsästys- ja riistanhoitotoimen ylin johto ja valvonta kuuluu maa- ja metsätalousministeriölle.

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen tehtävistä on voimassa, mitä riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksesta annetussa laissa (1131/87) säädetään.

Riistanhoitoyhdistyksistä ja Suomen riista-keskuksesta säädetään lailla (xx/xx).

57 §

Metsästäjien keskusjärjestön tehtävät

[Kumotaan]

58 §

Keskusjärjestön edustajakokous

Päätösvaltaa Metsästäjään keskusjärjestölle kuuluvissa asioissa käyttää keskusjärjestön edustajakokous. Edustajakokous pidetään vuosittain, ja siihen voi kukin riistanhoitopiiri lähettää enintään kolme edustajaa, joilla on käytettävissään yhteensä kolme ääntä. Tämän lisäksi kunkin piirin edustajilla on käytettävissään yksi ääni piirin metsästyskorttimäärän kutakin alkavaa viittätuhatta kohti. Kokous valitsee keskuudestaan puheenjohtajan.

Ylimääräinen edustajakokous pidetään, kun keskusjärjestön hallitus erityisen tärkeästä syystä katsoo sen tarpeelliseksi tai kun vähintään puolet riistanhoitopiireistä määrätyn asian käsittelemistä varten pyytää sitä kirjallisesti hallitukselta.

59 §

Keskusjärjestön hallitus ja toiminnanjohtaja

Keskusjärjestön hallituksen tehtävänä on edustajakokouksen päätöksen valmistelu ja täytäntöönpano sekä järjestön muiden käytännön asioiden hoitaminen. Hallitus käyttää keskusjärjestön puhevaltaa tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa sekä edustaa muutoinkin keskusjärjestöä.

(2 momentti on kumottu L:lla 3.12.2002/1009.)

Hallituksen toimikausi on kolme vuotta. Jos jäsen tai varajäsen eroaa tai pysyvästi estyy tehtävänsä hoitamisesta, hänen tilalleen valitaan uusi jäsen tai varajäsen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Hallitus on päätösvaltainen, kun puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan lisäksi vähintään viisi muuta hallituksen jäsentä on kokouksessa läsnä.

Keskusjärjestöllä on toiminnanjohtaja, jonka ottaa ja erottaa hallitus.

58 §

Keskusjärjestön edustajakokous

[Kumotaan]

59 §

Keskusjärjestön hallitus ja toiminnanjohtaja

[Kumotaan]

59 a §

Keskusjärjestön hallituksen jäsenten valinta

Keskusjärjestön hallituksen jäsenten valintaa varten maa jaetaan kolmeen valinta-alueeseen seuraavasti:

1) Pohjois-Suomen valinta-alue käsittää Lapin, Kainuun ja Oulun riistanhoitopiirien toimialueet;

2) Itä-Suomen valinta-alue käsittää Etelä-Savon, Keski-Suomen, Kymen, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan riistanhoitopiirien toimialueet; sekä

3) Länsi-Suomen valinta-alue käsittää Etelä-Hämeen, Pohjanmaan, Pohjois-Hämeen, Ruotsinkielisen Pohjanmaan, Satakunnan, Uudenmaan ja Varsinais-Suomen riistanhoitopiirien toimialueet.

Keskusjärjestön edustajakokous valitsee ensin hallituksen puheenjohtajan ja hänelle henkilökohtaisen varajäsenen sekä sen jälkeen kuusi muuta hallituksen jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet riistanhoitopiirien asettamista ehdokkaista. Valinta on suoritettava siten, että Pohjois-Suomen ja Itä-Suomen valinta-alueilta valitaan kummastakin kaksi henkilöä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet sekä Länsi-Suomen valinta-alueelta kolme henkilöä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet. Edustajakokous valitsee hallitukseen lisäksi yhden jäsenen ja tälle henkilökohtaisen varajäsenen, joiden tulee edustaa järjestäytyntä metsästyksen ja riistanhoidon kannalta merkittävää alaa. Hallitukseen kuuluu lisäksi yksi maa- ja metsätalousministeriön määräämä jäsen, jolla on maa- ja metsätalousministeriön määräämä henkilökohtainen varajäsen.

Hallitus valitsee varapuheenjohtajan niiden hallituksen jäsenten keskuudesta, jotka on valittu riistanhoitopiirien asettamista ehdokkaista.

60 §

Riistanhoitopiirin tehtävät ja toiminta-alue

Riistanhoitopiirin tehtävänä on:

- 1) suorittaa metsästystä ja riistanhoitoa koskevaa koulutusta ja neuvontaa;
- 2) edistää ja avustaa riistanhoitoa;

59 a §

Keskusjärjestön hallituksen jäsenten valinta

[Kumotaan]

60 §

Riistanhoitopiirin tehtävät ja toiminta-alue

[Kumotaan]

3) ohjata ja valvoa riistanhoitoyhdistysten toimintaa;

4) suorittaa maa- ja metsätalousministeriön ja Metsästäjien keskusjärjestön määräämät tehtävät; sekä

5) suorittaa muut sille säädetyt tehtävät.

Riistanhoitopiirit ovat Metsästäjien keskusjärjestön valvonnan ja ohjauksen alaisia.

Riistanhoitopiirien toiminta-alueet määrätään valtioneuvoston asetuksella. Riistanhoitopiirille kuuluvista tehtävistä huolehtii Suomen talousvyöhykkeellä se riistanhoitopiiri, jonka toiminta-alueen kohdalla kysymyksessä oleva osa talousvyöhykkeestä sijaitsee. Riistanhoitopiirien toiminta-alueiden välisen rajan katsotaan jatkuvan aluevesien ulkorajalta suuntaansa muuttamatta talousvyöhykkeen ulkorajaan saakka.

61 §

Riistanhoitopiirin kokous

Riistanhoitopiirin päätösvaltaa käyttää riistanhoitopiirin kokous, johon kukin piirin alueella toimiva riistanhoitoyhdistys voi valita yhden edustajan. Kullakin edustajalla on kokouksessa käytettävissään yksi ääni. Kokous valitsee keskuudestaan puheenjohtajan.

Riistanhoitopiirin ylimääräinen kokous pidetään, kun piirin kokous niin on päättänyt, riistanhoitopiirin hallitus katsoo sen tarpeelliseksi tai vähintään kolmannes riistanhoitopiirin alueella olevista yhdistyksistä määrätyn asian käsittelemistä varten pyytää sitä kirjallisesti hallitukselta.

62 §

Riistanhoitopiirin hallitus ja riistapäällikkö

Riistanhoitopiirin hallituksen tehtävänä on piirin kokouksen päätösten valmistelu ja täytäntöönpano sekä piirin käytännön asioiden hoitaminen. Hallitus käyttää riistanhoitopiirin puhevaltaa tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa sekä edustaa muutoinkin piiriä.

Riistanhoitopiirin kokous valitsee hallitukseen vähintään neljä ja enintään seitsemän jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet riistanhoitoyhdistysten asettamista ehdokkaita. Riistanhoitopiirin kokous valitsee hallituk-

61 §

Riistanhoitopiirin kokous

[Kumotaan]

62 §

Riistanhoitopiirin hallitus ja riistapäällikkö

[Kumotaan]

seen lisäksi yhden jäsenen ja tälle henkilökohtaisen varajäsenen alueellisesti merkityksellisten maanomistajajärjestöjen asettamista ehdokkaista. Riistanhoitopiirin kokous valitsee ensin hallituksen puheenjohtajan ja hänen varajäsenensä riistanhoitoyhdistysten asettamista ehdokkaista. Sen jälkeen valitaan muut hallituksen jäsenet ja heille henkilökohtaiset varajäsenet. Hallitus valitsee varapuheenjohtajan niiden hallituksen jäsenten keskuudesta, jotka on valittu riistanhoitoyhdistysten asettamista ehdokkaista.

Hallituksen toimikausi on kolme vuotta. Jos jäsen eroaa tai pysyvästi estyy tehtävänsä hoitamisesta, valitaan hänen tilalleen uusi jäsen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Riistanhoitopiirin hallituksen kokous on päätösvaltainen, kun puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan lisäksi vähintään puolet hallituksen jäsenistä on läsnä.

Riistanhoitopiirillä on riistapäällikkö, jonka ottaa ja erottaa hallitus.

63 §

Riistanhoitoyhdistys

Riistanhoitoyhdistyksen tehtävänä on:

- 1) suorittaa metsästystä ja riistanhoitoa koskevaa koulutusta ja neuvontaa;
- 2) edistää riistanhoitoa;
- 3) suorittaa metsästyksen valvontaa; sekä
- 4) suorittaa muut sille säädetyt tai maa- ja metsätalousministeriön tai riistanhoitopiirin määräämät tehtävät.

Riistanhoitoyhdistyksen toiminta-alue on kunnan alue. Maa- ja metsätalousministeriö voi määrätä yhdistyksen toiminta-alueen kunnallisesta jaotuksesta poikkeavaksi, jos tämä on paikkakunnan olojen vuoksi tarkoituksenmukaista.

Riistanhoitoyhdistys on riistanhoitopiirin valvonnan ja ohjauksen alainen.

Riistanhoitoyhdistyksellä voi olla metsästyksen valvontaa varten metsästyksenvartijoi- ta, joiden on ennen tehtävänsä ryhtymistä allekirjoitettava vakuutus, josta säädetään asetuksella.

63 §

Riistanhoitoyhdistys

[Kumotaan]

64 §

Riistanhoitoyhdistyksen jäsenyys

Jollei riistanhoitomaksun suorittanut henkilö muuta ilmoita, hänet katsotaan sen riistanhoitoyhdistyksen jäseneksi, jonka toiminta-alueeseen kuuluvassa kunnassa hänellä on kotipaikka. Riistanhoitomaksun suorittanut henkilö voi myös liittyä jäseneksi sellaiseen riistanhoitoyhdistykseen, jonka toiminta-alueella hänellä on metsästysosoikeus tai vähintään vuodeksi kirjallinen lupa metsästyksen harjoittamiseen. Henkilö voi samanaikaisesti olla vain yhden riistanhoitoyhdistyksen jäsen tai olla kuulumatta lainkaan riistanhoitoyhdistykseen.

Riistanhoitoyhdistyksen jäsenyys lakkaa, jos riistahoitomaksua ei suoriteta, jos henkilö määrätään metsästyskieltoon tai jos henkilö ei täytä 1 momentissa säädettyjä edellytyksiä.

65 §

Riistanhoitoyhdistyksen kokous

Riistanhoitoyhdistyksen päätösvaltaa käyttää yhdistyksen kokous. Kokouksessa kullakin jäsenellä on yksi ääni. Jäsen voi valtuuttaa toisen jäsenen edustamaan itseään kokouksessa. Kukaan ei saa kuitenkaan edustaa useampaa kuin viittä poissa olevaa jäsentä. Kokous valitsee keskuudestaan puheenjohtajan.

Riistanhoitoyhdistyksen ylimääräinen kokous pidetään, kun hallitus katsoo sen tarpeelliseksi tai vähintään yksi kymmenesosa yhdistyksen jäsenistä ilmoittamaansa asiaa varten hallitukselta sitä kirjallisesti pyytää.

66 §

Riistanhoitoyhdistyksen hallitus ja toiminnanohjaaja

Riistanhoitoyhdistyksen hallituksen tehtävänä on yhdistyksen kokouksen päätösten valmistelu ja täytäntöönpano sekä yhdistyksen käytännön asioiden hoitaminen. Hallitus käyttää yhdistyksen puhevaltaa tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa sekä edustaa muutoinkin yhdistystä.

64 §

Riistanhoitoyhdistyksen jäsenyys

[Kumotaan]

65 §

Riistanhoitoyhdistyksen kokous

[Kumotaan]

66 §

Riistanhoitoyhdistyksen hallitus ja toiminnanohjaaja

[Kumotaan]

Riistanhoitoyhdistyksen kokous valitsee riistanhoitoyhdistyksen jäsenistä hallitukseen vähintään viisi ja enintään kahdeksan jäsentä, sekä jokaiselle jäsenelle henkilökohtaisen varajäsenen. Riistanhoitoyhdistyksen kokous valitsee ensin hallituksen puheenjohtajan ja hänen varajäsenensä ja sitten muut hallituksen jäsenet ja varajäsenet. Edellä 8 §:ssä tarkoitetuilla alueilla hallitukseen kuuluu lisäksi Metsähallituksen määräämä jäsen, jolla on Metsähallituksen määräämä henkilökohtainen varajäsen. Hallitus valitsee varapuheenjohtajan niiden hallituksen jäsenten keskuudesta, jotka on valittu riistanhoitoyhdistyksen jäsenten asettamista ehdokkaista.

Hallituksen toimikausi on kolme vuotta. Jos hallituksen jäsen tai jäsenen henkilökohtainen varajäsen eroaa tai pysyvästi estyy tehtäväänsä hoitamasta, hänen tilalleen valitaan uusi jäsen tai henkilökohtainen varajäsen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Hallitus on päätösvaltainen, kun kokouksessa on puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan lisäksi läsnä vähintään puolet muista hallituksen jäsenistä.

Riistanhoitoyhdistyksellä on toiminnanohjaaja, jonka ottaa ja erottaa riistanhoitoyhdistyksen hallitus.

67 §

Päätöksentekojärjestys

Edellä 58, 59, 61, 62, 65 ja 66 §:ssä tarkoitettujen kokouksen päätökseksi tulee mielipide, joka on saanut yli puolet annetuista äänistä. Vaaleissa tulevat valituiksi eniten ääniä saaneet. Äänten mennessä tasan ratkaisee äänestyksen tuloksen puheenjohtajan mielipide, paitsi vaalissa arpa.

68 §

Ohjesääntö

Metsästäjään keskusjärjestöä, riistanhoitopiirejä ja riistanhoitoyhdistyksiä varten laaditaan ohjesääntö, johon otetaan tarkemmat määräykset:

- 1) toimielimistä, näiden tehtävistä ja toiminnan järjestämisestä;
- 2) varojen hoidosta ja tilien ja hallinnon

67 §

Päätöksentekojärjestys

[Kumotaan]

68 §

Ohjesääntö

[Kumotaan]

tarkastamisesta; sekä

3) muista asioiden hoitoa ja toiminnan järjestämistä koskevista seikoista.

Ohjesäännön valmistelee Metsästäjien keskusjärjestö ja vahvistaa maa- ja metsätalousministeriö.

69 §

Yhteisössä käytettävä kieli

Metsästäjien keskusjärjestössä, riistanhoitopiireissä ja riistanhoitoyhdistyksissä käytävästä kielestä on voimassa, mitä kielilain (423/2003) 25 §:ssä säädetään.

69 §

Yhteisössä käytettävä kieli

[Kumotaan]

70 §

Oikeustoimikelpoisuus, nimenkirjoittajat, tiedoksiantaminen yhteisölle ja virkavastuu

Metsästäjien keskusjärjestö, riistanhoitopiirit ja riistanhoitoyhdistykset voivat saada niimiensä oikeuksia, tehdä sitoumuksia sekä kantaa ja vastata.

Keskusjärjestön nimen kirjoittavat hallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja yhdessä tai jompikumpi heistä hallituksen jäsenen tai toiminnanjohtajan kanssa. Riistanhoitopiirin nimen kirjoittavat hallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja yhdessä tai jompikumpi heistä hallituksen jäsenen tai riistapäällikön kanssa. Riistanhoitoyhdistyksen nimen kirjoittavat hallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja yhdessä tai jompikumpi heistä hallituksen jäsenen tai toiminnanohjaajan kanssa. Ohjesäännössä voidaan määrätä, että oikeus nimen kirjoittamiseen on siinä mainituissa asioissa lisäksi toiminnanjohtajalla, riistapäälliköllä tai toiminnanohjaajalla.

Haaste ja muu tiedoksianto katsotaan keskusjärjestölle, riistanhoitopiirille ja riistanhoitoyhdistykselle toimitetuksi, kun se on annettu tiedoksi jollekin 2 momentissa mainituista henkilöistä.

Keskusjärjestön, riistanhoitopiirin ja riistanhoitoyhdistyksen hallituksen jäseniin sekä niiden toimihenkilöihin sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä

70 §

Oikeustoimikelpoisuus, nimenkirjoittajat, tiedoksiantaminen yhteisölle ja virkavastuu

[Kumotaan]

heidän suorittaessaan tämän lain mukaisia tehtäviä.

71 §

Maksut

Metsästäjään keskusjärjestön, riistanhoitopiirien ja riistanhoitoyhdistysten suoritteiden maksullisuuden ja maksujen suuruuden sekä maksujen perinnän osalta noudatetaan soveltuvin osin, mitä valtion maksuperustelaissa (150/92) säädetään. Asetuksella kuitenkin säädetään asioista, jotka valtion maksuperustelaissa on säädetty asianomaisen ministeriön toimivaltaan kuuluviksi.

74 §

Metsästysrikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta metsästää

2) 37 §:n 1 momentissa tarkoitettuna rauhoitusaikana tai ilman 10 §:ssä tarkoitettua pyyntilupaa tai rikkoen 10 §:n nojalla säädettyä kiintiötä,

on tuomittava, jollei teko ole rikoslain 48 a luvun 1 §:n nojalla rangaistava tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, metsästysrikkomuksesta sakkoon.

83 §

Kuolleena löydetyn tai pyyntivälineeseen tarttuneen riistaeläimen omistusoikeus

Jos 1 momentissa tarkoitettua riistaeläintä on metsästetty pyyntiluvan nojalla, saa se, joka on alueella metsästyksen oikeutettu, halutessaan pitää eläimen, jos hänellä on samanlainen pyyntilupa. Muussa tapauksessa eläin kuuluu sen metsästäjälle.

Asetuksella säädetään, miten metsästäjän on 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa

71 §

Maksut

[Kumotaan]

74 §

Metsästysrikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta metsästää

2) 37 §:n 1 ja 2 momenteissa tarkoitettuna rauhoitusaikana tai ilman 10 §:ssä, 26 §:ssä tai 41 §:ssä tarkoitettua lupaa tai rikkoen 10 §:n tai 41 a §:n 2 momentin nojalla säädettyä kiintiötä,

on tuomittava, jollei teko ole rikoslain 48 a luvun 1 §:n nojalla rangaistava tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, metsästysrikkomuksesta sakkoon.

83 §

Kuolleena löydetyn tai pyyntivälineeseen tarttuneen riistaeläimen omistusoikeus

Jos 1 momentissa tarkoitettua riistaeläintä on metsästetty pyyntiluvan nojalla, saa se, joka on alueella metsästyksen oikeutettu, halutessaan pitää eläimen, jos hänellä on samanlainen pyyntilupa. Muussa tapauksessa eläin kuuluu sen metsästäjälle. *Jos hirvieläin, metsäkauris mukaan lukien, on kuollut liikenteessä tai lopetettu liikenneonnettomuuden takia, kuuluu se kolaripaikan riistanhoitoyh-*

tehtävä ilmoitus metsästysoikeuden haltijalle.

distykselle.

 Valtioneuvoston asetuksella säädetään, miten metsästäjän on 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa tehtävä ilmoitus metsästysoikeuden haltijalle.

83 a §

Kuolleena löydetyn eläimen hävittämiskustannukset

Siitä huolimatta, mitä säädetään metsästyslain 83 §:n 1 ja 2 momentissa, on kuolleena löydetyn 5 §:ssä tarkoitettun eläimen hävittämispäätöksen tekävän viranomaisen suoritettava eläimen hävittäminen omalla kustannuksellaan, mikäli kuollut eläin aiheuttaa vaaraa terveydelle tai turvallisuudelle.

88 §

Lain noudattamisen valvonta

Poliisin, rajavartiolaitoksen ja tulliviranomaisten sekä riistanhoitoyhdistyksistä ja Suomen riistakeskuksesta annetussa laissa tarkoitettujen metsästyksenvalvojien tulee toimialueellaan valvoa, että metsästystä koskevia säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan.

88 §

Lain noudattamisen valvonta

Poliisin, rajavartiolaitoksen ja tulliviranomaisten sekä 63 §:n 4 momentissa tarkoitettujen metsästyksenvartijoiden tulee toimialueellaan valvoa, että metsästystä koskevia säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan.

89 §

Käsittely- ja julkisuussäännösten soveltaminen

Hallintolakia (434/2003) sovelletaan Metsästäjän keskusjärjestön, riistanhoitopiirien ja riistanhoitoyhdistysten toimintaan niiden hoitaessa julkista hallintotehtävää. Metsästäjän keskusjärjestön, riistanhoitopiirien ja riistanhoitoyhdistysten toimintaan sovelletaan myös viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) ja sähköisestä asiainnista viranomaistoiminnassa annettua lakia (13/2003).

89 §

Käsittely- ja julkisuussäännösten soveltaminen

[Kumotaan]

90 §

Muutoksenhaku

Tässä laissa tarkoitetuissa hallintoasioissa tehtyihin riistanhoitopiirin ja riistanhoitoyhdistyksen päätöksiin saa hakea muutosta valittamalla maaseutuelinkeinojen valituslautakuntaan 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta. Muutoksenhakuun sovelletaan muutoin, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään muutoksenhausta hallintoviranomaisen päätökseen.

Maaseutuelinkeinojen valituslautakunta käsittelee riistanhoitopiirin ja riistanhoitoyhdistyksen päätöksistä tehdyt hallintolainkäyttölain 58 §:ssä tarkoitetut kan-
telut. Muutoin ylimääräisestä muutoksenh-
usta kyseisiin päätöksiin on voimassa, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään.

90 §

Muutoksenhaku

Suomen riistakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten hallintoasioissa tekemien päätösten muutoksenhausta säädetään laissa riistanhoitoyhdistyksistä ja Suomen riistakeskukselta. Muutoksenhakuun sovelletaan muutoin, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään muutoksenhausta hallintoviranomaisen päätökseen. Lisäksi metsästyslain 41 a §:ssä tarkoitettua poikkeuslupaa koskevissa asioissa on valitusoikeus myös sellaisella rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä, jonka tarkoituksena on luonnon- tai ympäristönsuojelun edistäminen.

Siirtymäsäännös

Riistanhoitopiirien kokoukset tulee järjestää tämän lain kumottujen pykälien mukaisesti 31.3.2011 mennessä. Kokouksissa käsitellään vuoden 2010 tilinpäätökseen liittyvät asiat. Tämän lisäksi kokous käsittelee riistanhoitopiirin hallituksen vastuuvapauden vuoden 2010 toiminnan osalta.

Metsästäjään keskusjärjestön edustajakokous tulee järjestää tämän lain kumottujen pykälien mukaisesti 31.5.2011 mennessä. Edustajakokous käsittelee Metsästäjään keskusjärjestön vuoden 2010 tilinpäätökseen liittyvät asiat. Tämän lisäksi edustajakokous käsittelee Metsästäjään keskusjärjestön hallituksen vastuuvapauden vuoden 2010 osalta.

Ennen tämän lain voimaan tuloa riistanhoitopiirin tai maa- ja metsätalousministeriön myöntämät luvat jäävät voimaan. Riistanhoitopiirille toimitettu hakemus katsotaan toimitetuksi Suomen riistakeskukselle ja Suomen riistakeskus käsittelee hakemuksen tämän lain nojalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

3.

Laki

riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta 28 kesäkuuta 1993 annetun lain (616/1993) 2 §:n 1 momentti, 3 §:n 2 momentin 1 kohta, 5 §, 7 a §:n 1 momentti ja 7 c §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 7 a §:n 1 momentti ja 7 c §:n 1 momentti laissa (1237/1999) seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Ennen riistanhoitomaksun suorittamista on osoitettava metsästyksen ja riistanhoidon sekä metsästystä koskevien säännösten ja määräysten tuntemus suorittamalla metsästäjäutkinto riistanhoitoyhdistyksen tai riistanhoitopiirin asettamalle tutkijalle. Tutkijan päätökseen tyytymätön voi 14 päivän kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan saattaa asian tutkijan asettaneen riistanhoitoyhdistyksen tai riistanhoitopiirin ratkaistavaksi. Tarkemmat määräykset tutkinnosta antaa maa- ja metsätalousministeriö.

Ennen riistanhoitomaksun suorittamista on osoitettava metsästyksen ja riistanhoidon sekä metsästystä koskevien säännösten ja määräysten tuntemus suorittamalla metsästäjäutkinto *Suomen riistakeskuksen* asettamalle tutkijalle. Tutkijan päätökseen tyytymätön voi 14 päivän kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan saattaa asian tutkijan asettaneen *Suomen riistakeskuksen* ratkaistavaksi. *Tutkinnon sisällöstä säädetään tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.*

3 §

3 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettua määrärahaa voidaan käyttää:

1) Metsästäjään keskusjärjestön, riistanhoitopiirien ja riistanhoitoyhdistysten käyttö- ja pääomamenoihin sekä metsästäjään ryhmävakuutuksena aiheutuviin menoihin;

Edellä 1 momentissa tarkoitettua määrärahaa voidaan käyttää:

1) *Riistanhoitoyhdistysten ja Suomen riistakeskuksen* käyttö- ja pääomamenoihin sekä metsästäjään ryhmävakuutuksena aiheutuviin menoihin;

5 §

5 §

Jos pyyntilupamaksua ei suoriteta määräajassa, on poliisipiirin päällikön pantava se maksuun. Maksuun pantu pyyntilupamaksu saadaan periä ilman eri tuomiota tai päätöstä.

Jos pyyntilupamaksua ei suoriteta määräajassa, on *Suomen riistakeskuksen* pantava se maksuun. Maksuun pantu pyyntilupamaksu

7 a §

Metsästäjain keskusjärjestö pitää automaattisen tietojenkäsittelyn avulla metsästäjistä rekisteriä (*metsästäjärekisteri*), jota käytetään metsästäjien koulutuksen suunnitteluun ja neuvontaan, metsästyksen valvontaan sekä metsästys- ja riistanhoitotoiminnan käytännön järjestelyihin sekä metsästyksen ja riistanhoitoon liittyvien muiden tehtävien hoitamiseen ja tilastojen laatimiseen. Lisäksi rekisteriä käytetään riistanhoitomaksun suorittaneiden henkilöiden kokonaismäärän sekä metsästäjille lähettävän riistanhoitomaksun tilillepanokortin osoitteiston selvittämiseen.

7 c §

Rekisterinpitäjä saa luovuttaa metsästäjärekisterin tietoja 7 a §:ssä tarkoitettujen tehtävien suorittamista varten maa- ja metsätalousministeriölle, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitokselle ja muille viranomaisille, *riistanhoitopiireille* ja riistanhoitoyhdistyksille sekä metsästäjain ryhmävakuutusta hoitavalle vakuutuslaitokselle. Rekisterinpitäjä voi kohtuullista maksua vastaan luovuttaa rekisteriin merkittyjen henkilöiden nimi- ja osoitetietoja myös metsästysalan suoramarkkinointiin, jollei rekisteröity ole sitä kieltänyt.

saadaan periä ilman eri tuomiota tai päätöstä.

7 a §

Suomen riistakeskus pitää automaattisen tietojenkäsittelyn avulla metsästäjistä rekisteriä (*metsästäjärekisteri*), jota käytetään metsästäjien koulutuksen suunnitteluun ja neuvontaan, metsästyksen valvontaan sekä metsästys- ja riistanhoitotoiminnan käytännön järjestelyihin sekä metsästyksen ja riistanhoitoon liittyvien muiden tehtävien hoitamiseen ja tilastojen laatimiseen. Lisäksi rekisteriä käytetään riistanhoitomaksun suorittaneiden henkilöiden kokonaismäärän sekä metsästäjille lähettävän riistanhoitomaksun tilillepanokortin osoitteiston selvittämiseen.

7 c §

Rekisterinpitäjä saa luovuttaa metsästäjärekisterin tietoja 7 a §:ssä tarkoitettujen tehtävien suorittamista varten maa- ja metsätalousministeriölle, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitokselle ja muille viranomaisille ja riistanhoitoyhdistyksille sekä metsästäjain ryhmävakuutusta hoitavalle vakuutuslaitokselle. Rekisterinpitäjä voi kohtuullista maksua vastaan luovuttaa rekisteriin merkittyjen henkilöiden nimi- ja osoitetietoja myös metsästysalan suoramarkkinointiin, jollei rekisteröity ole sitä kieltänyt.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
201.

4.

Laki**maaseutuelinkeinojen valituslautakunnasta annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maaseutuelinkeinojen valituslautakunnasta 4 joulukuuta 1992 annetun lain (1203/1992) 1 §:n 4 kohta sekä *kumotaan* 5 kohta sellaisena kuin ne ovat laissa (1468/2009) seuraavasti:

<i>Voimassa oleva laki</i>	<i>Ehdotus</i>
1 §	1 §
<i>Käsittävät asiat</i>	<i>Käsittävät asiat</i>
-----	-----
4) riistanhoitopiiri; 5) riistanhoitoyhdistys;	4) Suomen riistakeskus; 5) [kumotaan]
-----	-----

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____
kuuta 201 .

MMM:n vuonna 2010 julkaisemat työryhmämuistiot

- 2010:1 Kalastuslain kokonaisuudistuksen työryhmän välimietintö
ISBN 978-952-453-532-8 (Painettu)
ISBN 978-952-453-533-5 (Verkkojulkaisu)
- 2010:1a Totalreform av lagen om fiske –arbetsgruppens delbetänkande
ISBN 978-952-453-568-7 (Tryckt)
ISBN 978-952-453-569-4 (Nätutgåva)
- 2010:2 Saimaannorppa ja kalastus - seurantaryhmä II
ISBN 978-952-453-542-7 (Painettu)
ISBN 978-952-453-543-4 (Verkkojulkaisu)
- 2010:3 Metsätalouden edistämisorganisaatioiden kehittämishanke 2009
ISBN 978-952-453-558-8 (Painettu)
ISBN 978-952-453-559-5 (Verkkojulkaisu)
- 2010:4 Harvaan asutun maaseudun erityiskysymyksiä selvittävän
työryhmän muistio
ISBN 978-952-453-564-9 (Painettu)
ISBN 978-952-453-565-6 (Verkkojulkaisu)

